
Diari Oficial

---

del

Consell General

Núm. 8/2003 - 55 pàgines
Sessió ordinària del dia 18 de juny del 2003

El dia 18 de juny del 2003, dimecres, es reuneix a la Casa de la Vall el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 28/2003, que és el següent:

Punt Únic: Debat sobre l'orientació política global del Govern

Un cop oberta la sessió, sota la presidència dels M. I. Srs. Francesc Areny Casal i Josep Àngel Mortés Pons, Síndic General i Subsíndic General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Miquel Alís Font
M. I. Sr. Francesc Areny Casal
M. I. Sr. Josep Areny Fité
M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany
M. I. Sra. Olga Benazet Dolsa
M. I. Sr. Francesc Casals Pantebre
M. I. Sr. Jordi Daban Alsina
M. I. Sr. Joan Albert Farré Santuré
M. I. Sr. Patrick García Ricart
M. I. Sr. Josep Garrallà Rossell
M. I. Sr. Marcel Llovera Massana
M. I. Sr. Esteve López Montanya
M. I. Sr. Antoni Martí Petit
M. I. Sr. Jordi Mas Torres
M. I. Sr. Daniel Mateu Melción
M. I. Sr. Joan Monegal Blasi

M. I. Sr. Josep Àngel Mortés Pons
M. I. Sr. Cándid Naudi Mora
M. I. Sra. Clara Pintat Rossell
M. I. Sr. Emili Prats Grau
M. I. Sra. Maria Lluïsa Puig Montes
M. I. Sr. Josep Ribera Ambatlle
M. I. Sr. Antoni Riberaigua Sasplugas
M. I. Sr. Francesc Rodríguez Rossa
M. I. Sr. Roc Rossell Dolcet
M. I. Sr. Guillem Valdés Alemany

El M. I. Sr. Síndic General ha excusat les absències del Sr. Marc Pintat Forné per trobar-se fora del país, i del Sr. Josep Dallerès per motius personals.

També hi és present el M. I. Sr. Marc Forné Molné, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Enric Pujal Areny, Ministre de Presidència i Turisme; Juli Minoves Triquell, Ministre d'Afers Exteriors; Pere Cervós Cardona, Ministre d'Educació, Joventut i Esports; Mireia Maestre Cortadella, Ministra de Finances; Mònica Codina Tort, Ministra de Salut i Benestar; Josep M. Cabanes Dalmau, Ministre de Justícia i Interior; Jordi Serra Malleu, Ministre d'Ordenament Territorial; Miquel Àlvarez Marfany, Ministre d'Economia, i Xavier Montané Atero, Ministre de Cultura.

Assisteix també a la sessió el Sr. Valentí Martí Castanyer, secretari general del Consell General.

(El M. I. Sr. Esteve López Montanya, Secretari de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 10.10h)

El Sr. síndic general:

Bé, doncs, passem a l'únic punt de l'ordre del dia.

Intervé el Sr. cap de Govern per a la presentació del seu discurs.

Teniu la paraula Sr. cap de Govern.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

Molt Il·lustres Senyores i Senyors Consellers,

Aquest setè debat sobre l'orientació política del Govern, d'ençà que tinc l'honor de presidir-lo, té lloc al mig de la legislatura. Aquesta vegada tant el Govern com el Grup Parlamentari Liberal hem cregut que no caldrà fer un balanç complert i exhaustiu de les coses acabades i les que estan en curs de realització. Tot el que s'ha fet entre aquestes mateixes dates de l'any passat i avui, conforma un conjunt de compliments del programa electoral i del discurs d'investidura que van obtenir la confiança dels electors i dels seus elegits, la majoria liberal d'aquesta Cambra legislativa.

Queda quasi la meitat de la legislatura per acabar la feina encetada, per començar i seguir la que ens hem proposat i per continuar la feina d'adaptar Andorra al seu entorn europeu, fer-la més forta, més justa i més solidària.

El proper debat d'orientació política podrà incloure una part més important de balanç de feina feta per avaluar davant d'aquest Consell General i de l'opinió pública el grau d'acompliment del compromís electoral.

Enguany, doncs, només em referiré a les realitzacions del Govern i a les iniciatives legislatives que han estat més significatives de totes, sense fer un repàs sistemàtic i per ministeris. No obstant això, com ja és costum, a finals d'aquest any posarem al dia el llistat de feina feta, un repàs que també podria fer avui però que no correspon de fer-lo.

Ho faré de manera ordenada, dividiré aquest informe en quatre grans àrees de l'activitat pública i l'orientació política que les inspira: la primera, Afers exteriors i la seva incidència en altres àrees; la segona, Polítiques socials i econòmiques; tercera, Política de medi ambient i Desenvolupament sostenible i quarta, Desenvolupament constitucional i consolidació de les institucions.

Afers exteriors i la seva incidència en altres àrees

Començarem dient que si l'any passat em referia a la complicada perspectiva mundial, no cal fer cap esforç d'imaginació per constatar que les coses no han pas anat millor. Malgrat tots els esforços per la pau fets en tots els àmbits i també en aquest Consell General, l'espiral de la guerra i les seves conseqüències han afectat molt l'estabilitat mundial els darrers mesos. Les incerteses de la situació a l'Orient Mitjà són més grans que mai. Voldríem trobar aspectes positius de l'actual situació, però malgrat un esforç de voluntarisme se'ns fa ben difícil.

Som ben lluny dels anys seixanta, quan malgrat, o potser a causa de la separació en dos grans blocs, el Pete Seeger podia cantar que volia anar a Andorra "un estat independent del Pirineu on es gasten quatre dòlars i noranta centaus en armament cada any."... Però és que, fins i tot llavors, l'exemple d'Andorra era ben simbòlic davant la carrera d'armament nuclear en creixent bogeria, compartida i alenada per les grans potències.

En parlo breument però se n'ha de parlar, perquè el clima general de violència en els intents de solució dels problemes també pot acabar afectant la gent de casa nostra. Perquè només veiem a la premsa i a tots els informatius de televisió que els problemes deriven sempre cap a enfrontaments en tots els àmbits, començant pel familiar.

La pau que ha tingut el nostre petit Estat durant més de set-cents anys és un bé preuat que avui és massa escàs en el conjunt del planeta. Per això tots nosaltres continuarem la nostra labor moral a favor de la pau en les nostres intervencions als organismes internacionals, i en la nostra ajuda humanitària a les víctimes dels conflictes armats, com va fer-se patent en el discurs del setembre passat a l'Assemblea General de les Nacions Unides. En aquest sentit, voldria reprendre les paraules que em va adreçar en una carta el premi Nobel de la pau, Nelson Mandela, tot just fa tres mesos, quan escrivia: "També vull felicitar la política exterior d'Andorra, basada en la llarga i provada història de pau i benestar del Principat, una política exterior que promou activament la pau, l'estabilitat i el diàleg en els afers internacionals".

Quan abordàvem el debat d'orientació política de l'any passat, tot just havíem presentat al Govern espanyol, que en aquells moments presidia la Unió Europea, un conjunt de reflexions sobre el que Andorra desitjava per a un acord de cooperació amb la Unió Europea. A

finals de juny del 2002, el Consell de Sevilla de la Unió Europea va recollir aquesta aspiració del meu Govern i va renovar el mandat per negociar l'acord de cooperació amb Andorra. Poc després, la primera setmana de setembre, el ministre d'Afers Exteriors es trobava amb el ministre d'Afers Europeus de la nova Presidència europea, el Bertel Haarder, a Copenhaguen, amb qui s'avançà en el diàleg polític.

El nostre ministre va fer, a mitja tardor... el ministre Haarder, perdó! va visitar a la tardor, la primera visita a Andorra amb rang ministerial de la presidència de la Unió Europea. Els contactes amb la Unió Europea van continuar a Atenes amb una sèrie d'entrevistes del ministre Papandreu, que era president del Consell de la Unió Europea en aquell semestre i amb el seu homòleg andorrà. A mig desembre, Andorra va precisar les seves demandes en un projecte ja redactat d'acord de cooperació, que actualment és objecte d'anàlisi i de negociació per part dels tècnics andorrans i comunitaris concernits i preveiem que es podrà cloure en els propers dotze mesos -és un temps raonable per acabar-lo. En el projecte d'acord, es vol integrar Andorra en les polítiques de medi ambient de la Unió Europea, obrir els camps de la cooperació cultural, permetre als estudiants andorrans de participar en els programes europeus d'educació, apropar els criteris socials i de salut d'Andorra amb la Unió Europea, i participar en la creació conjunta d'infraestructures i xarxes de comunicacions i energia.

Amb aquest acord, aconseguirem també crear el marc polític necessari per a una relació dinàmica i duradora amb la Unió Europea, per anar més enllà de l'acord d'Unió Duanera que tan bons resultats ha donat, i, pas rere pas, podem aconseguir que Andorra s'integri progressivament a l'entorn evolutiu de la Unió Europea preservant, però, els elements específics d'un estat de les dimensions del nostre.

En els acords que trobarem amb la Unió hem de saber preservar la prosperitat dels darrers decennis, una prosperitat que beneficia més de quaranta mil ciutadans de la Unió Europea que han escollit de fer el camí de la seva vida en aquesta terra andorrana, i a molts més que hi han viscut abans.

En el curs de la negociació de l'acord sobre fiscalitat de l'estalvi amb la Unió Europea hem de dir que després de l'Ecofin de principis de

juny, en què els "quinze" van aprovar la directiva, estem encarant el final de les converses per cooperar sobre aquesta matèria amb els països comunitaris.

La Unió desitja concloure amb Andorra un acord sobre la fiscalitat de l'estalvi, com ho vol fer amb Suïssa, Liechtenstein, San Marino i Mònaco. D'altra banda, la mateixa Unió Europea voldria rebre d'Andorra un percentatge de la recaptació d'un possible impost sobre els interessos del capital dels no residents, a més d'un intercanvi parcial d'informació. Com els altres petits estats, hem seguit de prop el procés de negociació amb Suïssa que podria donar les bases per a un acord equilibrat amb el nostre país tot preservant el secret bancari. Ens interessa, dins del bon veïnatge, cooperar amb Europa en aquesta qüestió, en el marc, és clar, d'un conveni que també tingui en consideració els interessos andorrans. La Sra. ministra de Finances i el comissari de Finances de la Unió Europea mantenen el diàleg obert i el 17 de juliol hi haurà una altra trobada ministerial a Brussel·les que permetrà avançar en les negociacions. Cooperar amb la Unió Europea en l'àmbit econòmic haurà de permetre, amb altres negociacions bilaterals amb els estats veïns, treure Andorra de les llistes de paradisos fiscals, on hi figurem des de l'any 1991, i encetar un diàleg sobre les prestacions de serveis d'Andorra cap a França i Espanya.

Continuem pensant que hauríem d'arribar a un acord amb els tres grups parlamentaris sobre aquesta matèria. El calendari que hem seguit i l'estratègia que se'n deriva no pot ser obstacle per arribar a l'acord, sempre que el resultat sigui similar al que tots preteníem.

En ocasió de les peticions europees, Andorra, en el seu contraprojecte d'acord, que vàrem trametre al Consell General, ha posat sobre la taula la possibilitat de cloure dos tractats més amb la Unió Europea, un per permetre als andorrans de desplaçar-se amb més facilitat per les fronteres europees, i l'altre, per analitzar conjuntament la possibilitat d'emetre euros andorrans, com fan Mònaco, San Marino i el Vaticà.

Tot i que aquests projectes d'acord es troben encara en una fase d'elaboració inicial, els ministeris d'Afers Exteriors, de Finances i d'Interior estan treballant ja en els possibles projectes de text que podrien prendre forma en els propers mesos.

Aquest conjunt d'acords i negociacions amb la Unió Europea constitueix el projecte europeu més important per a Andorra des de l'Acord de la Unió Duanera, un projecte que ens caldrà completar en el futur amb una reflexió de consens en matèria de circulació de serveis.

La construcció europea avança. Andorra no pot ni n'ha de romandre al marge. Ans al contrari, la nostra geografia, els nostres valors seculars de defensa dels drets humans i de les llibertats individuals, la vocació de terra d'asil i refugi, ens porten a una integració forta amb la Unió Europea en els propers decennis. Per això seguirem de prop els treballs de la comissió intergovernamental que haurà d'analitzar els resultats de la Convenció presidida per l'excopríncep Valéry Giscard d'Estaing. He encarregat al ministre d'Afers Exteriors que, en comunicació regular amb els seus homòlegs d'Espanya i França, trameti als dos estats veïns el nostre interès en el desenvolupament de la Constitució europea i en la creació d'una Europa que també compti amb els seus membres més petits als quals la història del continent ha donat una identitat particular.

Pel que fa a la nostra contribució al desenvolupament, a mitja legislatura, ens trobem aproximadament a la meitat de les nostres aspiracions en relació amb els ajuts que voldríem destinar a la solidaritat amb els infants i els adults dels països menys afavorits - que és el 0,7% del nostre pressupost. Enguany, quan farem el pressupost del 2004, demanaré que cada ministeri de l'Administració disposi d'un capítol de cooperació per al desenvolupament en les matèries que li siguin pròpies. En col·laboració amb el Ministeri d'Afers Exteriors que coordina aquesta cooperació a l'exterior i que n'administra la part més important, trobarem els programes més efectius per a la nostra ajuda, com hem estat fent.

En aquest darrer any voldríem destacar en aquest tema la participació d'Andorra en el programa *Together* per a infants als Balcans, l'ajuda als refugiats a Costa de Marfil, l'escolarització a l'Equador, l'ajuda per als infants de l'Iraq, i l'ajuda que hem tramès recentment a la veïna Algèria -prou veïna, per cert- després del terratrèmol devastador que va patir... També posarem en marxa un programa de voluntaris, com a complement d'altres programes ja establerts per altres estats europeus. D'altra banda, s'està iniciant la

reflexió sobre una possible legislació en matèria de cooperació al desenvolupament.

Hem aconseguit l'obertura de la tercera ambaixada estrangera resident a Andorra, la de Portugal, amb un acord dels dos ministres respectius.

Estem enllestit un acord de col·laboració amb l'Institut Ramon Llull per promoure en les instàncies que corresponen la nostra llengua catalana i la cultura de muntanya pirinenca que hi associem. La nostra participació al Fòrum de les Cultures 2004 a Barcelona, en col·laboració amb la Seu d'Urgell, s'emmarca en aquest objectiu.

Des de la perspectiva de l'amistat amb França i Espanya, s'estan iniciant els contactes per analitzar la nostra participació segons la forma que correspongui, primer probablement com a observadors, en les grans famílies d'estats que tots dos apadrinen, la francofonia amb el lideratge del copríncep francès, i el grup d'estats iberoamericans.

L'èxit assolit en la conclusió dels acords trilaterals de circulació, que entraran en vigor l'1 de juliol, demostra les bones relacions que ens uneixen amb els estats veïns.

Per altra part, les converses avançades que hem mantingut amb el Fons Monetari Internacional ens fan considerar la nostra demanda d'admissió a aquest organisme on són presents gairebé tots els estats del món i que garanteix la transparència de l'economia mundial, abans de cloure la legislatura. La nostra presència cada cop més gran en organismes internacionals d'abast econòmic també haurà de permetre d'obrir possibilitats de treball interessants per als joves andorrans, com hem fet a les Nacions Unides amb els exàmens competitiu d'admissió que han tingut lloc a Andorra per primera vegada tot just començada aquesta legislatura.

Aquesta legislatura haurà vist la signatura dels convenis de drets humans de les Nacions Unides i la publicació de la Declaració universal dels drets humans, així com... -en el nostre Butlletí oficial-, així com la important participació d'Andorra en la creació i la posada en funcionament de la Cort Penal Internacional. Portarem també a ratificació davant del Consell General aquests convenis de drets humans, particularment el pacte de drets civils i polítics, i signarem en el decurs de l'any el pacte de drets econòmics i socials de les Nacions Unides. També demanarem la ratificació per aquesta

Cambrà dels convenis de lluita contra el terrorisme.

El Ministeri de Finances aprofitant les bones relacions amb el Fons Monetari ha demanat l'assessorament d'aquest Fons per avaluar el nostre sistema de supervisió financera. El resultat ha estat molt favorable i hem aprofitat les recomanacions del Fons per incloure-les a la nova Llei de l'INAF, en tràmit parlamentari.

El mes de novembre s'obrirà la primera duana juxtaposada entre Andorra i França, al pont de la Mina, mentre esperem la construcció de la nova Duana per al 2006 a pocs quilòmetres del Pas de la Casa. De fet, d'aquí a uns pocs dies podrem presentar el projecte.

La Unitat de Prevenció del Blanqueig de Diner coopera amb les unitats equivalents de França, d'Espanya i de Bèlgica i preveu aviat la signatura de nous acords per millorar la cooperació internacional amb altres estats.

El Consell d'Europa ha fet un diagnòstic molt favorable sobre les mesures contra el blanqueig del diner procedent del crim durant la seva segona avaluació del país, i d'aquesta manera ha confirmat el bon començament de la feina feta i l'encert de la posada en marxa de la Unitat de Prevenció del Blanqueig.

La Secretaria d'Estat d'Educació ha treballat en la negociació de nous convenis educatius amb la República Francesa i el Regne d'Espanya. En tots dos casos es preserva el principi de la implantació al Principat d'escoles públiques i gratuïtes dependents dels sistemes educatius francès i espanyol, i es reconeix també en especial el Conveni amb Espanya, la possibilitat d'implantació d'escoles privades, de conformitat amb l'article 23 de la Llei qualificada d'educació, del 3 de setembre de 1993.

Polítiques socials i econòmiques

Aquest capítol reuneix dos eixos de la política de qualsevol Estat de Dret, Democràtic i Social com el nostre, que depenen l'un de l'altre.

No hi ha benestar social que duri sense solidesa i creixement econòmic, i no hi ha creixement sostenible sense protecció de la salut, el benestar social, l'educació, l'accés a la cultura, la solidaritat i la igualtat de possibilitats.

Pel que fa a la política social:

El benestar i el progrés social han de començar per una consciència de pertànyer d'una manera o d'una altra a la comunitat que ens permet de viure-hi, treballar i desenvolupar tots els drets reconeguts per la Constitució. Aquesta voluntat

comença per una integració oberta a les persones que vulguin formar part de la comunitat andorrana amb tots els drets i obligacions. Per esdevenir andorrà, la residència durant vint anys que fins ara coincideix amb l'adquisició dels drets econòmics, sembla un bon ajustament després de vuit anys... -després de vuit anys de no modificar la Llei- i tenint en compte que tant la Llei d'immigració com els seus reglaments ja són operatius.

Fa pocs dies així, el Grup Parlamentari Liberal va entrar a tràmit parlamentari una Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei de la nacionalitat, on s'introdueixen les modificacions que vam anunciar en el nostre programa electoral, i també s'hi afegeixen millores pel que fa a algunes qüestions tècniques i d'altres, molt més importants, com l'equiparació dels drets dels infants adoptats.

El Ministeri de Justícia i Interior ha desenvolupat la Llei del contracte del treball. Dijous passat, 12 de juny, aquesta Llei fou aprovada en aquesta Sala, després del treball parlamentari en comissió legislativa i en el Ple del Consell General, amb l'acceptació d'esmenes i de reserves d'esmena dels grups de l'oposició, que hi van afegir alguns elements que la milloraven... uns quants elements, no solament alguns. La Llei és compatible amb els articles del nucli dur de la Carta Social Europea, que cal ratificar. No obstant això, s'ha de complementar amb les que en matèria laboral abordaran tot el projecte legislatiu que el Govern pretén dur a terme. En primer lloc, per ordre cronològic del seu nivell de redacció, però encara més per raó de la importància de la qüestió que tracta, la Llei de seguretat i higiene en el treball, essencial per fer augmentar la seguretat en el treball i reduir els accidents laborals.

Un cop presentada i aprovada, el Govern farà el desplegament necessari de reglaments i donarà els mitjans als serveis d'inspecció laboral per tal que se'n pugui fer una aplicació rigorosa.

Tot seguit, la Llei de garanties sindicals i la de negociacions col·lectives completaran un esforç legislatiu d'un gran abast, fet amb un calendari de prioritats pensat de tal forma que les empreses d'Andorra, sobretot les familiars i de dimensió petita, que són la gran majoria, el puguin incorporar gradualment.

La Justícia i la seva labor s'emmarquen en allò més essencial d'una estructura democràtica amb separació de poders. Tant el legislatiu com

l'executiu han de proporcionar al poder judicial tots els mitjans per complir la seva missió.

A principis del 2002 es va posar en funcionament l'Oficina de Relacions amb la Justícia dependent del Ministeri de Justícia i Interior, amb la figura del coordinador de Relacions amb la Justícia. La creació d'aquesta oficina té com a finalitat millorar la coordinació des de les competències que corresponen al Govern i el funcionament del món judicial.

A la fi del mes de desembre del 2002 es va decidir el guanyador del concurs per seleccionar un professional de l'arquitectura que durà a terme els treballs de redacció del projecte i direcció de l'obra de la Seu de la Justícia d'Andorra. Actualment està en fase de redacció del projecte definitiu.

A finals del mateix any, del 2002, el Consell Superior de la Justícia ens va trametre al Ministeri de Justícia i Interior l'avantprojecte de llei de la funció pública de l'Administració de Justícia. El Govern hi està treballant perquè esdevingui un projecte de llei.

El sistema de protecció social es basa en dos pilars: la seguretat social i l'atenció social regulades per la seva pròpia normativa. Entre aquests dos pilars s'han establert formes de coordinació i de col·laboració per tal d'optimitzar els recursos, millorar les prestacions i evitar situacions de manca de cobertura.

Aquest sistema està arrelat en les formes tradicionals de prevenció i solidaritat, a les quals s'han incorporat dispositius moderns de protecció i promoció social. S'han de fer compatibles els principis d'autonomia i responsabilitat personal i social, amb una xarxa estatal subsidiària de protecció social.

Hem de contribuir al desenvolupament equilibrat de la societat andorrana, al benestar de la població i a la cohesió social, mitjançant accions que potenciïn la capacitat de les persones i les famílies per ser autosuficients, i que en tot cas, facilitin una vida digna i tant autònoma com sigui possible.

En aquesta línia, hi ha unes altres dues grans lleis d'aquesta legislatura: després de la reguladora de la immigració, hi haurà la Llei de la seguretat social i la d'atenció social. Ambdós avantprojectes seran presentats a temps perquè puguin ser discutits durant la propera sessió parlamentària, i aprovats abans d'acabar l'any.

La nova Llei de seguretat social no es fa solament per actualitzar les taules del càlcul d'esperança de vida i, per tant, d'actualitzar les cotitzacions, sinó que conté tot un seguit de millores compromeses en el nostre programa.

Només a tall d'exemple citaré les següents:

En l'obertura i tancament de drets hi ha un augment del període de protecció dels afiliats.

Pel que fa a l'anticipació possible de la pensió de jubilació, al cap de quaranta anys de cotització, i sense que s'hagi arribat a l'edat de jubilació es podrà demanar la pensió de jubilació.

D'altra banda, el preu de venda del punt s'indexa en funció de l'IPC i el preu de compra s'indexa en funció de les taules de mortalitat. Cal assegurar la viabilitat del sistema de pensions, i al mateix temps cal garantir el poder adquisitiu de les pensions vigents amb l'actualització de l'esperança de vida.

En les pensions de viduïtat es proposen uns canvis substancials: es revaloren moltes pensions i s'elimina la discriminació pel motiu de la defunció del cònjuge, sigui per malaltia, sigui per accident de treball -actualment es percep més si és per accident de treball que si és per malaltia, i això és injust.

Una altra millora és que quasi totes les pensions d'orfanat es revaloren, pràcticament amb el triple o més del que es percep ara.

La cobertura per maternitat serà del 100%, i no del 90% com fins ara.

En relació amb les pensions d'invalidesa, es rebaixa el temps mínim de cotització per percebre'n

-actualment calen dotze mesos per als menors de vint-i-un anys, i amb la nova Llei només vuit mesos.

Amb la nova Llei els beneficiaris d'una pensió d'invalidesa poden treballar. Amb aquesta modificació es pretén evitar que les persones que perceben una pensió d'invalidesa -actualment anomenada del grup 2- i que no estan autoritzades a treballar per llei -un fet que provoca demandes de requalificació a la baixa, cap al grup 1, per tal de poder seguir treballant-, aquestes persones han de percebre una pensió d'invalidesa més baixa -grup 1- per poder continuar treballant, i això s'ha de resoldre.

També s'introdueixen millores en terminis per l'obertura de drets després de l'alta laboral per als assalariats: Actualment són necessaris quaranta dies, i amb la nova Llei es

necessitaran vint-i-cinc dies la primera vegada, i un cop dins el sistema des de fa més de tres anys, serà possible al cap de cinc dies -actualment calen vint-i-cinc dies més. D'aquesta manera, es pot dir que es millora substancialment la proposta que el Partit Socialdemòcrata va fer en el seu moment.

També són més favorables a tots els assalariats els terminis de cobertura per prestacions de reemborsament i suport a l'autonomia posteriors a una baixa laboral. Actualment hi ha una cobertura durant vint-i-cinc dies i amb la nova Llei s'allarga fins a seixanta dies, si s'ha cotitzat menys de sis mesos; noranta dies, si s'ha cotitzat entre sis i trenta-sis mesos; i cent vint dies, si s'ha cotitzat més de trenta-sis mesos.

Finalment també hem de recordar que es va aprovar la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat el 17 d'octubre del 2002, després de l'anterior debat d'orientació política.

Cal considerar igualment, doncs, que en el disseny del sistema d'atenció social s'han tingut en compte la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, així com les disposicions i principis internacionals, especialment la Carta Social Europea revisada.

Un dels canvis més significatius es veurà en la propera presentació, tal com he dit, de l'avantprojecte de Llei d'atenció social on es passa d'una situació actual d'uns serveis socials, provinents de la beneficència majoritàriament, sense un encaix en el sistema de protecció social ni una distribució clara de responsabilitats entre els agents que intervenen -individu, família, institucions. Es passa a una atenció social moderna i ordenada amb més responsabilitat de l'Estat, on es determinin els drets i les responsabilitats dels diferents agents.

Es millora la capacitat de les persones i les famílies a ser autosuficients per tal que puguin assumir les seves responsabilitats, i per a què puguin viure amb dignitat i autonomia, contribuint i gaudint del progrés social.

Es valora la participació activa i la col·laboració dels ciutadans i les institucions, per afavorir la solidaritat social.

Aquesta Llei organitza i estructura el sistema d'atenció social com a integrant de la protecció social, mitjançant el disseny d'una xarxa d'establiments socio-sanitaris, de prestacions, d'actuacions i de programes socials.

La Llei preveu aquests àmbits d'actuació genèrics: la família, com a nucli d'atenció primordial i com a element dinamitzador d'altres programes. Cal oferir orientació, ajuda i protecció, especialment en situacions conflictives; La infància, joventut i vellesa, que ha de ser una font de coneixements, de saviesa i d'experiència per a les noves generacions, i així mateix ha de ser protegida de l'aïllament i de la solitud -la gent gran-; les persones amb discapacitat; la igualtat entre l'home i la dona que ha d'aconseguir l'equiparació i la no discriminació real entre sexes, establint, en els casos que sigui necessari, mesures protectores específiques; les persones drogodependents que precisen actuacions i ajudes per afavorir la seva inserció social; el tractament social de les persones amb malalties cròniques greus; els immigrants, als quals cal facilitar informació, orientació i suport. Així mateix s'han de fomentar actituds que evitin situacions de rebuig i de marginació; les persones recluses, que necessiten suport per a la seva rehabilitació; i altres persones, famílies i grups en risc d'exclusió social, mitjançant actuacions de prevenció, de tractament i d'inserció.

Totes aquestes millores configuren un bloc de mesures que, partint del sistema que tenim i que és unànimement elogiat pel que fa a la seguretat social, actualitza la protecció social segons els paràmetres actuals, de forma totalment compatible amb la Carta Social Europea revisada i amb garanties d'assegurar-ne la viabilitat futura i les revisions periòdiques, per exemple les que, com he dit, s'han de fer de forma automàtica -i no s'havien fet encara- segons els quadres d'augment de l'esperança de vida a Europa i a Andorra.

A més a més del treball legislatiu i de reglaments que fan efectius el nostre programa electoral i el compromís del discurs d'investidura, cal destacar algunes millores tècniques també dins dels serveis de salut com ara les següents:

Dins del SAAS s'ha creat una nova especialització: el Servei d'Oncologia, i també s'han ampliat els recursos, les prestacions i els professionals en altres serveis especialitzats que ho requerien.

Estem treballant en l'ampliació de serveis en l'especialització d'urologia, per poder dur a terme les intervencions de litiasis renals.

Hem establert un SUM -Servei d'Urgències Mèdiques- al Pas de la Casa, millorant així la protecció dels seus habitants.

A més hem creat un programa d'atenció a usuaris consumidors de substàncies addictives.

Com tothom sap, el Ministeri de Salut i Benestar promou diversos programes preventius, com el de control i prevenció de la tuberculosi, la campanya preventiva de la grip, gratuïta per a les persones de més de seixanta-cinc anys o la campanya de vacunació de la meningitis C.

Els serveis implicats treballen en el Pla nacional contra les drogodependències d'acord amb les noves directives de l'Organització Mundial de la Salut, especialment pel que fa al tabac i a la protecció dels joves.

El 28 de juny també, el Consell General va aprovar la Llei d'ajuts a l'estudi. L'esperit que va presidir era el d'assegurar i garantir la gratuïtat dels ensenyaments obligatoris, que qualsevol alumne progressés en l'ensenyament d'acord amb les seves capacitats personals, sense que les limitacions econòmiques poguessin ser un obstacle a aquesta progressió.

La nova Llei introdueix mecanismes per actuar més selectivament en la resolució de les situacions que, de forma objectiva reclamen una ajuda més profunda i prioritària des del poder públic. Per aquest motiu, per a l'atorgament dels ajuts es fixen criteris de tipus acadèmic, social i econòmic.

D'acord amb aquesta filosofia, el Govern va aprovar el Decret d'aprovació del Reglament d'ajuts a l'estudi de 24 de juliol del 2002, modificat recentment pel Decret pel qual s'aprova el Reglament d'ajuts a l'estudi del 4 de juny del 2003.

El resultat més immediat de l'aplicació de la nova reglamentació ha estat l'augment de l'import mitjà atorgat per estudiant i la disminució de sol·licituds presentades, un fet que demostra que les condicions d'accés són més justes i solidàries.

Les accions que s'han dut a terme des de l'àrea de Formació Professional, per tal de potenciar aquests estudis han estat, entre altres, les següents:

S'ha fet un estudi sobre l'oferta de formació professional al Principat d'Andorra, en tots els sistemes educatius.

S'ha promogut un treball conjunt amb la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis per

obtenir-ne la màxima implicació en el nou projecte de formació professional, i amb l'objectiu de captar demandes de formació dels diferents sectors empresarials.

S'ha començat un treball des de l'Institut d'Estudis Andorrans per tal de conèixer les demandes de formació necessàries al Principat.

S'ha fet un recull de legislació educativa existent sobre formació professional, amb l'objectiu de detectar possibles necessitats o mancances. Amb aquest treball previ, s'ha elaborat un nou projecte de formació professional basat en tres nivells de formació: Diploma d'ensenyament professional, Diploma de batxillerat professional, i Diploma professional avançat i superior.

L'acció formativa professional continuada per a adults del món empresarial permetrà a les persones que ja estan treballant ampliar i actualitzar els seus coneixements i les seves capacitats, per adaptar-se a noves realitats productives i exigències laborals i en farà possible la promoció.

L'acció formativa específica per a joves donarà possibilitats al jove que ja es troba treballant. S'obriran formacions de caràcter específic i puntual sobre un determinat camp professional que estaran acreditades amb unes certificacions de professionalitat en un camp concret.

Els programes d'iniciació professional seran un itinerari previ per als joves que han esgotat l'ensenyament obligatori i no han obtingut el graduat escolar o similar. Aquests joves podran optar per programes modulars i després accedir al món del treball amb qualificació o accedir a una formació professional regulada, sempre que hagin superat aquests programes d'iniciació.

L'oferta es centrarà en tres branques: Informàtica, Mecànica i Àmbit sanitari i social.

Parlant d'informàtica, hem de dir que continuem l'esforç d'introduir les noves tecnologies a l'escola com hem estat fent durant molts anys, en el marc de les propostes del Comissionat per a la societat de la informació.

La infraestructura de la Xarxa Educativa Nacional d'Andorra s'està desenvolupant conjuntament entre l'Àrea Digital Educativa del Ministeri d'Educació, Joventut i Esports, el Ministeri d'Ordenament Territorial i l'STA.

L'objectiu és relligar tots els centres escolars entre ells a través d'unes línies *Frame Relay* - que en diuen- i d'uns servidors centrals, i proveir un accés més segur i fiable a Internet.

S'ha d'acabar el cablejat integral estructurat dels centres escolars de primària i maternal, que està prou avançat.

La Plataforma Educativa "Clau Digital" a través d'un portal permetrà crear una comunitat virtual entre tota la comunitat educativa formada per totes les escoles de tots els sistemes educatius del país.

S'ha presentat ja el conegut com Carnet Europeu d'Habilitats Informàtiques que acredita la formació bàsica dels usuaris d'ordinador personal i aplicacions informàtiques de les noves tecnologies.

Després de més d'un any de funcionament del Consell Nacional de la Joventut d'Andorra s'han fet més de seixanta reunions amb joves del país, representants dels comuns, de les ONGs, d'associacions juvenils -Aina i Grup Esplai Lauredià, per exemple-, dels diversos sistemes educatius i joves universitaris, i es va acordar la constitució del Grup de Gestió del Consell Nacional, format per sis joves, amb l'encàrrec de l'assemblea, de demanar que es redacti la Llei de creació d'aquest organisme. El text corresponent està en mans d'un jurista contractat per la Secretaria d'Estat de Joventut i Esports per fer-hi els últims retocs abans de portar-lo al Govern per ser aprovat i tramitat a aquest Molt Il·lustre Consell.

Durant l'any 2003 i amb la participació dels comuns, ONGs i el Consell Nacional de la Junta d'Andorra, s'ha elaborat el Pla jove d'Andorra, que respon a la necessitat d'enfocar la realitat juvenil des d'una perspectiva global. Aquest diagnòstic pretén fixar les prioritats en els anys de vigència del Pla. També es volen marcar les línies d'intervenció i les propostes que hauran de ser desenvolupades pels agents socials o institucionals que en cada cas tinguin competències, sempre des d'un caràcter de proposta consensuada i amb el requisit de compromís posterior de cadascú.

Pel que fa a l'esport, des de l'any 2001 el Govern està treballant per assolir l'objectiu de canviar el concepte tradicional d'esquí escolar pel d'esport escolar. Un punt imprescindible per a l'elaboració d'aquest projecte va ser "L'estudi dels hàbits esportius dels escolars d'Andorra" que va tenir la col·laboració d'un dels millors professionals internacionals.

Prement com a base aquest estudi, ja l'any 2002 es va realitzar una anàlisi acurada de les activitats de les entitats esportives als centres escolars i es va col·laborar per millorar-les.

Des de l'inici de la legislatura el Servei d'esquí escolar amb l'objectiu que el projecte s'emmarqui dins de l'esport escolar, s'ha adaptat a l'entorn educatiu actual i per això s'han introduït les millores següents: més adaptació a l'especificitat dels tres sistemes; augment dels recursos humans -cinc coordinadors de l'esquí escolar-, augment dels dies d'activitat d'ensenyament primari, distribució de les activitats en un dia setmanal, lloguer gratuït de material per als nens i nenes que ho necessitin; formació gratuïta al cos docent i acompanyants, i organització dels campionats nacionals escolars.

Actualment dins del projecte "Pla estratègic de l'esport" s'està avançant amb la col·laboració de tots els professionals implicats en el món de l'esport escolar cap a un projecte definit que començarà al gener del 2004.

En un futur pròxim, el Centre de Tecnificació d'Ordino es farà al costat del centre d'ensenyament secundari de les valls del Valira del Nord i permetrà que els nostres joves que tenen l'objectiu d'assolir l'alt rendiment esportiu puguin tenir un programa d'estudis adaptat. Aquest projecte ha de ser un element clau per millorar els èxits esportius del país.

Hem creat la Comissió de Convalidacions on col·laboren professionals de la Secretaria d'Educació i de l'EFPEM (Escola de Formació Professional d'Esports de Muntanya) i, en funció de l'especialitat esportiva, també hi participen tècnics o especialistes. S'ha dut a terme una tasca molt important en el sector de l'ensenyament de l'esquí i s'està avançant per regularitzar tot el sector.

Dins del "Pla estratègic de l'esport" s'han creat diverses comissions de treball amb la implicació de tots els sectors esportius del país per analitzar el model esportiu nacional i proposar línies de millora. Les actuacions s'han d'iniciar a principi del 2004.

Per promoure l'esquí com a esport nacional, l'any 2003 s'ha donat el suport econòmic necessari per al desenvolupament a Andorra de la Copa d'Europa d'Esquí femenina, després de molts anys sense tenir una prova d'aquest nivell al Principat.

Totes aquestes iniciatives i realitzacions marquen l'orientació de la política esportiva amb rigor, responsabilitat i objectius.

I com és lògic dins d'aquest mateix camp de l'esport el Ministeri de Salut i Benestar està duent a terme diferents activitats per promoure

l'activitat física i esportiva de la gent gran: el mes de març del 2003 representants del país van participar als Jocs Esportius i Socioculturals de la Mediterrània, a Mallorca. En aquest esdeveniment hi van participar tots els comuns; d'altra banda, el 21 de juny tindran lloc les segones trobades esportives de residències de la gent gran.

L'aprovació, per unanimitat del Consell General, de la Llei del patrimoni cultural d'Andorra ens permet tenir una acció més decidida sobre la preservació del nostre patrimoni cultural, principal testimoni de la història, identitat i creativitat nacional. Ara podem desenvolupar noves línies d'actuació en política de conservació, restauració i foment d'aquest actiu cultural.

La nostra prioritat serà estudiar els cinquanta-quatre monuments declarats béns d'interès cultural, i establir per a cadascun, els criteris que n'assegurin la conservació integrada.

També s'estudiaran simultàniament els altres béns, catalogats pel Ministeri de Cultura, i que configuren la base del que serà l'Inventari General del Patrimoni Cultural.

Una altra acció de salvaguarda del nostre patrimoni cultural és la presentació davant la UNESCO, de la candidatura de la vall del Madriu-Perafita-Claror per ser declarada patrimoni de la humanitat. La finalitat del projecte és protegir aquest excepcional paisatge cultural, i cercar la seva promoció internacional.

La llengua és també un dels elements primordials que defineixen la nostra identitat. Per tant, ens hem d'esforçar i n'hem de reforçar l'ús per tal que esdevingui, de veritat, el vehicle d'expressió col·lectiva de la societat andorrana.

Els estudis sociolingüístics ens indiquen que s'ha d'incidir en el col·lectiu de gent jove, per fer que la llengua oficial esdevingui per a ells un element de cohesió.

Amb aquesta finalitat, s'iniciarà una campanya aquesta tardor per fomentar la utilització del nostre idioma en aquest segment de població.

Es reglamentarà també l'ús del català en àmbits estratègics, per incidir en el comportament lingüístic del jovent, com són els mitjans audiovisuals i les noves tecnologies.

Paral·lelament, es potenciarà el paper de la Comissió de Política Lingüística a fi de coordinar una línia d'actuació lingüística més ferma, entre el Govern i els comuns.

... Estem més o menys a la meitat, Sr. síndic...

Política econòmica

Les dades econòmiques del 2002 han estat favorables amb un creixement de les importacions de més del 9,27%, malgrat una inflació forta l'any passat del 3,40%, un increment dels salaris declarats a la CASS i un creixement del nombre de persones assalariades del 3,65%. Malgrat estar en període de creixement, aquest ha estat inferior al d'anys anteriors, i el nombre de visitants al país ha estat estable, més d'un 1,38% més, tot i que els turistes han baixat, d'un 4%.

Aquesta tendència sembla continuar durant el 2003 amb les dades sobre importacions que augmenten, d'un 4,11% els cinc primers mesos, malgrat una reducció important de la importació de tabac, després de la nova taxa, però la inflació és menys elevada, un 1,67%. Esperem durant el 2003 certa estabilització de la nostra economia amb un creixement moderat, i segons les previsions de Standard & Poor's, aquesta tendència pot continuar els propers tres a cinc anys.

Les polítiques econòmiques del proper any s'han d'acompanyar, doncs, amb mesures de dinamització de l'economia per pal·liar, en part, els efectes d'un alentiment de les economies veïnes. Caldrà donar els mitjans per a la creació de noves empreses, en el marc de la nova llei de societats, fer més incisives les campanyes de promoció del país, i incrementar la inversió pública.

En aquest ordre de coses, hem de donar a les finances públiques els mitjans suficients per tirar endavant les polítiques socials, econòmiques, mediambientals, etc., tot i garantint una progressivitat en els canvis que permeti la seva absorció sense trasbalsos. Ahir mateix, el Govern va aprovar els avantprojectes de llei de desenvolupament de l'impost indirecte a tots els sectors de l'economia i els va trametre a aquest Consell General.

Després de l'aplicació dels impostos indirectes al sector bancari l'any 2000 i al sector financer no bancari i al sector de les assegurances l'any 2002, es preveu una implantació de l'impost als serveis empresarials i professionals i a la producció interna durant l'any 2004 i a la comercialització dels productes i béns l'any 2005. La gradualitat amb què s'ha previst el desplegament tributari indirecte ha de permetre que l'economia pugui afrontar aquest canvi però sobretot que tots els sectors es puguin

preparar per participar més activament en el finançament del sector públic.

L'impost que s'ha presentat és un impost indirecte, tipus IVA -semblant-, que grava el consum de béns i serveis, i que es repercuteix al consumidor final. Sabem que la nostra economia està destinada en gran part als turistes i visitants, i que ens cal conservar un preu competitiu. El tipus de gravamen, doncs, que s'aplicarà serà del 4%, i per tant, parlem d'un dels impostos indirectes més baixos de tot el continent europeu, quan als nostres veïns generalment és superior al 16%. Amb aquest 4% podrem garantir la continuïtat de les inversions públiques per millorar totes aquelles mancances actuals en infraestructures, política mediambiental i social, etc.

Hem dissenyat un model impositiu senzill que no suposi una dificultat als obligats tributaris i que no impliqui un desenvolupament important dels serveis administratius de control del Govern. Per tant, els obligats tributaris participaran mitjançant uns mòduls específics per cada activitat amb les variables explicatives d'aquesta com el personal ocupat, els m² de superfície, el nombre d'habitacions als hotels, etc. Les liquidacions de l'impost seran anyals, amb uns pagaments semestrals a compte de l'impost de l'any anterior.

D'altra banda, hem incorporat al model uns elements correctors dels mòduls per garantir un tracte igualitari, com per exemple unes bonificacions de la quota pels dos primers anys d'inici d'un negoci, unes bonificacions també per al sector hotelier per als petits establiments, etc. A més, per al sector dels professionals liberals, hem establert un sistema de determinació del deute tributari quasi directe, per evitar les diferències dins del sector... les diferències injustes, és clar.

En definitiva, la implantació de l'impost indirecte a tots els sectors permetrà millorar l'equilibri pressupostari necessari, i ens comprometem a seguir racionalitzant la despesa pública i a potenciar la inversió i l'estat del benestar. Els tipus impositius baixos garanteixen que aquest canvi no impliqui una pèrdua de competitivitat, garantida també amb la progressivitat de la seva aplicació.

En el marc de la política tributària parroquial la Llei de finances comunals serà un element de seguretat jurídica per als ciutadans i, alhora, amb possibilitats de complir amb les noves necessitats de cada parròquia. La redacció

d'aquesta Llei està sent un bon exemple de treball conjunt dels tres grups parlamentaris, amb la cooperació del Govern.

En la mateixa línia hauríem de legislar aviat -dic jo, penso i crec que s'ha de fer- sobre els agents comunals de circulació. Sembla que estarem d'acord en què han mostrat la seva disposició a col·laborar en la millor reglamentació i consolidació de la seva tasca tan important.

L'avantprojecte de Llei d'arbitratge ja està redactat amb la col·laboració del món judicial, la Cambra de Comerç Indústria i Serveis d'Andorra, i l'Associació de Consumidors i Usuaris d'Andorra. Ben aviat serà aprovada pel Govern i presentada a tràmit parlamentari.

La Llei qualificada de protecció de dades personals té per objectiu regular el tractament que, tant persones o entitats privades com l'Administració pública andorrana, duen a terme sobre les dades de les persones físiques. Actualment aquesta Llei està en tràmit parlamentari.

La Llei de signatura digital tindrà per objectiu regular la firma electrònica i els seus efectes, tant en el context de relacions comercials com, quan estigui prevista per una norma legal o reglamentària, en les relacions amb les administracions públiques. Actualment ja hi ha un redactat d'un esborrany d'aquesta Llei i preveiem que la proposta es podrà presentar al Consell General abans de finals d'any.

Parlant de noves tecnologies, les xifres d'utilització

-és bo que es digui- de les tecnologies de la informació i les comunicacions a Andorra són molt elevades. Els resultats del darrer trimestre del 2002 mostren una mitjana d'utilització de l'ordinador i d'Internet superior a la mitjana europea equiparable a la dels països nòrdics.

El 62% de les llars tenen ordinador, i el 50% disposen de connexió a Internet. Actualment l'11% de les llars estan connectades a Internet amb banda ampla.

El 44% de la població s'ha connectat a Internet i el 58% utilitza l'ordinador.

I el que és molt important, és que el 87% dels estudiants -entre dotze i divuit anys- tenen ordinador a casa i el 77% es connecten a Internet des de la seva llar.

L'esborrany d'avantprojecte de llei de societats mercantils està enllestit i preveiem entrar el Projecte de llei a tràmit parlamentari abans del

proper període de sessions. El nou text actualitza i completa el Reglament de societats mercantils del 1983 i té en compte les exigències de la Unió Europea i de l'OCDE en matèria de societats. El nou marc legal ha de permetre la diversificació del teixit econòmic del país amb una obertura del capital estranger a nous sectors d'activitat respectuosos amb el medi ambient, i s'ha de fer preservant el mercat intern existent.

Com a principals novetats d'aquesta llei... d'aquesta futura llei, a més d'una obertura reglamentada al capital estranger en certs sectors d'activitat, hi ha la integració de la normativa comptable internacional, una regulació de la professió d'auditor o la introducció de la figura de la societat unipersonal. Així mateix aquest projecte potencia l'empresa familiar.

D'altra banda, en aquest ordre de coses, el Reglament urbanístic fa una classificació acurada dels usos del sòl que permetrà als plans d'urbanisme parroquials preveure zones industrials exclusives o bé compatibles amb l'habitatge segons els casos.

També tenim enllestits els textos per l'adhesió a tres convenis internacionals que pensem presentar a tràmit parlamentari en el proper període de sessions: el Conveni de París, per a la protecció de la propietat industrial; el de Berna, per a la protecció de les obres literàries i artístiques; i el de Roma, sobre la protecció dels artistes intèrprets o executants, els productors de fonogrames i els organismes de radiodifusió.

L'adhesió, a més de ser un pas previ i necessari per a la possible incorporació d'Andorra a l'Organització Mundial del Comerç, també serà imprescindible des del punt de vista administratiu per poder aplicar reglamentàriament de forma plena la Llei de patents i la Llei sobre drets d'autors i drets veïns.

Amb els convenis de Berna i Roma s'aconseguirà la reciprocitat en la protecció dels drets d'autor i els drets veïns dels andorrans en tots els seus estats membres i l'obertura de les portes per a l'establiment a Andorra d'activitats creatives d'àmbit global, com per exemple la producció multimèdia, la producció fonogràfica i la producció de programes d'ordinador, entre altres.

Continuem apostant per la promoció turística a través de l'esport. Avui mateix... avui, el dia que som, arriba als Cortals d'Encamp la Volta

Ciclista a Catalunya, el cap de setmana que entrarem se celebren: el Campionat del món de trial, al mateix temps l'Open de tennis, i el Campionat del món de tir al vol. D'altra banda al setembre Andorra rebrà novament la *Vuelta Ciclista* -la volta espanyola.

Són uns quants exemples d'un esforç continuat i que només es poden avaluar en conjunt, sempre que cadascun d'ells tingui una gran repercussió mediàtica, que és el que intentem.

El Departament de Turisme continua treballant seguint les línies directrius del Pla de màrqueting 2000-2003, elaborat per totes les parts implicades en el sector del turisme: Govern; comuns; Cambra de Comerç, Indústria i Serveis; Unió Hotelera; Ski Andorra; Associació d'Agències de Viatges; Caldea i altres entitats i empreses del país. Aquesta col·laboració entre sector públic i privat s'ha mantingut i és la base del treball que s'està realitzant i que s'ha de planificar per al futur. Durant l'any 2004 s'elaborarà el Pla de desenvolupament turístic d'Andorra 2004-2010.

L'objectiu d'aquest Pla serà impulsar un desenvolupament sostenible del turisme a Andorra.

Les negociacions per a la reobertura de l'aeroport d'Andorra-Pirineus avancen a bon ritme després de tots els contactes i reunions que han tingut lloc entre el Ministeri d'Economia i el Ministeri de Foment espanyol. Aquest any, s'ha assolit una de les fases més importants de la negociació, l'acord global de la redacció del Tractat internacional, que haurà de ser el marc jurídic que donarà les màximes garanties al projecte. Actualment, una comissió de seguiment paritària està enllestit la fase final de la redacció del Pla director de l'aeroport, que definirà les obres que s'han d'executar i la seva capacitat aeronàutica. També incorporarà una previsió de totes les despeses i els ingressos d'explotació de l'aeroport que podran portar a aquesta Cambra.

Amb l'assoliment d'aquest projecte comú i complex, en el qual intervenen dos estats, facilitarem les comunicacions amb l'exterior i fonamentarem el creixement econòmic del nostre país i de les comarques veïnes.

Ben aviat també disposarem de l'estudi de funcionalitat de l'heliport nacional que tenim previst implantar al terreny que sigui escollit com el millor dels dotze inicialment estudiats, de propietat pública, d'acord amb els

suggeriments d'un consultor de l'OACI. Amb aquesta infraestructura, es podran efectuar vols regulars a diversos indrets de més fort potencial turístic i a l'aeroport d'Andorra-Pirineus. D'aquesta manera augmentaran les comunicacions vers l'exterior i es farà més fàcil l'accés i l'enllaç directe i ràpid entre ambdós estats. També s'aportarà més facilitat operativa i més seguretat en la circulació creixent d'helicòpters dins l'espai aeri andorrà.

Una col·laboració estreta i un treball conjunt amb els comuns ha permès definir una proposta de traçat idoni per al sistema de transport urbà i interparroquial segregat, que donarà un servei de transport públic a totes les parròquies i entre elles de forma progressiva. Aquest transport ha de ser un element clau i de millora de la qualitat del nostre sistema de mobilitat, i ha de facilitar còmodament i puntualment els desplaçaments pels eixos vertebrals del nostre país, als residents, als visitants i als turistes.

És sens dubte la millor solució per tal de canviar el model de desplaçaments interiors i evitar els problemes diaris de les retencions, i bona part de la contaminació atmosfèrica i acústica que es produeix actualment, tot vetllant també pel desenvolupament sostenible del nostre país. Feta la proposta de traçat, podem avançar amb fermesa en les properes fases del projecte, és a dir en la decisió sobre la tecnologia i el sistema de finançament i gestió que caldrà adoptar.

Igualment, haurem de vetllar i tenir capacitat d'anticipació legislativa i reglamentària per evitar que creixi la separació entre els grans grups empresarials i les petites empreses familiars de sectors tan sensibles com el comerç, la indústria hotelera i els serveis.

No és fàcil en una economia de lliure mercat una intervenció estatal correctora de desigualtats. Només cal veure el nostre entorn en el qual, sense massa diferència entre llocs, segons que el signe de cada govern sigui diferent, és difícil i polèmic que la reglamentació s'orienti cap a protegir el petit comerç, els petits negocis familiars... cal, però, que mostrem imaginació i adaptació a la nostra realitat. Andorra no està feta de grans empreses, encara que algunes van començar sent petites i han esdevingut força grans, a escala andorrana.

Tenim la voluntat d'obrir un debat amb tots els sectors per trobar fórmules que permetin afavorir la rendibilitat del petit comerç i de la

petit indústria. Els mòduls de la propera llei de l'impost de serveis indirecte ja s'han calculat, en la seva base i en els terminis d'aplicació, pensant en un diferencial positiu per a les empreses amb menys personal.

Tot aquest conjunt de realitzacions de diferents ministeris completen la base del teixit econòmic del país, el fan més variat i obren oportunitats de creixement en activitats fàcilment assumibles per la gent i l'entorn d'Andorra. Tot d'acord amb les indicacions del Pla estratègic i del Pla d'accions, d'acord amb els canvis sobrevinguts d'ençà de la seva redacció ja llunyana.

En aquest camp, però, es troba a faltar molt una organització patronal que reuneixi els diferents sectors i de la qual en puguin sorgir iniciatives. Una part d'aquesta feina ja la va fent la Cambra de Comerç, però la necessitat d'un interlocutor patronal s'ha posat més en evidència, a comptar del moment en què els primers sindicats ja han començat la seva feina reivindicativa i de propostes per defensar els drets dels treballadors. Ha quedat clar que no és el Govern qui ha de negociar sempre amb els sindicats. En aquesta primera fase de les noves relacions laborals, potser no podia ser altrament perquè els primers sindicats que s'han organitzat i que han actuat amb absoluta garantia de respecte dels drets dels seus dirigents, han estat els dels cossos de l'Administració estatal i de les societats públiques. En aquest cas el Govern era també el patró.

Però quan els sindicats han obert el seu ventall de demandes a la resta del món laboral, l'absència de les organitzacions empresarials s'ha fet més palesa. El Govern no és ni pot ser el representant de les empreses. Com he dit abans, aviat aquest Consell General haurà de debatre i aprovar una llei de garanties sindicals, després de la llei de seguretat i higiene en el treball que posarà al dia el Reglament laboral en aquest àmbit tan essencial. Raó de més per tal que abans de publicar també una llei sobre negociacions col·lectives, els respectius papers estiguin ben repartits i assumits.

Medi ambient i desenvolupament sostenible

Potser dels capítols més importants de qualsevol programa d'orientació política...

Tot el que es refereix al medi ambient mereix un capítol sencer d'aquest discurs i, ben segur, del debat que el seguirà demà. Aquest capítol ha de contenir per força una breu relació de la

feina feta des del Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient, dels altres ministeris com el d'Ordenament Territorial i Salut i Benestar, i del Govern tot sencer.

S'han realitzat totes les previsions d'inversions pel que fa a les estacions de depuració del país. S'estan realitzant les últimes.

Actualment dos depuradores estan en funcionament -la del Pas de la Casa i la nord-occidental, a Anyós-, i les dues altres estan en fase de construcció -depuradora sud, a Sant Julià i la nord-oriental, a Canillo. La depuradora del sud es posarà en funcionament durant el primer semestre del 2004 i la depuradora nord-oriental, a Canillo, a l'inici del 2005. Tots els sanejaments autònoms necessaris han estat construïts. S'està treballant també en la construcció dels trams de col·lectors generals que falten per connectar les xarxes comunals a les depuradores. En algun cas puntual els col·lectors depenen de la construcció o l'eixampla dels vials -i això els ha retardat una mica.

Però a l'any 2005 totes les estacions de depuració estaran, doncs, en funcionament i el Pla de sanejament es podrà considerar acabat, pel que és responsabilitat del Govern. Els comuns encara tenen moltes inversions a fer si volen arribar a separar les aigües pluvials de les aigües brutes, a la major part dels seus territoris.

S'ha adjudicat la construcció del nou Centre de Tractament de Residus; les obres ja s'han iniciat durant aquest mes de juny.

Conjuntament amb els comuns es posarà en marxa aquest estiu la recollida selectiva dels envasos i s'ampliarà la recollida selectiva del paper/cartró a totes les parròquies. S'ha impulsat la creació de les deixalleries i en la data d'avui ja s'han obert tres deixalleries - Encamp, la Massana i Sant Julià de Lòria- i s'està potenciant la deixalleria industrial de la Comella mitjançant una campanya de comunicació prop de les activitats considerades grans productores. Aquest any, s'obrirà també la deixalleria d'Escaldes-Engordany.

Properament entrarà a tràmit parlamentari l'avantprojecte de Llei de residus; un text que ha de permetre crear el marc legislatiu necessari per regular la gestió dels residus a Andorra i per aconseguir i, sobretot, mantenir, una gestió respectuosa amb el medi ambient.

Des de l'any 2000, s'està duent a terme un pla de restauració dels cinc abocadors de cendres i

escòries del país. Aquest any es clausura definitivament el de Juberrí, s'acaba la 1a fase de restauració del Maià, es realitza la 1a fase de restauració de l'abocador d'Encodina i s'adjudica la 2a fase pel que fa a aquest abocador a Ordino. Es realitza també el projecte de restauració de l'abocador del coll de la Botella. Durant el 2004 s'acabarà, doncs, de restaurar l'abocador del Maià, el del coll de la Botella i es continuarà amb l'abocador d'Encodina. Finalment es durà a terme el projecte de restauració de l'abocador dels túnels de Sant Antoni, i l'obra es farà durant el 2005 sempre que l'estabilitat de la muntanya ho permeti amb seguretat. Amb aquest programa tots els abocadors de cendres i escòries del país quedaran restaurats el 2005.

El 5 de juny d'aquest any, es va inaugurar el Centre Andorra Sostenible. Aquest centre té com a objectiu, entre altres, de realitzar i impulsar campanyes de conscienciació, informació i educació ciutadana sobre temes de sostenibilitat. Un dels serveis que potenciarà el centre és oferir un ventall de possibilitats als centres educatius per al desenvolupament de programes d'educació ambiental en general dins dels quals està previst treballar sobre la problemàtica dels residus. En concret, el centre oferirà assessorament tècnic específic als centres educatius i préstec de materials didàctics.

S'ha mantingut un clima de diàleg permanent amb les organitzacions no governamentals dedicades a la preservació de la natura. Fruit d'aquest diàleg hem arribat a un document de coincidències amb APAPMA sobre tractament de residus, i estem estudiant propostes d'altres grups ecologistes.

Amb el benentès que la responsabilitat és dels polítics que, això sí, hem de complir el programa pel qual vam ser elegits o designats, les aportacions que puguin fer totes les ONGs, especialment per ajudar a sensibilitzar els ciutadans i exigir el màxim rigor en els controls posteriors a qualsevol fase del sistema de reducció, recollida selectiva, triatge, valoració i tractament de residus han de ser sempre benvingudes, sempre, però que arribin a analitzar la situació d'Andorra en funció del país que tenim, i no solament a partir d'esquemes estranys aplicats a llocs on, per exemple, la política d'abocaments és essencial i perdurable, es digui el que es digui.

Ho estem fent i ho farem tenint en compte paràmetres que podrien semblar contraposats o

contradictoris, com ara el creixement normal del país i l'aplicació de sistemes de reducció a l'origen, el consum més responsable, la recollida selectiva, el triatge per reciclar el màxim possible, la valoració energètica dels residus orgànics o l'exportació, de fet la reexportació de tot el que es pugui reciclar, entre altres.

Però és que no en són... no en són gens de conceptes oposats. Els nostres problemes estan plantejats a escala andorrana, és a dir de cap manera una escala de grans magnituds. I poden ser resolts segons aquesta mateixa escala.

En aquesta matèria ningú no pot tirar la primera pedra, ni a Andorra ni enlloc. A tot arreu la industrialització, el creixement de la societat de benestar i el consum han anat molt més enllà de les previsions. L'existència d'enormes abocadors, la contaminació dels mars interiors com la Mediterrània mateix, i altres exemples molt més greus -a Europa mateix-, en són proves ben flagrants.

A Andorra també hem tardat en fer la feina... em tardat molt a no deixar-nos superar pel creixement. Per això la part proporcional dels pressupostos del Govern dedicats a medi ambient ha estat i serà molt més gran els últims anys i els propers. No ens ha de preocupar massa això perquè es tracta de rectificar inèrcies i d'aplicar els paràmetres d'una nova consciència de manteniment d'un creixement i d'una societat de benestar sostenibles.

L'ajut que hem rebut i estem rebent del Govern d'Espanya i de la Generalitat de Catalunya ens obliga encara més a no retardar gens la solució del nostre problema de residus urbans, sanitaris, industrials i de tota mena.

No vull deixar aquest capítol fonamental sense referir-me a la pretensió de criminalitzar aquest tema, precisament quan més s'ha fet per resoldre'l ara que està en vies de solució.

Repeteixo que podíem haver avançat una mica més, però s'hauria d'analitzar el que vam trobar quan vaig assumir de governar: forns obsolets, abocadors incontrolats i fets sense cap preparació prèvia, cap pla de sanejament d'aigües ni de residus. De recollides selectives, només les que la indústria privada mantenia: cartró i paper -parcialment- olis, pneumàtics, ferralla en general -cotxes-, terres i residus industrials -sense control també-, etc.

Aquella fou una responsabilitat de tota la classe política i, de retruc també, dels ciutadans en

general que ben poca consciència ecològica manifestaren llavors.

De llavors ençà qui més ha fet per recuperar el temps perdut i resoldre totes les mancances, ha estat la ministra, Sra. Olga Adellach Coma, i vull dir que és particularment injust l'acarnissament que pateix precisament ella. Penso que és totalment desencertat i em freno molt en els qualificatius, i estic convençut que la gran majoria de les andorranes i els andorrans coincideixen a donar-li tot el suport que ella rep de tot el Govern i de tot el Grup Parlamentari Liberal.

Un sector essencial de l'activitat econòmica també és l'agricultura i la ramaderia. No pel seu pes específic en relació amb els altres, sinó perquè el seu manteniment i la incorporació de noves generacions al treball de la terra configuren una societat que respecta i honora els qui l'han fet possible durant els anys més difícils d'Andorra.

Tant l'ajut a les pràctiques ramaderes tradicionals de muntanya com l'ajut al dall del prat han potenciat i han afavorit de manera evident que els ramaders del país aprofitessin les pastures del Principat, tant les del fons de vall, com les dels rebaixants i també les pastures comunals.

Actualment en el Reglament d'ajut al foment de plans de millora ja es potencia que la sol·licitud d'aquests plans la facin els joves agricultors.

La Llei, també permet orientar i mantenir l'agricultura i la ramaderia tenint en compte la seva funció en la preservació del medi i l'espai natural. La llei i el desplegament dels seus reglaments permeten, entre altres: recopilar dades de les explotacions agràries, dades que permeten conèixer la realitat del sector -amb un Reglament del Registre d'Explotacions-; ajudar d'una manera particular el sector ramader retribuint els serveis que presta en benefici de la preservació de la natura i del territori, també pel manteniment del paisatge, per la conservació de la biodiversitat, i per l'atenuació de riscos naturals -Reglament d'ajut al foment de practiques ramaderes tradicionals-; obtenir la millora de la rendibilitat econòmica i de la qualitat dels productes, les pràctiques que permetin obtenir i comercialitzar productes de qualitat, les pràctiques que siguin respectuoses amb el medi natural i la millora de les condicions sanitàries de les explotacions. Fomentar la incorporació de joves agricultors, les noves instal·lacions i les agrupacions

d'exploracions del sector -Reglament d'ajut al foment dels plans de millora i de l'estructura i funcionament de la Comissió Tècnica d'Agricultura i Ramaderia-; ajudar a la formació de l'equip humà que treballa en les explotacions agràries, com a eina bàsica per a l'adaptació de les explotacions agràries als canvis que es produeixen contínuament, com ara l'aparició de noves tecnologies, la introducció de programes de gestió, o les línies d'actuació encaminades a fer augmentar el respecte per l'entorn -aquest és el Reglament d'ajut al foment de la formació agrària-; incentivar la recerca i el desenvolupament amb vista a implantar estratègies innovadores per diversificar el sector, fomentar pràctiques agràries respectuoses amb el medi i que contribueixin al desenvolupament sostenible de l'agricultura.

En el mateix reglament també es valora quan la demanda la realitza una primera explotació, aquella per la qual una persona física accedeix per primera vegada a la titularitat d'una explotació agrària.

D'altra part -i també tocant aquest tema-, la Llei d'ordenament del territori, els reglaments que l'han seguit, la moratòria decretada i legislada i l'aprovació dels plans d'urbanisme parroquials marquen el començament d'una nova forma de gestionar el creixement.

Ara les opcions estan establertes i obertes a la decisió de cada parròquia sobre, per exemple, les zones d'urbanització diferida, especialment les que no corresponguin a nuclis urbans consolidats.

S'ha fet la zonificació segons la problemàtica geològica-geotècnica de tot el país i s'han realitzat nombrosos estudis de detall de zones específiques. Entre altres, el vessant de l'obac d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany, corrents d'arrossegalls de Pal, Sant Julià de Lòria, l'estabilitat de la partida del forn de Canillo, etc., en els quals es defineixen les condicions d'edificabilitat necessàries per construir amb seguretat. Amb la nova reglamentació es protegiran molt més els marges dels rius, a fi que en el futur els serveis com els col·lectors no s'hagin de fer mai més dins el llit del riu -com fins ara.

Aquestes eines legislatives i reglamentàries, tant de temps esperades també, eren imprescindibles per tal que cada ens públic tingués al seu abast la capacitat de prendre les decisions que li pertocquen, d'acord amb la Constitució.

S'ha aprovat el Pla sectorial de noves infraestructures viàries amb la conformitat de tots els comuns. Per primer cop s'ha procedit a efectuar una planificació global del nostre país a curt, mitjà, llarg i molt llarg termini, de la xarxa viària. La planificació -aquesta informació, ara a llarg termini és imprescindible a fi que els terrenys necessaris per a infraestructures no siguin edificats i impedeixin la planificació posterior.

El Pla sectorial és una eina vertebradora de l'ordenació del territori i de les comunicacions entre les parròquies i de l'estranger que els plans d'urbanisme han de preveure, i ha de permetre també la connectivitat adequada de totes les parròquies.

El Pla sectorial inclou un estudi d'avaluació d'impacte ambiental, que es complementarà en les fases posteriors d'avantprojectes de traçat seguint les recomanacions del Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient.

El darrer capítol:

Desenvolupament del mandat constitucional i consolidació de les institucions.

Tot desenvolupant la política i econòmica de la terra -com deia el Manual Digest-, també hem desenvolupat les previsions constitucionals. I ho hem fet, al meu entendre, amb el ritme que requereix la gran quantitat de canvis que el país ha vist i els que encara ha de veure.

Ho hem pogut fer gaudint d'un llarg període de prosperitat, amb fluctuacions cícliques, del nostre entorn. Nosaltres hi hem posat la imprescindible estabilitat política. Hem marcat la via de la consolidació de partits polítics d'àmbit nacional, tot integrant-hi grans corrents parroquials que han anat coincidint i també ajudant a configurar les idees liberals per a Andorra -i les dels altres, naturalment.

La confiança que ens han renovat els electors ens diu que és la forma i el ritme adequat de fer les coses. D'altres poden aparentar o creure's sincerament que cal tenir molta més pressa. En sentit contrari d'altres pensen que anem massa lluny i massa ràpid. Segurament estem en el terme mitjà, que és el bo.

Però cal dir que l'esperit de pacte, de transacció pacífica que ha inspirat la política de la nostra terra durant segles, i que va fer possible l'acord constituent, pot anar canviant si només copiem els comportaments més agressius del nostre entorn immediat, pròxim o llunyà.

Els polítics hi tenim una part de responsabilitat indubtable.

Cada vegada que no sabem posar-nos d'acord en temes essencials hauríem de poder mantenir, no obstant això, les bones formes democràtiques i evitar la desqualificació de l'adversari per raó de les seves idees. Quan les tesis pròpies no poden prevaler és fàcil atribuir el fracàs als altres. I encara és més fàcil vestir-ho amb qualificatius més o menys pujats de to.

Encetar i permetre que creixi d'aquesta manera un clima de desconfiança envers els qui hem rebut l'encàrrec de governar no fa cap bé al sistema democràtic i, n'estic segur, acabarà girant-se contra qui vulgui fer-ne una arma electoral.

Els exemples també els tenim a prop. Hi ha un límit més enllà del qual la crispació permanent i l'afany d'afegir llenya al foc, o de mantenir les brases ja quasi apagades amb bufadors afegits, només obtenen efectes de rebot contra els atiadors de conflictes.

Tot això no vol dir que cadascú no pugui fer ús de tots els mitjans que l'estat de dret posa al seu abast per defensar les seves opcions i per combatre les dels altres. Es tracta més aviat de les formes, del capteniment. Aquí sí que afirmo i mantinc que algunes formes heretades o importades amb presses no ens serveixen i no haurien de convertir-se en el referent de la política andorrana.

Em disculparan si malgrat la intenció inicial de no fer massa inventari, m'hauran de perdonar, doncs, per haver citat moltes d'aquelles millores que la feina feta ha aportat d'un any a l'altre. Perquè, de fet, no és possible que en un discurs d'orientació política, en aquest informe del Govern no es faci referència a totes les coses més importants que configuren i tradueixen en fets aquella orientació.

No ha estat només un calendari cert de realitzacions, sobre les quals la documentació que tinc és molt més detallada i ens podria fer estar dues hores més en aquesta Sala, sinó que el mateix calendari de feina feta i les dates compromeses per acabar-ne molta més, emmarquen i defineixen quines són les prioritats del nostre Govern i de la majoria parlamentària que li dona suport.

I no parlo solament, aquí, de la majoria electoral que representa el nostre Grup Liberal, sinó també d'una molt més àmplia majoria, de vegades unanimitat, en l'aprovació de lleis preparades pel Govern, presentades després del

treball amb el Grup Liberal i aprovades, un cop rebudes les esmenes aportades per l'oposició.

No ens ha d'estranyar que hi hagi prou sovint una coincidència en algunes prioritats, i he d'agrair als senyors consellers dels grups de l'oposició la seva disponibilitat a completar amb llur treball i coneixement la nostra feina sempre que es pugui.

Deia al meu sisè discurs d'orientació política, l'anterior, ara fa un any, que les idees liberals, del liberalisme humanista, estaven guanyant terreny polític a la resta de la vella i també de la nova Europa.

Aquesta tendència ha anat creixent de manera directa, en nous governs en els quals els liberals han renovat o obtingut quotes de poder, o de forma indirecta, en governs de signe inicialment d'esquerra, però que pel més evident pragmatisme, han d'aplicar idees liberals en les seves reformes d'un estat del benestar, que en els seus desenvolupaments exagerats contenia el germen de la seva pròpia fallida -em refereixo, naturalment, a Alemanya per exemple, em refereixo també al Regne Unit i a d'altres.

De la mateixa manera que es parla de creixement sostenible, s'haurà de parlar cada dia més de benestar sostenible i generalitzat. No de situacions de privilegi mantingudes i incrementades només a favor d'una part del món laboral en detriment de la resta.

Perquè de vegades sembla que de cop s'ha de posar tot en entredit, com si a Andorra tot fos negatiu... de vegades. S'ignoren voluntàriament les oportunitats que el nostre país dona a molts dels qui més s'exclamen al cap de quatre dies d'arribar-hi amb tota llibertat de decisió. S'oblida que on només hi malvivien cinc mil andorrans, ara hi viuen i hi treballen prou bé més de vint mil andorrans, i més de cinquanta mil residents vinguts de tot arreu. La majoria dels ciutadans, n'estic convençut, ho saben valorar, com saben valorar també tots els avantatges que, en les formes més assumides, troben a Andorra, venint de llocs on, sobre el paper, sembla que tot està més ratificat, legislat i reglamentat.

Per acabar i en un altre registre de molta més alçada, hem pogut comprovar enguany com les previsions de la successió del copríncep Joan Martí s'han acomplert de forma impecable. El ràpid nomenament del bisbe coadjutor ja fa quasi dos anys, ha permès la millor transició possible.

És hora de saludar i expressar l'agraïment de tot el poble d'Andorra envers la persona i la feina del copríncep Joan Martí.

El dia que ell va prendre possessió del càrrec a la Catedral de la Seu d'Urgell va dir que ell era i seria copríncep mentre el poble li demanés de ser-ho.

Ho va dir, com a copríncep d'Andorra, no ja com a Bisbe, però en terres d'Espanya llavors encara sotmeses a la dictadura, afegint-hi així una certa valentia institucional i també un convenciment democràtic ben premonitoris. Perquè molts anys més tard, ell mateix va firmar la Constitució, amb el copríncep François Mitterrand i el síndic Jordi Farràs. La Constitució consagra aquella idea en els seus tres darrers articles, que esdevenen així els més importants de tots, juntament amb el primer.

Ara és el moment de rebre com li correspon el nou copríncep, Joan Enric Vives, en el temps que ha tingut per conèixer el seu Principat, i molt més d'ençà que ha assumit la seva alta funció de cap d'Estat, ens ha donat mostres de la seva voluntat de servei a Andorra.

Segur que sabrem aprofitar aquesta voluntat decidida per tal que fins i tot l'asimetria que es dona entre els coprínceps segueixi essent no pas un obstacle, sinó una garantia de futur i no un problema, sinó una diversitat enriquidora.

La mateixa diversitat que ha permès que Andorra perduri i superi tots els avatars de la convulsa història de la vella i renovada Europa.

Moltes gràcies senyors consellers.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Bé, acabada la intervenció del Sr. cap de Govern se suspèn la sessió fins demà dia 19 de juny a les 10 del matí, moment en què es procedirà al debat que s'iniciarà amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Se suspèn, doncs, la sessió.

(Són les 11.15h)

(El dia 19 de juny, a les 10h es reprèn la sessió, amb tots els membres del Consell General. Els M. I. Srs. Josep Dallerès Codina i Marc Pintat Forné s'incorporen a la reunió).

El Sr. síndic general:

Si us plau, es reprèn la sessió i s'inicia el debat, doncs, amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Passem primer a la intervenció del Grup Mixt.

Intervindran el Sr. Patrick García i el Sr. Jordi Mas.

Sí, té la paraula el Sr. Patrick García pel Grup Mixt.

El Sr. Patrick García:

Gràcies Sr. síndic i bon dia a tothom.

Entenc que se'm pot permetre una petita introducció, del meu torn de paraula com a conseller del Grup Mixt, com a conseller general elegit a les eleccions pels ciutadans de sensibilitat social lliberal, lliberal progressista, o també lliberal humanista, tal i com molt bé ho va manifestar el Sr. cap de Govern l'any passat.

Des d'aquest espai polític, progressista, humanista i renovador, avui com a únic representant al Consell General -de moment- voldria en resposta al discurs d'orientació política, perquè... realment va ser un debat d'orientació política, no? Sr. Forné?, i des de la meua senzilla representació, confirmar en primer lloc la meua voluntat de consens, demanant avui, un cop més que aquesta voluntat sigui compartida i no es quedi al calaix de les bones intencions... com sempre.

No es recorda del meu discurs de l'any passat?

Després de nou anys de Govern, Sr. Forné, si comparem el que va dir l'any passat i el que realment ha fet... Sr. Forné...quasi res...

Sembla que la vostra actitud ha canviat, i si així fos, seria positiu... seria positiu perquè encara us queden dos anys i podríeu fer feina positiva. Però, comenceu malament, creeu una nova figura impositiva: l'ISI, indirecta, injusta... en lloc d'una figura impositiva directa, més justa, que permetria un finançament més adaptat al nostre segle XXI.

Li recordo només alguns punts de l'anterior discurs:

Creixement sostenible de veritat, sí... però, de veritat, no en frases ni en discursos, però sí en fets i en projectes de llei harmònics dins d'una política real de creixement sostenible modern.

Aquest punt no l'heu complert, Sr. Forné, perquè tots els comuns presentaran uns plans d'urbanisme sense ésser acompanyats d'un Pla

de creixement sostenible de la parròquia, tal i com es fa al nostre país veí, França.

Sense aquests plans de creixement sostenible, cap pla d'urbanisme podrà ser respectuós del medi ambient, que tant preteneu defensar, és cert que feu algunes coses però no en feu prou, i aquests plans, les nostres generacions futures els acabaran pagant molt cars.

Descentralització responsable: sí; definició clara de competències entre institucions i capacitats de finançaments responsables: sí; limitació d'endeutament per llei: també, Sr. Forné. És cert, ja heu començat presentant-nos la Llei de finances comunals.

Una clara voluntat de reforma social, sobretot, però, amb disposicions globals intel·ligents i harmòniques, no amb arranjaments precipitats i que hagin de ser conformes a la Carta Social Europea per la part que Andorra pugui assumir responsablement.

En definitiva, una política humanista i possibilista a la vegada, que la societat nostra requereix, i que nosaltres, senzillament, considerem prioritària.

Adaptació al títol II de la Constitució. N'heu parlat, Sr. Forné, en aquesta ocasió també. El nostre consens el reiterem, la societat ho necessita. És urgent. Presenteu els projectes de llei necessaris a tal efecte. Digueu que ho fareu un altre cop.

Torno a fer esment de què ens agradaria la reforma del Codi de l'Administració en el sentit de fer-lo totalment constitucional. No és fàcil, però ho heu de fer. Tots els administrats ho necessitem, i també ho necessiteu vosaltres els administradors. Seria convenient. Presenteu el projecte, si us plau.

No pretenc, ni molt menys, fer la volta a tota la problemàtica que vol englobar el vostre discurs d'orientació política. Però, en el decurs de la novena Diada de la Constitució del darrer any 2002 vàreu felicitar públicament el Consell General i el Govern de l'any 1993. Aquest era el camí, el camí del reconeixement quan toca, i el de la crítica -sempre constructiva- quan toca, també.

Això us ho vaig dir l'any passat, però veig que després de nou anys de governar en majoria torneu a caure en l'esperpèntic error, any rera any, parlant dels governs anteriors a la Constitució, i els governs anteriors, dels Srs. Pintat i Reig, no varen tenir quasi competències legals.

I vós, que fa nou anys que governeu i que teniu totes les competències que us donà la Constitució de l'any 1993 que varen fer uns altres que no vós.

És evident, vós no teniu la culpa de res, com sempre... no sou creïble, Sr. Forné.

Per acabar tornaré a dir que d'aquí a un any, pel proper debat d'orientació política, hauré de tornar a repetir les mateixes demandes ja realitzades, aquest any, el darrer i malauradament el que ve també. Desitjo equivocar-me.

Hauríeu d'explicar el que no us deixen fer o més encara, el que voleu fer i no podeu fer. Preferiu ser cap de Govern, veritat? Això sí que m'ho crec.

Pel camí de la defensa de l'interès general, pel camí de la responsabilitat i de l'altruisme, pel camí de les reformes moderades i transparents, pel camí de les solucions harmòniques, pel camí del treball constant, pel camí de l'equilibri, per aquests camins és on es reflecteix el creixement sostenible, que és pel camí pel qual volem caminar els socials lliberals, progressistes i humanistes, com nosaltres.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

A continuació té la paraula, també pel Grup Mixt, el Sr. Jordi Mas.

El Sr. Jordi Mas:

Gràcies Sr. síndic.

En representació dels consellers del Grup Mixt i del Centre Demòcrata Andorrà que també vam estar elegits amb els mateixos vots que ha expressat el company Patrick García, farem aquest discurs dient que ens tornem a retrobar aquí en el debat d'orientació política prèviament i reglamentàriament establert.

En realitat, és el segon discurs d'aquesta legislatura, i s'escau en un any d'intensa activitat i de força crispació política, que es va iniciar quan el Govern es va veure obligat a tancar l'antic forn incinerador.

Però, un discurs d'orientació política ha de servir per constatar la realitat de l'aplicació del projecte polític del Govern i els resultats tant positius com negatius que aquesta política aporta.

Al mateix temps ha de presentar les orientacions que es volen continuar aplicant, en funció de les adaptacions originades pels canvis exteriors i per les necessitats que la societat reclama.

El discurs que ahir va pronunciar el Sr. cap de Govern ha millorat sensiblement en el seu contingut global al que va pronunciar l'any passat. Cal dir que en algunes de les definicions polítiques generals hem trobat els plantejaments del nostre programa electoral, qual cosa ens satisfà.

Però, encara ens alegraria més que aquests plantejaments polítics fossin ja una realitat.

Estem en una època que es viu una intensitat política constant, segurament perquè estem en any electoral i perquè hi ha molta inquietud dels ciutadans per saber on volem anar.

No solament el món polític viu aquesta intensitat, és tota la societat en general que viu una època en què el factor temps és el que més importa, i tot es fa sota un pressió constant provocada per aquest element que condiciona les nostres vides.

L'efecte de la mundialització provoca una inèrcia que ens porta a actuar amb molta premura, i les administracions públiques van sempre a remolc del sector privat. Això demostra que avui dia les polítiques s'han de definir prèviament i planificar en tots els seus extrems, per així donar la resposta satisfactòria als plantejaments i sobre tot adelantant-se als esdeveniments.

És doncs, al nostre entendre, important i prioritari el poder preveure amb antelació qualsevol política, per planificar la seva realització amb la finalitat d'assegurar l'èxit.

Un dels fracassos més importants del govern lliberal, és sens dubte les relacions amb la Unió Europea. I, diem importants perquè aquesta és una de les prioritats que aquesta legislatura havia de resoldre, i al punt on estem, el més calent és a l'aigüera.

Per al nostre grup és una prioritat perquè, avui, després de dotze anys de l'entrada en vigor de l'acord entre Andorra i la Comunitat Econòmica Europea del 1990, convén urgentment encarar decididament un acord que vingués a completar el que ja tenim i, per tant, assegurar el futur econòmic i social del nostre país en una Europa cada vegada més unida i més gran.

És important ressaltar dos aspectes que al nostre entendre avalen aquesta, o la nostra urgència.

El primer és que l'acord duaner del 1990 ha donat una estabilitat econòmica important a tots els sectors comercials del país, gràcies a unes condicions econòmicament favorables però sobretot també a la seguretat jurídica que representa un acord internacional com aquest. Per tant, entenem que ens convé urgentment acabar de fixar amb la Unió Europea les condicions per altres sectors que encara no ho han estat.

El segon aspecte es refereix al factor temps, per això dèiem que s'havia de fer durant aquesta legislatura perquè el temps juga en contra nostre.

Si prou difícil és negociar amb quinze estats - com avui-, més ho serà amb vint-i-cinc a partir de l'any que ve, i encara més si esperem gaire perquè entraran més, i cada vegada serà més difícil també de fer entendre a països més llunyans que el nostre i de cultures diferents, les nostres peculiaritats i els nostres diferencials.

Heus aquí dos raons per les que entenem que convenia i convé encarar aquesta negociació.

Andorra no pot quedar al marge d'Europa ni pot quedar impassible al que està succeint a Europa, perquè estem plenament integrats dintre del seu territori. Depenem forçosament de les decisions que es prenguin en la Unió Europea.

La nefasta conseqüència d'una política al marge d'Europa, encara és més preocupant que la pròpia manca d'un projecte de les relacions amb la Unió Europea, i és que Europa està avançant inexorablement, i nosaltres si no fem res ens haurem d'anar adaptant a mesura que les circumstàncies ho exigeixin, el que vol dir, que anirem entrant dins d'Europa per la via del fet, sense que haguéssim pogut negociar res.

Això és molt preocupant. En tenim o en tindrem l'exemple més il·lustratiu amb l'aplicació de la directiva de la fiscalitat de l'estalvi.

Nosaltres vam proposar la creació d'una comissió especial de tots els grups parlamentaris per assolir un acord unànim per negociar amb la Unió Europea. Malauradament no va ser possible.

Avui el govern lliberal continua sense tenir un projecte definit per encarar una negociació amb la Unió Europea, únicament disposa d'una

proposta d'acord de cooperació amb la Unió Europea el contingut de la qual no respon a les expectatives creades.

Paral·lelament o simultàniament a la política econòmica, hem d'anar consolidant la política social, tenint sempre en compte les nostres possibilitats i capacitats per no caure en la irresponsabilitat de prometre el que no podem complir.

La política del govern lliberal, en aquest tema, no avança com desitjaríem. El desplegament del títol II -també s'ha comentat- de la Constitució després de vuit... nou anys de Govern encara no s'ha acabat de desenvolupar.

És cert que s'està treballant intensament des de les comissions en temes importants, com ha estat el cas de la Llei del contracte de treball recentment aprovada i que també es va dir ahir.

Hi ha, però, d'altres projectes de llei que no s'han presentat encara al Consell General, com és cas del Projecte de llei de la seguretat social que s'havia compromès el Govern a entrar l'any passat, i que ahir el cap de Govern ens va fer una explicació bastant detallada d'aspectes que contempla el dit projecte, però que només coneixen el Govern i el seu grup, segurament.

Esperem que aquest anunci del cap de Govern, de presentar-la perquè sigui debatuda en el proper període de sessions, no tingui el mateix efecte o finalitat que l'anterior anunci.

El mateix també serveix per la Llei d'atenció social.

La ratificació de la Carta Social és un altre tema pendent. Convé recordar que ja va ser un compromís... o que és un compromís d'aquest Consell General de l'any passat en aquesta mateixa sessió i que va quedar aprovat per unanimitat, i que fixava el termini del 31 de desembre d'enguany per entrar a tràmit parlamentari la ratificació de la mencionada Carta. Esperem que aquesta resolució no segueixi el mateix camí que altres resolucions que també es van aprovar i que no ho han fet.

El nostre país és un centre de turisme de reconegut prestigi del sud d'Europa. Som un país que disposa d'un medi natural que li permet oferir als nostres visitants un espai d'oci important adaptat a un ampli segment de la població. El turisme d'hivern gaudeix d'unes instal·lacions importants i modernes, complementades amb un gran complex comercial que ofereix una àmplia gamma de productes de qualitat.

El turisme d'estiu també gaudeix d'un paisatge meravellós i d'una gran varietat de possibilitats de practicar tot tipus d'esport a l'aire lliure, com l'excursionisme, senderisme, pesca, etc.

Per tant, podem dir que l'oferta turística i comercial que disposem és prou important per assegurar, almenys, una bona part de la nostra productivitat, però el que convé és creure en el que tenim, i prendre les mesures destinades a assegurar el futur d'aquest turisme, per això, ens convé sobretot conservar el nostre patrimoni natural i també assegurar l'economia que fa funcionar aquest sector.

No fa pas massa dies que des del Ministeri de Turisme s'informava de la baixa de pernoctacions dels nostres visitants, tot i que a primers d'any també es va dir que havia incrementat el nombre d'aquests visitants en relació a l'any anterior.

Aquesta és una senyal d'alarma, una de més, que denota que la política de turisme no és pas la millor, i el que s'ha de fer és analitzar l'origen d'aquesta problemàtica i aportar les solucions amb un pla de promoció adaptat a aquestes necessitats reals.

Com deia, la preservació del nostre medi natural és un element important pel turisme, però encara ho és més pels ciutadans que vivim al país, perquè tenim la responsabilitat de conservar-lo i de deixar-lo en les millors condicions per les generacions que vénen.

El Ministeri de Medi Ambient ha estat el centre d'atenció durant aquest any, degut a la problemàtica originada pel forn incinerador. Aquest és un problema que l'hi ha tocat viure a aquest Govern, i que dit de pas, ja fa nou anys que governa.

El cap de Govern ahir en el seu discurs va voler justificar-se fent referència a la situació que van trobar quan van arribar al Govern. Jo no entraré altra vegada a comentar el treball fet anteriorment, ja ho vaig explicar en una altra sessió de Consell General i consta al Diari de sessions, però sí que li dic al Sr. cap de Govern que aquest argument pot servir per tots els qui han passat amb responsabilitats polítiques i per tant no acabariem mai d'anar passant la pilota.

En tot cas, és al Govern actual al que li correspon de solucionar el problema perquè ha tingut temps més que suficient amb nou anys de govern per solucionar-lo, i no ho ha fet.

El que sí que nosaltres demanem és una política orientada a aportar solucions a tota la

problemàtica dels residus amb una clara política de reciclatges i de recollida selectiva orientada a disminuir el volum dels residus.

L'educació és un element important també per garantir una bona formació als nostre joves.

Per això és important potenciar no solament l'educació primària i secundària, sinó que també és important al nostre entendre, potenciar de forma decidida la formació professional i les escoles especialitzades, perquè potenciant aquests sectors de la formació treballarem per disposar d'un teixit professional i empresarial amb una alta qualificació i contribuïrem també a elevar el nivell de qualitat del nostre país.

Veiem també que en les dades que el cap de Govern ens va llegir ahir -les dades econòmiques i d'importació- ens diuen que a l'any 2003 i sobretot durant aquests cinc primers mesos l'increment es situa en un 4,11% -molt inferior al que era malgrat la repercussió del tabac, que ja ens ho diu. Però, és clar, si veiem aquestes analítiques el mes de gener d'aquest any les importacions del tabac van ser sobredimensionades, tenen un increment d'un 334%. Per tant, vol dir que el volum d'ingressos déu disminuir en comptes d'incrementar-se, és a dir, el volum global d'entrades.

Es va iniciar també en aquesta legislatura el desplegament... o parlant sobretot del desplegament de la Llei general de l'ISI cap a altres sectors de l'economia. Fins a la data només hem tingut la d'assegurances i la del sistema financer, ahir ens va comunicar que presentarien la d'impost de serveis empresarials i la producció interna durant l'any 2004 i la comercialització de productes i béns a l'any 2005.

És evident que la política fiscal ha de portar-se, des de la decidida voluntat de l'aplicació, i en tot cas, fer el desplegament de forma conjunta per no crear situacions confuses, si més no injustes, però amb períodes d'adaptació per no perjudicar la seva aplicació.

Nosaltres apostem per un plantejament de modernització fiscal aplicable en tres etapes, la primera de les quals és el desplegament de les lleis de l'ISI i desenvolupar els impostos especials, això ho dèiem en el nostre programa i això s'havia de realitzar en el curs de la primera legislatura, és a dir, en la que estem.

En una segona fase, que podria ser per la següent legislatura, desenvolupar un model

d'IVA *ad-hoc*, amb el qual substituiria tot aquest sistema.

I una tercera fase que vindria després de veure com queda en el marc de desenvolupament de les nostres relacions amb la Unió Europea, quin és el sistema que hauríem d'adaptar, o quina adaptació hauria de portar el nostre sistema fiscal.

Un dels temes urgents, i ja ho era a l'inici de la legislatura i ho continua sent, és el de sortir de la llista de paradisos fiscals de l'OCDE, perquè entenem que això perjudica no solament la imatge d'Andorra, com és el cas, sinó que dificulta les negociacions amb la Unió Europea.

Avui encara figurem en la llista, juntament amb pocs països més.

És urgent sortir de la mateixa per afavorir no solament el clima de negociació amb Europa sinó fins i tot aconseguir millors condicions.

Si la nostra aposta amb Europa vol dir obrir les possibilitats de negoci amb els països de la Unió intentant preservar un diferencial fiscal per poder ser competitius, també és important ajudar als nostres joves en la creació d'empreses, i centres de producció que aniran consolidant el sector empresarial creant llocs de treball per molta gent i a la vegada consolidaran el futur creixement econòmic del país.

La implicació dels joves en la creació d'empreses en diferents sectors de l'economia ha de ser una prioritat per a qualsevol Govern, i nosaltres apostem fermament per donar les màximes oportunitats als joves andorrans.

Sempre, es parla de l'aeroport Andorra-Pirineus, però la veritat és que cada vegada està més lluny l'aeroport i cada vegada està més a prop Barcelona i Tolosa.

Ahir el cap de Govern ens deia que les negociacions entre el Govern d'Andorra i el Govern de l'Estat espanyol anaven a bon ritme, però bé, fa alguns dies, el conseller d'obres públiques de la Generalitat deia que l'aeroport de la Seu no s'obriria sense la participació de la Generalitat de Catalunya. Convindria saber si l'acord s'ha de fer entre els dos estats o bé hi han d'haver tres parts en aquest.

El metro aeri ja ha passat a la història, ara se'n diu transport urbà interparroquial segregat. Ens diu que el traçat idoni ja està definit, i ara es pot avançar en buscar la tecnologia, ens sembla una bona manera de fer, recordem que el metro aeri era al revés, ja teníem la tecnologia però no teníem el traçat.

El Ministeri de Salut tampoc ha fet un avenç significatiu en relació a la prevenció de malalties. Hem patit aquest any alguns brots de gastroenteritis que han afectat un nombre considerable d'habitants, sense que s'hagi anunciat l'origen real.

Tampoc hem conegut la realitat del brot de legionel·losi, ni la ubicació exacta d'aquest brot.

El cap de Govern no va anunciar ahir l'incompliment de la resolució que vam presentar l'any passat en el Consell General, i que el Consell General -perdó- va aprovar per unanimitat sobre la unitat de desintoxicació.

No hem vist realitzada la creació d'aquesta unitat especialitzada en la desintoxicació de qualsevol addicció, separada del Centre de Salut Mental de l'Hospital Nostra Sra. de Meritxell.

Tampoc ho vam veure en el Projecte de pressupost que vam analitzar a primers d'any per a l'any 2003.

Encara menys, hem vist campanyes de sensibilització sobre els efectes negatius del consum de drogues, un problema que afecta la personalitat de les persones afectades i sobretot també l'entorn familiar. Avui existeix un perill constant d'aquest problema, i més aviat encarat cap als nostres joves. Per tant, encara és més greu.

A l'inici he exposat i he dit que els elements que havien exposat en el discurs d'ahir que figuren en el nostre programa i, per tant, podem estar d'acord en principi... en principi general en alguns d'aquests aspectes.

Hem volgut ressaltar de totes maneres esquemàticament, perquè no tenim temps per fer-ho altrament, quina és la nostra proposta en aquells temes fonamentals com poden ser les relacions amb Europa i la política fiscal perquè entenem que són prioritaris i urgents.

Però també aquells aspectes que no s'han complert o no s'han realitzat segons entenem.

En tot cas sí convé ressaltar que si deien que no hi havia un recull de realitzacions o un inventari de realitzacions, sí que hi ha un recull de no realitzacions i només em referiré a les que va presentar el nostre grup com a propostes de resolució ara fa un any.

El Govern no ha complert l'acord del Consell General pel que fa a la ja expressada Unitat de desintoxicació -tercera proposta registrada amb el número 659-A de la sessió del Consell del 20 de juny del 2002, i aprovada per assentiment.

I, el Govern tampoc no ha complert la quarta proposta de creació de la granja escola, registrada amb el número 660-A de la sessió del Consell General del 20 de juny del 2002, aprovada també per assentiment.

Moltes gràcies, Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

A continuació, doncs, té la paraula, pel Grup Socialdemòcrata, el Sr. Jaume Bartumeu.

El Sr. Jaume Bartumeu:

Sí, gràcies.

Procedim a aquest debat d'orientació política -per mi ja s'ha dit en anteriors intervencions- dos anys després d'iniciar-se la legislatura per la qual cosa, entenem nosaltres, que podem ja començar a fer algunes primeres conclusions. En farem tres.

La primera és que el balanç de l'estratègia de l'ocupació del poder per part del Partit Lliberal està començant, nou anys després de la seva instal·lació al tercer pis de l'edifici Administratiu de Govern, a afectar la salut de la nostra democràcia.

Els espais per a l'expressió del pluralisme s'han escurçat de manera considerable.

D'ençà la primera majoria absoluta lliberal del 1997, el Consell General ha anat baixant per una pendent de desconsideració institucional que l'ha deixat reduït a un paper subaltern, dramàticament faltat de mitjans per a complir amb dignitat les seves funcions sense que els seus màxims responsables, -els síndics-, donin la sensació d'adonar-se de la degradació en la qual han precipitat la instància que representa la sobirania popular.

La segona se situa en l'àmbit econòmic. La situació internacional, extraordinàriament positiva i favorable amb l'arribada de l'euro i l'aflorament de grans bosses de diner inactiu havia permès exhibir, fins fa poques setmanes, unes dades econòmiques positives.

Però la cosa canvia i es comencen a veure les fragilitats del model de creixement liberal: veiem excés de precarietat laboral, endarreriment en la modernització de les empreses del país i desajustaments importants en la nostra oferta turística. Tot conjuminat amb la preocupant absència d'una proposta d'acostament a Europa amb un model de

positiva modernització de l'economia andorrana.

És clar que el Govern intenta ocultar la informació i quan pot tergiversa l'estadística per treure's del damunt les seves evidents responsabilitats.

El setmanari alemany *Der Spiegel* publicava, el mes passat, un titular en portada que podria molt bé aplicar-se a casa nostra. Deia: "L'hora de la veritat en el país de les mentides".

En els últims nou anys els governs presidits pel Sr. Marc Forné han volgut creure -i fer creure a la ciutadania- que vivim en el país de les mil meravelles.

Però els discursos farcits de bones paraules no aconsegueixen situar els temes en el terreny de la credibilitat, l'eficàcia i la confiança. Malgrat els discursos, l'economia s'encongeix.

I la tercera conclusió inicial és que l'estructura social andorrana no té fonaments sòlids i s'acosta l'hora de la veritat en la mesura que constatem... que es constata una ampliació de les desigualtats generades pel model de creixement dels darrers anys.

El Consell General, com deia abans, té com a funcions bàsiques legislar i controlar l'acció del Govern. Escadusserament pot fer altres funcions. Però nosaltres considerem que el que no podem fer de cap manera és el ridícul.

La jove Constitució andorrana ha fet deu anys. Però hi ha encara qui segueix ancorat en el passat pre-constitucional. Es segueix acceptant amb disgust la discrepància. No es rep amb bons ulls unes altres mirades que es desviïn de la ullada de la majoria.

La democràcia és, per damunt de tot, acceptació de la dissidència, assumpció del conflicte.

Algunes reaccions de les darreres setmanes i el mateix discurs d'ahir del cap de Govern ens fan veure que aquest plantejament democràtic és inquietant pels amics de la mal entesa "estabilitat" i de l'"ordre" més mal entès encara.

No hi pot haver res més anestesiant i alhora desvertebrador per a la societat andorrana que aquesta persistent voluntat de fer passar la discrepància com un fet negatiu.

Les opinions que s'adrecen a deslegitimar la política com a instrument útil per a resoldre necessitats i problemes són, clar i ras, interessades. El que busquen, al capdavant, és apuntalar la vella aspiració de la dreta de minimitzar l'Estat, reduir l'àmbit de la cosa

pública i menysprear l'activitat política democràtica. I el que també busquen és donar una mica d'oxigen a un govern que en els darrers mesos ha recollit un descrèdit de gran abast.

En la crisi desfermada pel tancament tardaner del forn incinerador qui ha fallit no és pas l'Estat sinó el Govern.

No és la Política, en majúscula, que no ha funcionat: el que no hi ha hagut per part del Govern és precisament POLÍTICA -amb majúscules- capacitat política per a fer front a una greu situació i sentir-se solidari amb el poble, amb els ciutadans en acció per a la salut i la qualitat de vida.

És el Govern el que no ha estat capaç de coordinar actuacions i buscar la col·laboració de totes les forces polítiques i socials.

L'oposició ha estat allí on li pertoca, assenyalant la incompetència, la passivitat, la confiança exclusiva en la sort i la desmemòria, el segrest d'informació, la incapacitat per assumir errors, l'atribució de responsabilitats a qualsevol menys a un mateix.

La lògica democràtica exigeix que els representants de la sobirania popular participin en l'elaboració de les decisions i disposin de les dades i dels documents necessaris per a fer-ho de manera informada. La democràcia és, també, un sistema polític d'opinió. El seu bon funcionament depèn del fet que els ciutadans i els seus representants disposin d'informació per entendre la complexitat dels problemes.

I aquesta informació ens ha estat negada, gairebé sempre, amagada sovint, i quan al capdavant ens ha arribat ha estat amb comptagotes i d'esbiaix. I quan la tenim i complint amb el nostre deure la fem pública, el portaveu del Govern, que s'obstina a actuar setmana sí, setmana també, com a oposició de l'oposició ens acusa -ho feia dijous passat encara- de crear alarma social. Pretén el Govern, sigui com sigui, desviar les seves responsabilitats.

Però, s'equivoca el Govern. No hi ha màquina de propaganda que pugui, en una societat oberta com la nostra, posar completament sota l'alfombra la realitat quan aquesta té, a més, mala olor. Quan la fortor és majúscula tots els intents de perfumar l'ambient, perquè no es noti, no fan més que enrarir encara més l'aire.

Governar amb el control censor de la televisió no assegura al partit que mana un control de la

realitat. Des de l'obtenció de la majoria absoluta el Partit Lliberal s'ha aficionat a una pràctica perversa en les relacions amb el Consell General. Una pràctica que podem qualificar de democràcia abreujada. La seguretat sobre el resultat final de la iniciativa fa que els tràmits s'escurcin i, amb això, es vegin minvades tant les garanties del procediment com les seves qualitats democràtiques.

En el seu discurs d'ahir el Sr. Forné, autoproclamat com a únic intèrpret de l'acord constituent en el qual -i ja li hem recordat fa una estona- no va participar i que molts dels seus adjunts van assajar d'ensorrar, repartia certificats de lleialtat democràtica, anatematitzant -és a dir, sentenciant d'excomunió- a tothom que s'atreveixi a qüestionar els seus mètodes i els seus terminis.

Una majoria absoluta és una majoria absoluta. Permet al partit que l'aconsegueix formar govern sense necessitat de pactar amb cap altre partit i posar en pràctica, sense hipoteques, el programa amb el qual va acudir a les eleccions. Però res més.

Una majoria absoluta no legitima al Govern ni al cap de Govern per a definir de manera vinculant les normes de conducta de la ciutadania ni de l'oposició parlamentària.

I ahir, Sr. Forné, vostè ens pretenia dictar les nostres línies d'actuació. Es va equivocar d'època i d'institucions.

Els consellers del Grup Socialdemòcrata hem promès, en aquesta Sala, complir la Constitució i les lleis. I ho fem.

No pretenem criminalitzar ni el tema del medi ambient ni cap altre. Però el que no podem fer, ni farem, és adonar-nos que en una adjudicació a empreses amigues del poder se'ns ha amagat obstinadament informació, violant el Reglament del Consell General, i s'han dut a terme actuacions que poden, insisteixo, poden... podrien ser constitutives de delictes i mirar cap a un altre costat.

Davant aquesta constatació la nostra obligació era presentar, com ho hem fet, una denúncia. Ho hem fet on pertoca, a la Fiscalia, i no n'hauríem pas parlat aquí si no fos que m'heu volgut fer parlar.

En l'adjudicació del nou Centre de tractament de residus, Sr. Forné, han passat coses molt estranyes i que la ciutadania, no només nosaltres, no acaba d'entendre.

Ningú no entén que s'hagi contractat un préstec bancari a un 8,88% d'interès quan qualsevol ciutadà el pot negociar a una taxa molt i molt inferior.

I nosaltres no entenem tampoc, Sr. cap de Govern, que ara ens vulgueu recriminar aquesta denúncia quan des de l'edifici Administratiu de Govern el vostre ministre portaveu, una altra vegada, ens va desafiar a acudir a la Batllia instant-nos, insisteixo, instant-nos a fer-ho.

Sortosament per a Andorra fer política des de la seriositat implica una confrontació constant amb la realitat. I l'intent d'amagar-la s'ha demostrat la pitjor de les opcions.

El conflicte és inherent a la contesa política en tota societat democràtica. Però perquè el conflicte no sigui destructiu cal que es desenvolupi damunt un consens fonamental que és el marc constitucional.

I aquest consens fonamental grinyola quan alguns actors polítics, des del Govern, trenquen les regles del joc i es neguen a donar compliment a l'obligació d'informar el Consell General.

Mai cap demòcrata es podrà creure que la política es pugui fer només des del Govern. A l'oposició li pertoca un paper fonamental no solament per defensar els interessos d'aquells que ens han votat i representem al Consell General, sinó per controlar l'acció del Govern i negociar aquells elements bàsics de consens que han de donar-se en una societat democràticament moderna.

Per això, entenem que la política és també pacte i transacció. I per això hem contribuït, treballant molt i molt durant els darrers mesos, a un acord polític amb els altres grups parlamentaris en relació a la nova Llei de les finances comunals i la modificació de la Llei de transferències.

Tots, majoria, amb el seu Govern, i oposició, tenim responsabilitats polítiques. Tots som elegits pels ciutadans. De tots s'espera que defensem concretament i correctament l'interès general, i entre tots hem de contribuir a la lliure convivència i confrontació d'idees plurals i diverses. I entre tots hem d'aconseguir que el respecte a les regles del joc enforteixi la democràcia andorrana.

Efectivament, hauríem de poder mantenir, no obstant això, les bones formes democràtiques i evitar la desqualificació de l'adversari per raó de les seves idees. Quan les tesis pròpies no poden

prevaler és fàcil atribuir el fracàs als altres. I encara és més fàcil vestir-ho amb qualificatius més o menys pujats de to.

Això ho deia ahir el Sr. Forné i avui li diem que ho compartim... compartim aquesta consideració tot i recomanant-li que comenci per aplicar-se-la a ell mateix i a qualificats portaveus del seu govern i del seu partit, adeptes del "joc ras i la patada al cap" de l'adversari demonitzat.

Hi ha moltes vegades Sr. Forné que no és que no sapiguem posar-nos d'acord, com dèieu ahir, és que no ens podem posar d'acord. De cap manera ens podem posar d'acord en moltes qüestions perquè el que vostès defensen no té res a veure amb el que nosaltres defensem.

I les nostres idees són, com a mínim tan respectables com les seves per molt que els hi costi d'acceptar.

Discrepar no és atiar conflictes. Discrepar és exercir els legítims drets i deures que la Constitució i els electors ens han donat a aquells que hem rebut l'encàrrec de controlar el Govern.

Ralf Dahrendorf ja ho va apuntar després de les darreres eleccions americanes: "La democràcia mor sense oposició".

El Partit Socialdemòcrata, primer partit de l'oposició, és aquí al Consell General per a contribuir amb objeccions i preguntes, però també amb propostes alternatives, a fer viure la democràcia front al discurs imposat des del poder. Exercint la nostra missió de control i, encara que cada cop sembla que interessin menys els programes amb la creixent personalització de la política, oferir visions distintes de la realitat política.

Parlant d'economia, el turisme d'hivern ha baixat aquesta darrera temporada en proporcions preocupants. Tal i com ja havia assenyalat la Unió Hotelera, el Govern ha hagut de reconèixer un descens del 8,6% del nombre de visitants.

Els hotelers, a més, acaben d'anunciar que la seva participació a les fires internacionals de turisme és massa onerosa per la qual cosa es plantegen deixar d'assistir-hi.

Veiem així com un dels pilars bàsics de la nostra economia comença a donar símptomes evidents d'un cert defalliment sense que des de l'edifici administratiu haguem vist senyals que permetin creure en una ràpida i positiva recuperació.

El món del comerç viu en plena inquietud empresarial quan la resposta del Govern a la preocupant pèrdua de diferencial de preus sembla únicament la implantació, complicada i farragosa, de la imposició indirecta. Abans de seguir per aquesta via, que preocupa als petits i mitjans empresaris, potser caldria analitzar la qüestió de la imposició directa sobre els beneficis. A ben segur són molts els comerciants i empresaris que s'estimen més aquest camí que no pas el de carregar encara més els seus costos -i retallar així el seu diferencial de preus- amb un augment de la imposició indirecta.

Perquè l'impost indirecte no el paga únicament ni majoritàriament el turista que ens visita, com es deia ahir, el paga en primer lloc la gent d'Andorra, la que viu i treballa a Andorra i s'adona que sovint surt més a compte anar a comprar al mercat de la Seu, ja avui, abans de què es sobrecarregui el comerç amb una imposició indirecta suplementària.

La vostra política fiscal està, clar i ras, adreçada a protegir les grans fortunes i a fer pagar a la gran majoria d'empresaris, comerciants i hotelers individuals el manteniment equivocat d'un model esgotat.

Andorra necessita urgentment definir un marc d'aprofundiment en les seves relacions econòmiques i socials amb Europa. Ho necessita urgentment per quant, com ho dèiem l'any passat en aquest debat, la vinculació d'Andorra a Europa a partir de l'entrada en aplicació, el primer de juliol de 1991, de l'acord comercial amb la Comunitat Econòmica Europea és ja un fet irreversible.

Dir que cal acostar-nos a Europa ràpidament és alhora una evidència, una necessitat i una urgència.

És una evidència perquè malgrat que per a alguns els suposi un gran esforç alçar la vista més enllà del campanar de la parròquia o dels certificats de dipòsit al banc, som geogràficament a Europa, som un país membre del Consell d'Europa d'ençà el 10 de novembre del 1994. Som, ens agradi o no, europeus.

És una necessitat perquè ens cal agafar el camí de la modernització de l'economia andorrana en el sentit de fer-la una economia social de mercat, perquè necessitem desenvolupar l'economia i la societat andorrana sobre bases sòlides i transparents.

I és una urgència perquè hem de començar avui a demostrar amb fets i no només amb paraules

que som un país seriós i responsable si pretenem demà ser respectats i ajudats.

El Govern lliberal està demostrant no tenir plena consciència de les influències i repercussions, de tota mena, que la política de la Unió Europea pot tenir i té ja sobre l'economia andorrana.

La introducció de l'euro com a moneda d'ús corrent a Andorra i les reiterades referències a Andorra del Consell de Ministres de Finances de la Unió Europea (ECOFIN) dels mesos d'abril i juny d'enguany, en relació a la qüestió de la fiscalitat sobre els rendiments del capital dipositat a les entitats financeres d'Andorra, són una prova de l'indiscutible importància i influència de la Unió Europea a Andorra, en l'orientació del futur de l'economia andorrana.

El Govern del Partit Lliberal planteja un acord de cooperació amb la Unió Europea que tindrà un contingut ben poc consistent i, en tot cas, supeditat per Brussel·les a una col·laboració -que el govern lliberal refusa- en l'àmbit de la fiscalitat sobre els residents del capital dipositat a Andorra pels no residents originaris de països membres de la Unió Europea.

Els lliberals plantegen al capdavant "más de lo mismo", és a dir, que sota el paraigües de les famoses especificitats es pretén seguir en la mateixa línia actual practicant, als ulls de Brussel·les, una concurrència fiscal deslleial entre països lligats per un acord comercial i d'unió duanera d'ençà l'any 1990. No és pas així com es convencerà a l'OCDE per sortir de la llista de paradisos fiscals.

Fa tot just una setmana, el dimarts dia 10 de juny, el secretari d'Estat d'Hisenda del Govern espanyol declarava en roda de premsa que Andorra facilitaria informació fiscal a partir del 2005.

Encara és hora que el Govern o el seu ministre portaveu aclareixi o desmenteixi aquesta declaració oficial d'un govern d'un país amb el qual, ens dèieu ahir, que ens uneixen bones relacions.

En aquestes circumstàncies Europa és, pels lliberals, una obsessió igual que ho és, pels estudiants poc treballadors, la proximitat de l'examen de fi de curs. Uns i altres es plantegen sempre com tergiversar, com endarrerir la data de l'examen final. Els lliberals tenen una visió insuficient i equivocada que converteix la seva política europea en pobre. Els objectius mai no han estat definits, no responen a un projecte clar.

Als socialdemòcrates ens sembla molt més adient anar pel camí de la modernització de l'economia andorrana en el sentit de fer-la una economia social de mercat en la qual les necessitats bàsiques de la ciutadania estaran cobertes i les oportunitats ho seran per a tothom. Una nova economia en la qual un Estat i una Administració més dinàmica -que no vol dir més gran sinó tècnicament avançada i eficient- faran que la iniciativa privada es desenvolupi de forma sostenible a mig termini.

Un model, el nostre, de positiva col·laboració i no de negativa i cínica confrontació amb l'entorn europeu.

L'inseriment d'Andorra en la globalització i en una obertura econòmica adequada a les molts especials circumstàncies d'un microestat farà que s'estableixi un diàleg amb les autoritats comunitàries de forma que aquestes entenguin el model andorrà -però per això cal tenir-lo, un model- i precisament degut a aquesta comprensió es pugui negociar amb èxit les relacions Andorra-Unió Europea que sempre hauran de tenir característiques molt específiques degut a la dimensió del nostre país.

L'economia andorrana moderna no pot ser autàrquica, és a dir, tancada en si mateixa. En un món globalitzat és molt important anar de bracet, és a dir, aixopugar-nos, amb un dels grans blocs econòmics existents. En el cas d'Andorra l'únic bloc viable és la Unió Europea i és en aquest sentit com cal entendre la nostra proposta d'acostament a Europa. El model socialdemòcrata representa una casa còmoda -i acceptada lliurement- pels andorrans i en la que trobin el seu espai de desenvolupament propi, específic i no contradictori amb l'entorn europeu.

El model de creixement assenyat que proposem ens farà encabir les peces quotidianes de l'activitat econòmica de forma correcta i podrem construir un futur ordenat, estable i sostenible per als andorrans d'ara i de demà.

Anar vers aquest model suposa, també, deixar clar que els socialdemòcrates volem fer realitat l'article 32 de la Constitució que assenyalava que l'Estat "... pot intervenir en l'ordenació del sistema econòmic, mercantil, laboral i financer per fer possible, en el marc de l'economia de mercat, el desenvolupament equilibrat de la societat i el benestar general".

El que fou president dels Estats Units d'Amèrica, Franklin Delano Roosevelt, va dir: "Una democràcia no està segura si el poble

tolera el creixement d'uns poders privats fins al punt que esdevenen més potents que el propi Estat democràtic."

Han passat molts anys d'aquesta històrica frase però a Andorra ens apareix de plena aplicació al moment present.

Fins quan haurem de continuar veient com poders privats dicten la llei en benefici particular i en perjudici de la gran majoria?

Andorra no tindrà futur positivament enriquidor en una economia europea global si vol mantenir sistemes tancats, mancats de concreta regulació transparent, de fiabilitat i de prestigi internacional.

Per tot això els socialdemòcrates creiem que Andorra ha de plantejar un acord d'associació amb la Unió Europea. El model de relació amb la Unió Europea que pretenem per a Andorra passa per l'establiment d'un acord d'associació. Què vol dir això? Un model més integrador que un simple acord comercial amb capítols autònoms, difícilment interrelacionats, un model més estructurador a mig i llarg termini que aquell de l'acord comercial -aquest és el terme associació. Avui en dia és un concepte que es defineix com a "corbeille" -com a panera- amb una pluralitat de significacions que ha anat vessant la rica experiència comunitària en l'àmbit de les relacions econòmiques exteriors.

Tipologia ja prevista des d'un principi pel Tractat de les comunitats, els acords d'associació han estat emprats quan s'ha desenvolupat una autèntica orientació de relacions sostenibles envers un país -inicialment: Grècia, Turquia, Israel- o una zona, posteriorment -països tercers mediterranis o països de l'Europa central i oriental.

Dins del concepte d'associació, però, hi podem trobar especificitats d'àrea -mediterrani sud: comerç i desenvolupament; Balcans: estabilització i associació-, amb independència de la funció específica de crear les estructures per a la preadhesió, si es vol arribar-hi, dels possibles països tercers que signen aquests acords. El concepte d'associació aplega, doncs, la relació estructural amb una multitud de realitats concretes. En efecte, ens hem d'inserir com un dels nous estats veïns, dins d'aquest concepte nou de veïnatge amb la Unió establert per la Comissió Europea en la seva comunicació al Consell i al Parlament Europeu l'11 de març del 2003.

Andorra ha de poder integrar-se, a través d'un bon acord d'associació, en aquest nou concepte de veïnatge, demanant l'aplicació d'un estatut específic que no creï automàticament obligacions recíproques idèntiques per a ambdues parts, fortament temporalitzat, d'accés a un mig i llarg termini a l'"acquis", és a dir, al cabal comunitari.

Aquesta és la nostra proposta, més ambiciosa, més positivament vertebradora del futur econòmic d'Andorra, profundament distinta de la raquítica proposta de l'acord de cooperació.

Tercera conclusió a la societat: L'economista americà Paul Krugman ha plantejat la tesi que la concentració de la riquesa en cada vegada menys mans i amb una mesura més ampla pot explicar, referint-se a Estats Units, per què les polítiques són cada vegada més conservadores. A mesura que s'incrementa la separació entre uns ciutadans i uns altres -diu Krugman-, la política econòmica es preocupa cada cop més dels interessos de l'èlit mentre que els serveis per a la població en general, sobretot l'educació pública, es veuen privats de recursos.

Efectivament, quan la política afavoreix els interessos dels benestants i menysté els interessos generals, les disparitats de la renda són cada dia més grans. És un cercle viciós. A Andorra també estem en aquesta situació. El discurs d'ahir del cap de Govern ens ho confirma.

Malgrat que la Constitució reconeix el dret de creació i funcionament d'organitzacions empresarials, professionals i sindicals -article 18- i el fet que els treballadors i els empresaris tenen dret a la defensa dels seus interessos econòmics i socials -article 19- és una evidència que la majoria lliberal no solament no vol desenvolupar i garantir legislativament aquests drets sinó que frena qualsevol avenç en aquesta matèria.

El dia 27 de novembre del 2001, en una compareixença davant la Comissió Legislativa d'Afers Socials, l'aleshores ministre de Justícia i Interior, Sr. Jordi Visent, assenyalava un calendari de treball legislatiu indicant que el Govern tenia previst entrar a tràmit l'any 2002 la Llei de garanties sindicals i la Llei de negociació col·lectiva.

Exactament set mesos després, en el debat d'orientació del dia 20 de juny del 2002, el cap de Govern deia -i el cito-: "També es troba en una fase avançada la Llei de drets i llibertats sindicals que es preveu que s'entri a tràmit

parlamentari durant el segon semestre d'aquest any.", és a dir, de l'any passat.

En pronunciar aquella frase el Sr. Marc Forné va voler fins i tot escarnir al meu company Esteve López tot dient-li: "Ja pot escriure.", i explicant acte seguit: "El Sr. López ja està apuntant atentament aquest tema i ho celebro, és un tema fonamental."

Ahir, Sr. Forné, tant el Sr. López com jo mateix el vam escoltar ben atentament, però ja no vam apuntar res. No val la pena perquè vostè i el seu govern tenen per costum prometre molt i no fer gran cosa.

El calendari anunciat pel seu ministre el novembre del 2001 no s'ha respectat. El calendari anunciat per vostè mateix avui fa un any no s'ha complert tampoc. I ahir ens va dir que, qui dia passa any empeny, seguirem esperant.

Aquesta és la trista i crua realitat. Els seus discursos, els seus compromisos lliurement adquirits, en aquest cas perquè a la Comissió d'Afers Socials fou un conseller general lliberal qui va demanar la tasca que estava fent el ministeri, no són mai respectats. Som, i ens trobem així, senzillament, davant un exemple contundent del doble llenguatge, de la gran distància entre el dit i el fet.

Un doble llenguatge, una mena d'habilitat, per canviar de discurs, de registre cada vegada que es canvia d'interlocutor que està portant al descredit d'Andorra davant les institucions europees.

En el segon informe sobre Andorra de la Comissió Europea contra el racisme i la intolerància del Consell d'Europa, fet públic a Estrasburg el 15 d'abril d'enguany, es recomana a les autoritats andorranes que prenguin mesures en una sèrie d'àmbits, de manera especial s'insisteix que caldria avançar en el camí d'esdevenir membre d'aquells instruments jurídics internacionals relatius a la lluita contra el racisme, la intolerància i la necessitat de respondre a certes preocupacions pel que fa a la situació dels residents estrangers i les possibilitats d'integrar-se plenament a la societat andorrana.

El mateix Consell d'Europa observa amb preocupació que més de dos anys i mig després d'haver signat a Roma la Carta Social revisada, el govern lliberal no l'ha portat encara a ratificació del Consell General.

El Consell d'Europa no acaba de copsar -així ho deien els parlamentaris europeus que ens han visitat el passat cap de setmana- per què cal trigar tant en ratificar uns principis essencials en qualsevol Estat de dret democràtic i social.

Haurem d'anar a Estrasburg a explicar que a l'edifici Administratiu no es treballa en la ratificació de la Carta Social revisada sinó en la revisió lliberal andorrana de la Carta Social Europea.

Al capdavant més li valdria a Andorra ratificar els convenis que signa, amb la qual cosa quedaria evidenciada la voluntat política d'aplicar-los, que no pas anant signant a tort i a dret, amb fotografies a tot color, ben entès, per després no acabar ratificant gran cosa.

La qüestió social dona així peu a mil malabarismes lliberals. Se'ns deia ahir, per exemple, que es vol presentar un projecte de llei en el qual quasi totes les pensions d'orfandat es revaloren, pràcticament amb el triple o més del que es percep ara.

Cal un grau difícilment superable de cinisme en l'exercici de l'activitat política per presentar com a una conquesta social el fet de voler multiplicar per tres -segons s'anuncia- les pensions d'orfandat i viduitat quan avui estan situades per sota dels límits de la decència.

I si parléssim del que es percep ara per adonar-nos fins a quin punt s'està fent demagògia?

Mirem així quines pensions d'orfandat s'estan pagant: entre 6 i 75 euros per mes -aquest és el promig; 6 i 75 euros. Considera el Govern que multiplicat per tres n'hi ha prou?

Els socialdemòcrates pensem que la multiplicació s'hauria de fer, pel cap baix, per trenta si el que es vol és acostar-se a uns mínims europeus.

El mateix direm de les pensions de viduitat. Què pretén el govern lliberal en dir-nos que: "Es revaloren moltes pensions"?

Aclarim aquí també -de fet, ja ho havíem dit sense èxit en anteriors debats com aquest-, que les pensions de viduitat per malaltia són també de misèria i s'abonen en un promig que va dels 60 euros als 300 euros amb prou feines.

Ens preguntem, com es pogué afirmar ahir que s'han "... realitzat totes les previsions d'inversions pel que fa a les estacions -canviant de tema- de depuració del país", sense tornar-se vermell.

El Pla de sanejament de les aigües és de l'any 1996 i les depuradores havien d'estar en funcionament l'any 2002.

La desviació pressupostària, i per tant el cost econòmic del Pla de sanejament de les aigües, haurà estat també astronòmic. Dels 4.000 milions de pessetes previstos passem ja a 12.000 milions de pessetes. És això respectar les previsions?

És normal, potser, que una ministra, la de Medi Ambient, reconegui l'estiu de l'any 1998 davant el Ple del Consell General que la xemeneia del forn incinerador està emetent substàncies nocives per a la salut i deixi continuar aquesta greu situació de perill durant quatre llargs anys per després mirar cap a un altre costat i no voler assumir les responsabilitats polítiques evidents?

On és el desencert aquí?

O potser la vostra inacció del 1998 al 2002 també serà culpa de l'oposició?

Ja per concloure, considerem que l'acció política ha de tenir un sentit, i que quan el sentit de l'acció no es pot llegir, aleshores només queda la gestió pura i simple de la paraula.

La política ha de tenir per objectiu construir. Hem de parlar de cultura, d'herència cultural, d'ètica definint els valors de la vida, de generositat, de solidaritat... hem de parlar de moltes coses.

Els socialdemòcrates no podem ni volem ser els defensors de l'individualisme satisfet dels que tenen la panxa ben plena i es fumen dels que els envolten.

Les promeses electorals i els compromisos institucionals dels lliberals només semblen comprometre els que les reben no els que les fan.

L'Andorra que heu anat configurant durant nou anys no ens agrada i tenim el dret i l'obligació de dir-ho. A Andorra tot no és negatiu, és veritat, però hi ha moltes situacions d'injustícia social que no es poden amagar ni s'han d'aguantar.

L'Informe de Càritas presentat fa uns mesos ha posat el dit a la nafra d'alguns fets i situacions preocupants. El dia de la seva presentació pública els dos consellers socialdemòcrates que hi assistíem vam poder comprovar la seriositat amb la qual havia estat preparat. No en volem sentir a parlar. A Andorra hi ha bosses de pobresa que ens haurien de preocupar a tots. A

Andorra, l'any 2003, hi ha persones que al capvespre furguen en els contenidors d'escombraries perquè probablement necessiten el que no poden adquirir. I que no se'ns digui aquí també que aquestes persones potser han vingut de llocs on, sobre el paper, sembla que tot està més ratificat, legislat i reglamentat. A Andorra no ens podem permetre que passin aquestes coses i dissortadament passen.

I no s'hi val parlar de benestar sostenible important, aquí sí, les teories neolliberals recopiades de premsa i malament del liberalisme internacional, si de moment, a Andorra, l'estat del benestar europeu l'hem vist per un forat.

Així doncs, abans de voler exercir de neolliberals i pretendre retallar l'estat del benestar cal constatar si és que hi som en aquesta situació que, en fraseologia també heretada, es qualifica de: "Desenvolupaments exagerats d'un estat del benestar".

I dissortadament per la part d'Andorra en som ben lluny. Malament podrem acceptar, doncs, que es retalli una mostra ridícula del que en altres països volen preservar.

Al capdavant cal constatar que ben poca legitimitat social té una majoria que dijous passat es va oposar a acabar amb l'acomiadament lliure i sense causa justificada i es va negar, també, a crear un fons de garantia salarial, propostes fetes pels socialdemòcrates.

Acabo com ho vàreu fer ahir fent una referència a la successió del copríncep Joan Martí. Coincidim amb la vostra apreciació que el nomenament del bisbe coadjutor ha permès la millor transició possible.

Tanmateix heu introduït una equivocada lectura de la Constitució que no podem deixar sense resposta.

En efecte, per molta asimetria que s'hagués pogut donar abans del 14 de març del 1993, la Constitució ha definit i assentat en el seu article 43 que: "Els coprínceps són, conjuntament i indivisa, el cap de l'Estat" diu clarament el "cap" i no els "caps".

Aquí no hi ha doncs lloc a asimetria ni a tortes interpretacions al servei de polèmiques negatives atacades des de fora de la Casa de la Vall.

És precisament la paritat i els poders iguals dels coprínceps, derivats de la Constitució, que són una garantia de futur.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

A continuació pel Grup Lliberal té la paraula el Sr. Antoni Martí.

Sr. Antoni Martí?

El Sr. Antoni Martí:

Gràcies Sr. síndic.

Miri, Sr. Forné! Acabem de sentir un gran discurs de bones formes democràtiques sense faltar a ningú, això sí.

Fins i tot en un moment hi ha hagut... fins i tot el que a mi tant se m'ha criticat que se'n deia: "fer de l'oposició de l'oposició", fins i tot s'ha gosat avui fer de la majoria de la majoria i, a més, s'ha gosat més enllà, s'ha dit: "És l'hora de la veritat en el país de les mentides", Sr. Forné... que ningú s'enganyi, eh?, que ningú s'enganyi.

Una de les gran mentides és que tan sols sigui el Partit Socialdemòcrata, el seu portaveu, que pugui representar la democràcia aquí a Andorra.

En les intervencions dels diferents grups parlamentaris, en un debat d'orientació política, els diferents partits polítics representats al Parlament han d'expressar no tan sols l'opinió de l'estat actual del país sinó també plantejar les propostes i actuacions que al seu parer s'han d'emplear en un futur.

Més encara quan un grup, com el que tinc l'honor de presidir, té la majoria suficient obtinguda democràticament gràcies al suport electoral rebut. Cap ocupació de poder: suport electoral rebut.

És evident, no obstant, que la legitimació obtinguda en les urnes no es pot interpretar com la potestat de fer passar les nostres idees malmetent les aportacions positives que sempre hi són, i sempre hi seran d'una oposició parlamentària si aquesta és, evidentment, responsable i no cau en la crítica fàcil i sistemàtica.

Amb aquesta introducció, senyors consellers, començava la rèplica del Grup Parlamentari Lliberal al debat d'orientació política de l'any passat.

Què no ha canviat, Sr. Forné, en la política nacional i en general en aquest any? Al meu entendre no ha canviat ni té per què canviar. El tarannà lliberal ha de continuar fent de forma constant el desplegament del nostre programa electoral tal i com vostè ho comentava ahir. És evident -també ho comentava vostè- que en el

proper debat d'orientació política es podria incloure una part de balanç molt més important perquè cal recordar-hi, mal els hi pesi a molts-que encara queda quasi la meitat de la legislatura.

Però, què ha canviat, i molt, en un any?... què ha canviat, i molt, en un any senyors consellers? Doncs, la forma de fer d'una part de l'oposició parlamentària que si bé al meu entendre està exercint una política crítica sistemàtica i fàcil, i a voltes per no dir, sovint demagògica, també està immersa en una estratègia poc pensada basada en alguns moments en actuacions molt americanitzades -vostè feia de gran estadista americà, avui-, i gairebé cinematogràfiques d'abandonament de les seves evidents responsabilitats arribant, fins i tot, a abandonar aquesta Sala deixant de defensar una esmena que ells mateixos van presentar.

Com diria un conseller -i no pas lliberal- fent una plantofada pública al mateix Consell General. Aquesta sí que és una desconsideració institucional.

Cal recordar -i penso que no costa gaire- que el tancament del forn i la nova construcció d'una planta de tractament de residus ha estat, i està encara avui, marcant una bona part del debat polític, i en quins termes es situa el debat, Sr. cap de Govern? Doncs... -i avui s'ha vist més que mai- doncs, lluny d'aportar solucions positives, serioses i realistes, el debat s'ha situat en el pitjor dels escenaris... en el pitjor dels escenaris, al nostre entendre, un escenari polític basat en difondre sospites, presentar demandes, desacreditar la classe política governant com ha fet avui, Sr. cap de Govern, el Sr. Bartumeu i, evidentment, els parlamentaris que li donen suport.

Jo només demanava...és que s'ha avançat molt amb declaracions públiques com les que hem pogut llegir al llarg de l'any de l'estil: "El nou forn de la Comella és un atemptat contra els veïns"... Declaració efectuada per la cònsol major d'Andorra la Vella. I, s'avança molt també amb declaracions que diuen: "El Govern actua amb inconsciència temerària"... gran cita d'un conseller socialdemòcrata sobre el tancament del vell forn de la Comella. I, d'altres que s'han arribat a dir aquí, Sr. Alís, que penso que vostè quan les va dir suposo, i vull pensar, que ja se'n va arrepentir al cap de dos segons.

O altres moments de gran grau de responsabilitat política, com presentar un recurs prop del Tribunal Constitucional contra

la Llei del nou forn incinerador amb l'èxit de tots conegut, que en tenen tot el dret, però amb l'èxit de tots conegut, a saber: cap.

O altres moments estel·lars d'encadenament de demandes judicials atemptant, això sí, eh?, atemptant directament a l'honor de molts ministres i funcionaris.

Miri, Sr. Forné! Gràcies a Déu això no és l'estat de salut del país...no és això. Estiguem una mica tranquils tots plegats.

Però, sí és l'estat, avui, del diàleg existent al Consell General, malauradament.

Sis són les propostes més mediatitzades d'una part de l'oposició parlamentària i més encara, Sr. Forné, vostè ha d'estar molt preocupat perquè si em permet, escolti'm bé, aquesta oposició és l'oposició que almenys en l'afer del forn fa les aportacions positives que sempre hi són i que sempre hi seran d'una oposició parlamentària si aquesta és, evidentment, responsable i no cau en la crítica fàcil.

I estigui, Sr. Forné, encara més preocupat.. Miri! perquè segons les declaracions del primer secretari general del Partit Socialdemòcrata... "Primer partit", Sr. Mas, "primer partit" de l'oposició -que els agrada molt que es digui i es digui fort- en la seva celebració del seu tercer congrés deia: "Estem a punt de fer el pas endavant que el país necessita". I els hi demanen quin pas és aquest o és que tan sols ells poden complir un ideal que tots podem compartir tal i com deien en el seu programa electoral el Partit Socialdemòcrata, i cito: "Un partit obert a tots els que creuen que l'honestedat ha de ser condició bàsica de la política".

O bé, Sr. Forné, que els passos endavant no els estem fent des de ja fa vuit anys amb l'honestedat dels qui, com nosaltres i altres, creiem en uns principis basats en la busca, avui difícil, del diàleg, el consens i sobretot... i sobretot de la tolerància i el respecte més escrupolós de les opinions diferents.

I, sobretot també, senyors socialdemòcrates, amb el respecte més elemental a les persones.

És evident, Sr. Forné, que l'afer del forn ha condicionat el nostre desplaçament legislatiu.

I, com podia ser diferent si moltes energies s'han perdut simplement per no deixar sense contesta tantes i tantes acusacions injustes i infundades? Tan sols pel fet d'abordar com tantes i tantes vegades els problemes que tota societat té aquí a Andorra i arreu.

És per això, senyors consellers, que avui en el debat d'orientació política era important aquest breu o llarg -segons per qui- històric del tema més mediàtic d'aquest últim any.

Entendran, senyors consellers, que en aquesta part de la nostra intervenció fer referència al que ha estat un debat constant, aquest any era inevitable. Un debat curiosament... curiosament inexistent des de les files socialdemòcrates en les seves intervencions en el debat d'orientació política de l'any passat, al qual el Sr. Jordi Mas sí que en va fer referència, però no ha tingut la mateixa actitud, qual cosa agraeixo.

Passant ja, senyors consellers, a altres apartats, Sr. cap de Govern, el Grup Parlamentari Lliberal és conscient que queden gairebé dos anys encara per continuar treballant en lleis que encara no hem presentat: Llei de garanties sindicals, la Llei de seguretat i higiene en el treball, la pròxima presentació de la Llei de reforma de la seguretat social. I, per això, com en les altres lleis s'ha d'estar a l'escolta dels grups de l'oposició mitjançant les esmenes, per exemple, que puguin presentar al llarg de la tramitació legislativa de la Llei d'instauració d'impost indirecte sobre els serveis de forma generalitzada, entrada no pas més tard que ahir.

Esperant, això sí, que les esmenes no es redueixin a una sola i aquesta sigui tan sols la de la totalitat.

Al llarg d'aquest any, o més ben dit, al llarg d'aquesta i altres legislatures, Sr. cap de Govern, vostè i el nostre grup parlamentari han sentit moltes vegades en moltes sessions del Consell, avui també, que per alguns tan sols som els que defensem els interessos d'uns quants, tan sols d'uns quants que segurament tenen, Sr. Bartumeu, tanta i tanta influència que són capaços ells de fer abdicar de les mínimes responsabilitats a tot el Govern i a disset consellers lliberals.

Sr. Forné el seu govern no fa, per a alguns, res de ben fet... s'haurà d'esforçar més.

Sr. cap de Govern, avui, tampoc sembla que hagi convençut als grups de l'oposició i potser sí, i tan sols és que el que voldrien és fer-ho ells, però per a això, per fer aquest pas endavant, el que estan a punt de fer, el pas endavant que el país necessita -segons el tercer congrés del Partit Socialdemòcrata- tan sols aquest pas es pot fer, això sí, estant legitimat per les urnes com estem nosaltres.

I, si som tan dolents, com hem pogut ser capaços de recollir tant suport electoral durant tant temps? O, és que, Sr. Forné, que tota la societat andorrana està equivocada amb nosaltres, i està equivocada des de fa tants anys?

Sr. Forné continuï revisant els canvis normatius que vostè indicava ahir, estic segur que pot comptar amb el Grup Lliberal, i tot i que ja s'han desplegat, encara li queda la meitat de la legislatura per acabar de realitzar el nostre programa electoral, programa electoral que ha rebut el suport de la majoria dels ciutadans. Perquè tot i la intensitat del debat del forn incinerador -tal i com li he explicat anteriorment- debat que ha endarrerit projectes, cal reconèixer-ho, cal intentar recuperar amb l'oposició moderada el tarannà de diàleg que històricament sempre ha defensat el nostre pensament ideològic, un liberalisme obert i participatiu allunyat, Sr. Bartumeu... allunyat... molt allunyat de qualsevol tesis neolliberal salvatge com sempre ens vol situar.

Un liberalisme, això sí, a l'escolta de la gent. Un liberalisme obert també a una autocrítica positiva a la qual també l'invito a fer, deixant el paper de la crítica sistemàtica i de la crispació política a d'altres si així desitgen continuar fent-ho, com avui.

Estic segur que aquesta política, tot i la crispació, és necessària i és positiva independentment dels èxits obtinguts i del percentatge dels mateixos, i és la política per la qual s'esforcen dia darrera dia -els parlamentaris del Grup Lliberal i els ministres del seu govern- en obtenir uns resultats com aproximant posicions en lleis tant complexes com la nova Llei del contracte laboral o bé la Llei del patrimoni continuant treballant per realitzar un codi penal amb les aportacions de tots arribant, ja s'ha dit, a un acord en una llei tant esperada com necessària com la de les finances comunals, i tantes i tantes lleis que sabedors que independentment de la nostra majoria és i serà necessari el més ampli suport parlamentari, si és possible. I, el debat polític es reconduïx en termes acceptables allunyats de la confrontació constant, estratègia, que no podem compartir i que entenem que no comparteix la majoria de la gent d'Andorra.

Els del Grup Parlamentari Lliberal pensem que la solidesa democràtica, ja que ens volen donar tantes lliçons, nosaltres som dels que pensem que es basteix des de la discrepància, sí, però

des de la discrepància respectuosa per les idees de les altres formacions. I, només des d'un debat útil i serè... debat útil i serè, i en ocasions contundent però mai des d'un clima i dins del clima que alguns... alguns han volgut generar aquest últim any.

Nosaltres com vostè, Sr. cap de Govern, estic segur que també pensa que Andorra arriba en aquest moment tan carregat de responsabilitat amb les millors perspectives, perquè les reformes que s'han d'endegar, i altres ja endegades, estan majoritàriament compartides per la societat andorrana. Reformes, això sí, tant difícils com necessàries.

És evident, que cal recaptar més; i, també és evident que a ningú li agrada pagar més; però, no és menys evident que per continuar mantenint el nostre nivell de vida no es pot parar amb les inversions públiques i millores de carreteres en la construcció dels nous centres educatius, en els plans de sanejament quan estem ja en la recta final, hi ha tantes i tantes necessitats que una societat tant dinàmica com la nostra demana.

Perquè, Sr. Forné, vostè sap com nosaltres que el mercat contràriament al que diuen no ho pot ser tot, i les prioritats dels lliberals segueixen essent avui i demà... avui i demà la salut, l'educació i el benestar amb la nostra seguretat i pau ciutadana. I per això cal ingressar -és el nostre model- més diners i continuar, doncs, -aquest és el nostre model- la nostra política d'imposició indirecta, que en pot haver-hi d'altres.

Vostè ahir -i té tota la raó- deia -i el cito-: "No hi ha benestar social que duri sense solidesa i creixement econòmic, i no hi ha creixement sostenible sense protecció de la salut, del benestar social, educació, accés a la cultura, solidaritat i igualtat de possibilitats... i igualtat de possibilitats."

Cal, doncs, estar atent a la bona marxa de la nostra economia. Vostè, Sr. Forné, sap com nosaltres que per valorar l'estructura econòmica del Principat, un dels principals indicadors per conèixer l'estat de l'economia andorrana són les importacions. Les importacions han experimentat un creixement constant, però el no manteniment del seu creixement sempre ha indicat estancaments en l'economia andorrana.

L'any 2002 les importacions van experimentar un creixement en relació al 2001 força encoratjador del 9,27. No obstant, aquest inici

d'any, les importacions estan seguint el mateix ritme de creixement que durant el 2002 tot i havent-hi creixement -vostè això ho comentava ahir en el seu discurs.

El mateix anàlisi es pot fer amb les exportacions. En aquest cas, però, el problema és més preocupant. Durant els cinc primers mesos de l'any 2002 respecte a l'any 2001 les exportacions van créixer un 18%, i en canvi pel 2003 aquest creixement tan sols es situa en un creixement, no obstant, del 5,5%. També es constata una disminució del nombre promig d'assalariats des de l'any 1999, i la variació anual de l'any 2002 s'assimila a la de l'any 1997; cal estar molt atent a aquesta dada Sr. Forné tot i que encara avui no és preocupant.

Un dels motors -s'ha comentat- ho han dit els diferents grups parlamentaris -els portaveus dels grups parlamentaris-, de l'economia andorrana és el turisme el que ha experimentat un increment important. El nombre de visitants pràcticament s'ha mantingut entre el 2001 i el 2002 però les previsions per al 2003 no són més optimistes si ens referim als tres primers mesos de l'any 2003 i els comparem amb els dos anys anteriors.

La inflació acumulada d'aquests cinc primers mesos del 2003 es situa en un 1,67%. Si comparem la inflació acumulada del 2003 -l'acumulada en el mateix període dels dos darrers anys- el 2003 es presenta menys inflacionista en aquest principi d'exercici; això és una bona notícia.

Sr. cap de Govern, no obstant tot això, en l'anàlisi de totes aquestes dades ens porta a preveure que al 2003 l'economia andorrana experimentarà un lleu -però un lleu alentiment- el que no és sinònim, evidentment, de crisi sinó de disminució de creixement que fins ara es situava -i això cal dir-ho- en uns nivells molt elevats.

Cal no obstant, Sr. cap de Govern, estar molt atent.

Altres dades molt significatives són les que fan referència a les altes i baixes de comerços de manera independent, la diferència entre les altes i les baixes d'un exercici poden donar una indicació força fiable de la creació d'empreses i comerços.

Pels tres darrers anys s'observa una disminució constant de la creació d'empreses d'aproximadament un 16% per any.

Sr. Forné, contràriament a d'altres, el Grup Lliberal té el costum de ser autocrític i tot i que les perspectives d'estabilitat s'han de valorar positivament, el Govern ho ha d'emprendre -vostè també en feia referència ahir i és conscient- les mesures necessàries per incentivar l'activitat econòmica i evitar que aquestes perspectives d'estabilitat no es transformin a llarg termini en perspectives més negatives. Perquè si bé és cert que un creixement moderat no deixa de ser un creixement i, per tant, és favorable s'ha d'evitar l'estancament. Vostè sé que és conscient Sr. cap de Govern.

De les dades, no obstant, analitzades segurament la disminució en la creació d'empreses és significativa tant per la xifra com pel seu significat.

Per tant, és important al nostre entendre incentivar la creació d'empreses, però no tan sols això sinó que un cop les empreses creades cal facilitar-ne la continuïtat. Cal aplicar, doncs, polítiques que motivin i facilitin la vida econòmica de les petites empreses, ja siguin familiars o no, que són, Sr. Forné, les més representatives de l'economia andorrana i el model de país que defensem, lluny contràriament al que pensen alguns, de què la vida econòmica andorrana estigui cada vegada més lligada a interessos econòmics de tan sols uns quants.

Sr. Forné si no sabem continuar fent les reformes ara, tot i les crítiques a tot... si no sabem continuar fent les reformes ara en un context econòmic favorable, més difícil serà fer-ho en una situació menys favorable.

Hem tingut amb vostè, Sr. Forné, ocasió de parlar d'aquestes coses molt sovint perquè difícilment mantindrem els bons nivells de benestar social sense una política d'enfortiment d'aquestes petites i mitjanes empreses que representen, al nostre entendre, l'eix vertebrador d'una política socio-econòmica adaptada al que és Andorra.

Cal doncs, Sr. Forné, entrar en una mica més de presses sense pauses, Sr. cap de Govern, la nova Llei de societats.

Un altre acte inajornable és la reforma de la seguretat social. Vostè va fer referència -és veritat i avui s'ha comentat- que em va explicar els grans trets, les línies mestres del seu projecte... del nostre projecte... tant de bo poguéssim estar compartit amb altres.

La setmana passada en una visita al Consell d'Europa, experts en la matèria felicitaven el nostre model de seguretat social... per què, no es poden dir les coses quan són bones, Sr. Bartumeu? Només s'han de recordar les coses que són dolentes... quina curiositat.

La setmana passada en una visita al Consell d'Europa experts en la matèria ens felicitaven del nostre model de seguretat social... ho dic dues vegades perquè veig una mica de poca atenció des de les files socialdemòcrates.

No obstant això, que sempre és agradable de sentir, senyors consellers, s'haurà de fer un esforç important.

Segurament, Sr. Forné, ja no és rendible políticament, però responsable i seriós sense entrar en demagògies, prometent-ho tot.

Però, explicar que al nostre entendre s'haurà de cotitzar més per poder mantenir les prestacions actuals.

Discursos com aquests són discursos raonables que no fan volar coloms.

Evidentment hauran d'haver-hi millores, com un termini d'obertura -que vostè parlava ahir- de drets més curts; un termini de tancament de drets més llargs en cas de baixa i, caldrà també desplegar en paral·lel la Llei d'atenció social, vostè ho sap, una Llei d'atenció social amb aportacions econòmiques de l'Estat per fer front a aquelles pensions més baixes i no de forma generalitzada, perquè ja ho vaig dir una vegada -i ho vaig dir quan la Llei de beques- perquè no és igual una pensió baixa per una família humil, que la mateixa pensió en una família més acomodada. Estic segur que aquesta última part, aquesta cita, és la que ha de ser la línia més principal de tota política social respectuosa per fer possible una política que faci front a les desigualtats.

Sr. Forné, sabeu que encara tenim molta feina, però també tenim dos anys... mal els hi pesi a molts. Dos anys legítimats pel poble andorrà, per fer-la.

Tot i que aquestes dues lleis: la de la Seguretat social i la d'atenció social, al nostre entendre i al vostre entendre, i entenc a l'entendre del Govern, han de ser una de les prioritats.

En el seu discurs d'ahir vostè també em parlava de preparar el nostre país per a la necessària ratificació de la Carta Social Europea, a fi d'adaptar la nostra legislació a les disposicions que finalment resultin de la ratificació de la mateixa.

La nova Llei del contracte laboral es va votar dijous passat -avui també se n'ha fet referència. En farem referència Sr. Bartumeu. La nova Llei del contracte de treball es va votar dijous passat amb el suport, suport que agraïm, i que agraïm sincerament, del CDA, i doncs, aquesta llei el que farà és especificar -en aquesta llei i en els futurs reglaments- els drets socials que s'han d'assegurar als treballadors per poder-se guanyar la vida en un treball exercit en condicions laborals segures i higièniques. Una llei -i té raó de recordar-ho- que és compatible amb els articles del nucli dur de la Carta Social Europea que cal intentar ratificar a finals d'any, doncs, així donant compliment a la proposta d'acord votada unànimement en aquesta Cambra en l'últim debat d'orientació política. Però, aconseguir fer respectar aquest acord i sobretot... i sobretot perquè en tenim la voluntat, s'han de desplegar les lleis específiques que desenvolupen el mandat de l'article 18 de la Constitució. S'ha de possibilitar, doncs, tant als treballadors com als patrons el dret d'associar-se lliurement en organitzacions per a la defensa d'interessos econòmics i socials. Aquesta llei entenem, Sr. cap de Govern, que hauria d'entrar també a tràmit al més aviat possible.

Si som capaços, qual cosa ho dubto, de fer totes i cada una d'aquestes reformes -algunes, i vostè ho sap i ho sabem tots, força complicades- haurem assolit la nostra obligació de complir amb les promeses contretes amb els ciutadans.

Sentint els discursos anteriors, preparant el meu discurs, pensava: val la pena fer aquesta cita, o no? Però, veient la violència verbal del discurs del Partit Socialdemòcrata no em puc impedir de fer-ho: en una tertúlia radiofònica el Sr. Bartumeu explicava que la política lliberal es sostenia -en una frase que si ho vaig entendre bé, Sr. Bartumeu- que insinuava que es deia "en els millors temps del franquisme, a saber fan una política sense presses i sense pauses"... Ho vaig entendre bé. I continuava dient: "perquè no tenen projecte" una frase que insinuava que es deia: "en el millor temps del franquisme"... "una política sense presses i sense pauses en el millor temps del franquisme"... Un pas més endavant... de més, senyors consellers socialdemòcrates, aquest pas que necessita el país segons les conclusions del seu tercer congrés, un pas més, això sí, del jaç verbal de desqualificacions gratuïtes alimentant, doncs, que el clima polític sigui cada dia més tranquil aquí a Andorra.

Permeti'm, Sr. cap de Govern, senyors consellers, que torni un instant a la tramitació legislativa de la Llei del contracte laboral.

I ara es demana, no era més fàcil acceptar totes i cada una de les reserves d'esmena presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata que, evidentment tenien un alt rendiment electoral que optar, aquest cop, amb el Grup Mixt a una reforma prudent, assumible i proporcionada a les necessitats d'Andorra? O és que aquesta forma d'actuar fent les reformes amb prudència és associable a una falta de projecte a una... - com ho deia vostè?- a una política sense pressions però sense pauses digna del franquisme? És associable a això? O és que senzillament ser realista i no prometre el que difícilment es pot complir?

El vostre govern té també la responsabilitat d'encarar unes dures i difícils negociacions sobre la fiscalitat de l'estalvi.

Compartim amb vostè el posicionament polític de prudència que vostè explicava detalladament ahir, però també de col·laboració amb la comunitat i de defensa com no pot ser d'altra manera dels nostres legítims interessos... o especificitats als nostres legítims interessos... o les nostres especificitats, sí senyors.

En un tema d'estat com aquest agraeixo que s'hagi informat puntualment tant al Grup Parlamentari Lliberal com a l'oposició parlamentària.

És obvi que amb la meua intervenció no he fet referència a tots els temes que vostè va detallar ahir, Sr. cap de Govern. No per això no deixem de compartir els seus projectes, sobretot també agraint la defensa molt sentida dels seus ministres i personalment de la Sra. Olga Adellach, perquè com vostè, el grup parlamentari també pensa que en política no tot s'hi val... en política no tot s'hi val, senyors consellers... no, no, no.

Projectes que compartim però projectes basats en un creixement sostenible per aconseguir un benestar també sostenible i sobretot generalitzat, fugint... fugint de privilegis mantinguts de vegades massa temps per a alguns i fent una política més pròxima a les petites i mitjanes empreses per evitar d'incrementar la influència econòmica dels grans grups empresarials. Una política que des del grup parlamentari estem disposats a compartir amb els grups de l'oposició i si no fos possible, -que sé que és possible amb alguns-, estar no obstant a l'escolta de qui com

nosaltres... qui com nosaltres també representen una gran part de l'opinió dels ciutadans d'Andorra, qui com nosaltres, però també nosaltres, representen en aquesta Cambra la democràcia plena de l'Estat Andorrà.

Ja estic acabant Sr. síndic...

A Andorra sembla -i té raó Sr. cap de Govern- que de cop s'està posant tot en entredit, com si a casa nostra per l'estar del benestar que tenim fos gairebé inexistent, com si tants i tants polítics que ens han precedit aquí no haguessin aconseguit gairebé res. I, si bé és veritat que no ens podem adormir cal, a casa, i sobretot també fora de casa defensant amb més força que mai totes aquelles aportacions que independentment de colors polítics es varen realitzar aconseguint el nivell de sanitat que gaudim tots plegats, l'educació amb els tres sistemes diferents gratuïts i consolidats que tenim per als nostres fills i la convivència, el respecte i les llibertats que sempre ens han caracteritzat.

Aquella Andorra dels nostres avantpassats, Sr. Forné -vostè ho deia ahir- on malvivien cinc mil andorrans, molts d'ells obligats a l'emigració en terres veïnes, segurament per això l'andorrà no pot ser altra cosa que tolerant, i sobretot forts del nostre passat, avui nosaltres, demà potser altres partits polítics tenim avui i demà el deure de mantenir i millorar en el possible el nostre benestar de tal forma que continuïn convivint els setanta mil habitants andorrans i residents vinguts de tot arreu en bones condicions.

Aquest objectiu... aquest objectiu... aquest objectiu... no és patrimoni de ningú és, això sí, obligació de tots. Aquesta última cita no és la cita de cap president americà com el Franklin Roosevelt, és simplement, modestament, la cita del president del Grup Parlamentari Lliberal.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Bé, doncs, a continuació passem a la intervenció del Sr. cap de Govern.

Sí, Sr. cap de Govern?

El Sr. cap de Govern:

Si vol podem seguir, però jo demanaria una petita pausa, si us plau, per ordenar els papers. Suposo que tots hi estarem d'acord.

El Sr. síndic general:

D'acord. Hi estem d'acord?

Doncs, es suspèn la sessió durant una mitja hora.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sr. síndic.

(Són les 11.37h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 12.20h)

El Sr. síndic general:

Si us plau, doncs, es reprèn la sessió amb la intervenció del Sr. cap de Govern.

Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Procuraré seguir l'ordre de les intervencions de tots vostès, començant pel Sr. Patrick García del Grup Mixt.

Com l'any passat... -perdoni que no acabi de girar-me però, serà difícil amb el micro- com l'any passat, vostè ens ha tornat a confirmar que és un progressista humanista i renovador, que és bastant l'ideari de la LDR i jo li proposo que li enviaré el butlletí per si es vol afiliar, és clar.

Però, en fi, de totes maneres en algun altre tema ha semblat que passava per l'esquerra als seus companys d'aquest costat de l'hemicicle -és molt legítim, no hi ha dubte. S'hauria de veure el programa... s'hauria de veure el programa de vostès quan eren Partit Demòcrata. Llavors, el programa del Partit Demòcrata no es pot dir que passés per l'esquerra al programa del Partit Socialdemòcrata, em sembla a mi... és a dir, jo diria que no i, em sembla que si fos així algú estaria disgustat de vostès amb tota raó.

Per tant, ara sembla que sí. Per això potser sí que hi ha hagut motiu de la dissidència, i així és ben legítim.

El que passa és que em parla de molts camins... vostè parla de molts camins i jo el veig una mica perdut en aquests camins perquè em diu, per exemple... per exemple només, que la Llei de finances comunals l'hem presentada... no l'hem presentada! Em sembla, si no m'enganyo, que la van presentar ahir mateix als tres grups parlamentaris... o avui... avui, *inclús*, com precisen molt bé els senyors del Centre

Demòcrata, però a tots els grups inclòs vostè. Llavors, no l'hem presentat nosaltres, l'ha presentat aquesta Cambra com a proposició de llei. Sí que el Govern va participar fins allà on va ser necessari i fins on van voler tots els senyors parlamentaris.

De totes maneres prenc bona nota dels seu vertebrat discurs... en prenc nota i, com l'any passat, me'l repassaré -aquest any hi ha hagut més contingut, l'any passat va al·legar vostè que havia tingut poc temps per preparar-ho- i és veritat que feia poc que formava part del Grup Mixt-, i li agraeixo les seves aportacions a aquest... -com és natural- a aquest debat d'orientació política.

M'ha fet la referència a la modificació del Codi de l'Administració, que demani la modificació per fer-la constitucional... s'hi treballa, però, també per altres vies com la Llei de la funció pública que també s'ha incidit en coses semblants. De tota manera hi treballem, és clar que sí.

El Sr. Jordi Mas, president del Centre Demòcrata i membre del Grup Mixt... Bé, ha parlat vostè de moltes coincidències. Ha dit que hem coincidit en el programa de vostès... permeti'm que li digui que són vostès els que han coincidit amb el nostre, més aviat, perquè el nostre programa té en extensió, sense cap dubte, molt més contingut que el de vostès; en la qualitat no m'hi ficaré però jo vull pensar que també amb més concreció, amb propostes més concretes que les estem realitzant i, per tant, estem contents els lliberals de què coincideixin amb nosaltres -dit al revés del que ha dit vostè... Però, al cap i a la fi és el mateix, no em preocupa massa...

En el que no estic gens d'acord és que vostè ha dit que la política europea nostra és un fracàs important... paraula important que la fan servir molt, de vegades... a veure! *Inclús* quan es tracta d'un fracàs, no és el cas... no és un fracàs. Estem negociant, vostè ho sap. Negociar és clar que és difícil, segur, perquè hi ha tota una altra part que és molt gran i hi som i no estem al marge d'Europa i això ja ho vaig dir ahir, no?

El títol II al que vostè s'ha referit no hem acabat de desenvolupar-lo. Hi ha països que tenen una Constitució amb separació de poders també no fa molts anys -fa vint-i-cinc anys o trenta-, i tampoc han acabat de desenvolupar l'equivalent del nostre títol II perquè és una cosa evolutiva i la societat també ho és, i nosaltres, em sembla que en el calendari que tenim i en les prioritats

que marquem, anem posant al dia la Constitució... posar al dia la Constitució no, - Déu me'n guardi!- Sinó aplicar els preceptes de la Constitució.

Ho fem amb les prioritats que creiem que hem de tenir i ho fem en funció del que pensem que ha de ser abans una cosa que l'altra i dins de l'ordre que ens han fixat pel nostre programa electoral cada vegada que hem guanyat les eleccions se'ns ha ratificat per part dels electors.

Parlant de turisme, quasi que li passo la paraula al

Sr. ministre, però... en fi, breument -i això valdrà pel que ha dit també el Sr. Bartumeu, no cal que després em repeteixi- les fluctuacions del turisme d'hivern, més que d'altres -però sempre totes- són, com és natural, derivades de vegades de la situació exterior i, en aquest cas, és claríssim: des dels atemptats de l'11 de setembre. I, després amb el clima pre-bèl·lic de la guerra del Golf i amb la guerra del Golf que va ser curta però que hi va haver un clima pre-bèl·lic llarguíssim i molt complicat, hi ha hagut una recessió del turisme mundial... a tot arreu.

A aquesta recessió andorrana, petita, dels mesos d'hivern a més a més hi hem d'afegir... -i em sembla que en això hi estarem tots d'acord- hi hem d'afegir que la climatologia, és clar, influeix més que en res en el turisme d'hivern. També en el d'estiu perquè si plou tot l'estiu segur que hi ha dificultats per a què la gent vingui a gaudir de la natura andorrana, no? Però, a l'hivern més, l'hivern depèn de la neu.

Tots sabem que els anys de molta neu el turista d'hivern... és bo que nevi molt, naturalment que sí per tenir les pistes preparades tot i que les d'Andorra són les més preparades del Pirineu malgrat no nevi gaire, però és bo perquè fa créixer el potencial utilitzador de pistes i la persona que es fica l'esquí, quan veu que neva molt, n'hi ha més, i va augmentant la quantitat que ve a esquiar; però, aquesta quantitat es reparteix més l'any que hi ha molta neu, es reparteix en totes les estacions del nostre entorn, cosa que no passa quan algun any -com l'any passat- alguna estació oriental de Catalunya estava tancada durant tota la temporada i encara que són petites -en relació a les d'Andorra i a les de la Vall d'Aran, per exemple- això influeix.

Llavors, aquest any també hi va haver una setmana, com tots sabem, -que no havia passat des de feia molt temps-, una setmana absolutament d'impossibilitat d'accés a les

pistes tant a Andorra com a altres llocs, però molt particularment a Andorra i a l'entorn més occidental del Pirineu. Per tant, també s'ha de comptar aquesta mínima incidència de baixades de pernотacions que es pot atribuir perfectament a les dificultats de comunicació durant una setmana del nostre entorn més immediat, no precisament d'Andorra sinó del costat. Ara bé, a Andorra també, certament, l'accés a algunes pistes no era fàcil quan va nevar tant, això és així.

Per tant, no es pot pensar que s'ha iniciat un període de baixada del turisme degut a causes nostres. Les causes són, en aquest cas -estic convençutíssim-, exteriors.

Ha parlat molt de la formació professional, Sr. Mas, però... a veure, jo també vaig parlar i vaig donar unes pautes. Aquestes pautes s'estan fent. El ministre sap i pot en una comissió legislativa, si fa falta, demanar una compareixença per vostès i explicar-los-hi tots els programes que s'estan fent, però, els vaig avançar ahir i s'hi està treballant.

Pel que fa a l'ISI el vam presentar ahir, i jo penso que podem estar satisfets, i vostès n'han d'estar, sobre la manera com s'ha arribat a fer.

De l'aeroport diu que no s'ha avançat... això, permeti'm que li digui que no. L'aeroport és una negociació entre Espanya i Andorra, altres com la Comunitat Autònoma de Catalunya, té tot el dret a intervenir-hi en temes que són propis dins de l'estructura constitucional espanyola, i no hi són tancats de cap manera -és clar, no hi poden ser- serà el que l'Estat espanyol ens digui, però en aquest cas estem negociant d'estat a estat i s'ha arribat, crec que sí, a un èxit a l'hora de definir quin serà el model d'aquest aeroport. Aconseguir que es digui "Andorra-Pirineu" ja és un primer èxit. Aconseguir que l'Estat espanyol s'impliqui amb la meitat del seu cost n'és un altre, perquè això reduirà molt el cost d'inversió nostre i de funcionament també.

Pel que fa al metro aeri... -ho puc dir així, eh?, però tècnicament és millor la definició que he dit últimament, però, és igual, el transport segregat, interparroquial o... com vulgui. No hem decidit mai una tecnologia. Feia falta primer saber el traçat. Però a mi sí que em sembla recordar que he dit més d'una vegada que la tecnologia no pot ser igual a tot arreu, no crec que pugui ser igual i d'això no n'entenc però em sembla que els tècnics ja ens ho han començat a dir, el tipus de sistema per anar de Sant Julià a Escaldes, que el sistema per anar

d'Escaldes a Encamp, o encara més, d'Escaldes a La Massana. Segur que pot haver-hi una modularitat dels sistemes i serà bo que tinguem el màxim d'informació ara que tindrem una reserva de traçat.

Aquesta reserva de traçat s'ha fet procurant no afectar, -tant com no es pugui, pràcticament mai-, a terrenys particulars que no siguin imprescindibles. S'ha procurat fer servir, naturalment, els marges del riu, els vials contigus al riu, i aquestes eren les instruccions que hi havien; i, s'ha fet de manera que amb la Llei de l'ordenament del territori no hi ha cap afectació extraordinària ni superior a la que la Llei mateixa marca per a les noves unitats d'urbanització.

Quant a... vostè ha parlat molt i li agraeixo dels temes de qüestions de salut i de desintoxicació, etc... Sí que hi va haver el compromís, és clar, la moció de l'any passat. En la Unitat de desintoxicació el compromís hi és. Per fer-la em sembla que no hi havia data concreta... -em sembla que no hi havia data si no m'equivoco; ara no ho tinc aquí- però, està fent-se d'acord amb el Pla nacional i s'està desenvolupant.

El que no estigui segregat, -com vam dir l'any passat-d'un lloc no vol dir que no funcioni...s'hi està treballant igual, però s'està fent això en funció dels programes que tenim en curs.

De moment, passo, doncs, a contestar al Sr. Bartumeu a part del que he dit ja de les estacions d'esquí.

Vostè ha fet una llarga anàlisi del termòmetre de la democràcia... bé, el termòmetre de la democràcia jo penso que el qui més el valora són els electors, són ells els que valoren si el Govern i el Grup Parlamentari Lliberal porta les coses adequadament, sempre que pot, sempre, o mai.

Vostè dóna la impressió, o ens vol fer creure que mai, no?... que el Consell està a la baixa, que el paper subaltern d'aquest Consell és evident, que en l'economia també tenim un problema perquè estem a la baixa -i, això ja ho he explicat abans-... hem de parlar de què ha tingut lloc una guerra, eh? I que la frenada del consum de les famílies també s'ha notat. També sap vostè, -tant com jo-, que hi ha hagut en algun moment una inflació de la bola immobiliària de tot el món, de la bombolla immobiliària, i abans i avui encara pitjor, una inflació de la bombolla borsària de noves tecnologies que afecten moltes famílies que han perdut disponibilitat de diners, lamentablement

a tot el món. I, això ha afectat les despeses més... diguem, prescindibles, com són d'alguna manera, les despeses de vacances, de turisme, etc. La gent frena el consum superflu... o mig superflu -si es vol, que no ho és de superflu- en funció d'inversions mal fetes o mal acabades.

Ha insistit, una vegada més, en què amaguem informació, en què no la donem puntualment, etc. Però, m'ha fet una referència curiosa -que ja m'ho aclarirà vostè, si vol- quan ha dit que el "Der Spiegel" diu que és: "L'hora de la veritat en el país de les mentides."... Això ho deu dir d'Alemanya, m'imagino -el "Der Spiegel"-suposo que li han fet traduir, jo tampoc llegeixo l'alemany. No sé si es refereix a l'Alemanya actual, o a l'Alemanya anterior, o a les dues, no? A la democràtica, o a l'Alemanya actual.

A veure! Si Andorra és el país de les mentides, s'ha de veure com és que el "Der Spiegel" diu això d'un govern alemany que és un govern socialdemòcrata, i estic segur de què és un comentari desencertat per a Alemanya i per a Andorra. I, és un comentari periodístic -o no sé que m'ha dit que era- però, no era pas d'un polític... em sembla haver sentit això, no?

Vostè ha parlat, com moltes vegades, d'un cataclisme. Quasi, quasi està anunciant un cataclisme del plantejament inquietant de la dreta; i que estem donant oxigen al descrèdit... Bé, això -repeteix- això el que ho ha d'apreciar és l'elector. L'elector andorrà és tan intel·ligent, com a mínim, com el de qualsevol lloc.

Parlar del forn... miri! Vostè m'ha dit una cosa que, ho sento, però em costa creure'l. El que passa és que no puc dir-ho... és a dir, que no puc afirmar que fos veritat el que vostè ha dit. Ha dit que vostè no en volia parlar del forn, i no ha parlat perquè n'he parlat jo... Em costa creure-ho. Però, encara que sigui així vostè potser no hagués parlat, avui, aquí, però, en parla contínuament a tot arreu... vostè i tota la gent del seu partit. En parlen en qualsevol ocasió: a les tertúlies, els seus portaveus quan fan declaracions... Contínuament parlen del forn amb els termes de la màxima credibilitat. Aquí podem anar florentinament a fer esgrima parlamentària, i no n'hem parlat.

És cert que l'any passat no en va parlar vostè en el debat d'orientació política. No en va parlar gens... sí, va fer una referència parlant de què passaria amb els treballadors del forn. Res més.

És a dir, que l'any passat en aquestes dates no era un problema el forn incinerador, -es veu-, però, el vam tancar... és clar, el vam tancar i

llavors, què passa?... El vam tancar a l'octubre i resulta que l'any passat no hi havia eleccions, però aquest any sí que hi ha eleccions -hi ha eleccions comunals- i, per tant, des que es va tancar el forn, ha representat, no l'atenció del Parlament, del 70% del temps del Parlament -que no ho he calculat-, sinó l'atenció dels mitjans de comunicació per reproduir les afirmacions del Partit Socialdemòcrata en tots els àmbits de la seva influència. És a dir, el mateix partit, el grup parlamentari i els comuns -sobretot el Comú d'Andorra la Vella.

S'ha de dir... i s'ha de dir perquè jo ho havia de parlar, és clar que sí, i ho he fet i ho mantinc; tot el que he dit ho vull mantenir. Però, em sembla que costa entendre que vostè no en volia parlar. En tot cas, no ha parlat. I no ha parlat... i nosaltres hem parlat aquí, fins a setanta repreguntes. És a dir, les preguntes corresponents, i setanta repreguntes en quatre sessions parlamentàries de preguntes des del tancament, des de finals d'octubre: només del forn.

Pretendre que després d'això, havent dit això, setanta repreguntes, que el Govern d'Andorra informi poc a aquest Parlament i el menystingui, jo no ho comparteixo gens. I, a més a més, fent comparatius. Tenim el Reglament en el qual ens hem de subjectar; tenim la interpretació del Reglament que es fa per la Sindicatura, certament i, això fa que a darrera de qualsevol pregunta hi pot haver quinze o vint repreguntes com hi ha hagut el cas... això no passa en cap altre parlament europeu... passa aquí!, I, ho acceptem perquè el Reglament és el que és mentre no es canviï, però, no es pot dir, llavors, que no parlem del forn i no donem informació... en donem més que ningú... i només he dit setanta preguntes del forn; hauríem d'afegir les repreguntes de moltes altres coses que vostès, legítimament i amb tot l'exercici de la seva funció certament de control del Parlament, que és el principal que té l'oposició en qualsevol parlament i també la majoria, practiquen.

Per tant, una cosa és que no serveixi, i una altra és que no estem fent el que fem.

Nosaltres contestem més que cap altre govern a cap parlament del nostre entorn. Entorns de més lluny no vull saber-ho perquè no m'ho sé.

És clar, però quan parlem del forn es parla de la fortor i tal... bé, sí, de tot el que vulgui, però és que ja feia temps que hi era aquesta fortor a tot el país, eh?

Jo, el que no vull que es cregui -i vostè sap que no és així encara que, és clar, m'ho ha de rebatre civilitzadament, i m'ho fa- és que jo no volia donar lliçons a ningú... a veure! Jo, expresso les meves opinions... jo penso que tal cosa no s'hauria de fer... però amb això no estic dient que el Sr. Alís hagi de fer una cosa, i vostè una altra... no, vostès facin el que creguin que han de fer. Tenen més legitimitat que jo en aquesta Sala... segur! Però, és clar, jo no dono lliçons de com s'ha de practicar la política ni de com s'han de donar les opinions. Són les meves opinions. No m'he equivocat ni d'institucions, ni d'època... no m'equivoco de res d'això. D'això sí que no m'equivoco. Estic aquí i, a més a més, vostè sap també, encara que existeixi sempre dic que molts dels meus -... dels meus... dels que no eren meus llavors perquè no era pas el cap de Govern- no van votar la Constitució, potser sí, també hi haurà dels de vostè que no la van votar perquè a Andorra la Vella, vostè, el dia del referèndum no estava gens content perquè els números d'Andorra la Vella van ser inferiors als d'Escaldes, per exemple.

I, és veritat, no tothom que haguéssim volgut va votar que sí a la Constitució, però, l'hem acatat i la complim, i vostè sap que jo vaig actuar perquè fos votada positivament tant com vaig poder fins allà on podia jo, que era un simple ciutadà.

Una cosa que sí que vull rebatre, tal com ha dit, és que nosaltres no treballem per amigues empreses del Govern... no és això. Nosaltres treballem amb els concursos que es fan, i això ho fan els nostres tècnics, els nostres assessors, i els polítics prenem les decisions tal com s'han de prendre amb la llei a la mà, i en això... és clar, la justícia s'haurà de pronunciar, i ja en parlarem en el seu moment; però, no fem amiguisme de cap mena, i no donem res als amics del poder. Això, cada vegada que ho digui vostè, jo li rebatré, li diré que no estic d'acord, i res més que això, no crec que hagi de dir res més.

Vostè també ha dit, és clar, que la nostra política és "joc ras, i patada al cap"... això ho diu vostè. Jo, evidentment, de "joc ras, i patada al cap" no sé on l'ha vist, eh? No sé on l'ha pogut veure, però de cap manera no li puc deixar de rebatre aquest argument... no li diré que no pot dir-ho, eh? Que quedi clar que em vaig equivocar un dia dient: "Vostè no pot dir això...". Vostè pot dir el que vulgui, però jo li puc rebatre tot el que vostè digui amb la meva opinió respectuosament expressada.

Pel que fa a Europa que és un tema importantíssim, com tots els que estem aquí que estem d'acord, ens agradaria que proposessin més models... -no ho fan, eh?... no ho fan, perquè repetir el que diu el seu programa electoral no és un gran model-, encara que vostè aquí ha fet, avui, un debat... és a dir, ha fet el seu discurs d'investidura... quasi... ha fet un 30% del seu discurs d'investidura sobre aquest tema... l'ha tornat a fer. Però, avui, com diuen alguns: "no tocava això." Toca rebatre els meus arguments, naturalment, i els del Grup Lliberal, per no tornar a dir el que vostès farien, però, en fi... vostè pot fer el que vulgui, li repeteixo. Ha fet bé de tornar a posar a la palestra el que vostès farien, o suposadament farien.

Però, a mi em fa la impressió que quan parlem d'Europa -i li dic així, sincerament- em sembla que vostè es mira Andorra des de Brussel·les cap a Andorra, més que al revés... nosaltres mirem Andorra des d'Andorra, i mirem cap a Brussel·les. I, canvia una mica això. Això canvia una mica perquè això també permet enllaçar amb la Carta Social Europea i amb el compromís de què abans de finals d'any es pugui ratificar, però també s'ha de desmitificar una mica tota aquesta qüestió.

Hi ha molts estats d'Europa que només estan amb la Carta antiga, que tots sabem que és molt diferent de la revisada, està molt lluny de la revisada i no la ratifiquen.

Hi ha països que van firmar l'any 1999, com Àustria; Bèlgica al 1996 -la revisada- i no l'han ratificada avui en dia, i no crec que al Parlament de Bèlgica hi hagi escalafans cada vegada que es parla d'això, però, en fi... cadascú fa la política que vol; la República Txeca, al 2000; Dinamarca al 1996... bé, nosaltres la vam firmar l'any 2000... a finals del 2000 -el 4 de novembre del 2000.

Què portem un cert retard?... depèn. Anem avançats en relació amb els d'aquí.

I, aquí sí que vull dir-ho -i això cadascú ho ha interpretat com li ha convingut més, o ha volgut dir el que ha sentit que li agradava més de sentir. Quan van venir els parlamentaris de la subcomissió, a la Carta Social hi havia el Sr. Alís i el Sr. Naudi a dalt, a Cal Plandolit, el president en francès, per tant, no em vaig equivocar, i a part d'això la traducció era magnífica quan era en anglès, doncs, va dir que del grup dels que no han ratificat, som els capdavaners -els que estem més avançats-... això ho va dir

aquell senyor allà. És clar, també hem sentit d'altres coses que han tret els titulars dels diaris -alguns destacant una cosa, altres una altra- però, jo vaig sentir això. I ens van dir -que ho ha dit el Sr. Antoni Martí- que no ens havíem de preocupar perquè anàvem bé en aquest tema. I, per què anem bé? Perquè també estem fent les lleis que requerirà que s'hagin fet després d'haver-se ratificat la Carta Social.

Totes les que presentarem durant aquesta legislatura aniran en la línia de la Carta Social, com és natural, com les que ja hem estat fent. Si alguna d'elles no s'adiu ens ho hauran de dir els inspectors de la Carta Social; no serà fàcil que ho puguem dir nosaltres perquè és una anàlisi que l'ha de fer des de la seva perspectiva. No és fàcil que ningú ens pugui dir: "això no està bé", perquè ens diran això: que ens vinguin i que ens ho diguin, i que ens ajudin a millorar-ho. Però, primer hem de fer les lleis. Les estem fent... les estem fent al ritme que pensem que hem de fer-ho i, en tot cas, les estem fent amb el ritme que ens marca el nostre programa electoral i, fins i tot, en fem que no estan en el programa electoral -alguna... poques, eh?- perquè el nostre programa electoral, tot i ser un programa electoral d'un govern que estava en majoria en el moment de fer la campanya i que tenia legítimes aspiracions de mantenir-la, com va ser, no vam fer com algunes vegades -que va passar alguna vegada, que hi va haver un problema, i recordo el de l'AND de l'any 1993, que era un vessament d'intencions sense quasi res de concret, perquè tenien esperances de governar-... i va ser així, van governar junts amb vostès, llavors, Nova Democràcia i IDN.

Nosaltres sabem que teníem legítimament més possibilitats que ningú de continuar governant. Vam fer un programa, i no vam amagar res, amb una barbaritat de punts: 130 o 140 punts que es poden anar repassant, i d'aquí dos anys vostès el repassaran, és clar, a la campanya ens diran: "Allò que diu el cap de Govern del 70% no és veritat, és el 80, o és el 15, o és el 10." Però, l'essencial estarà fet perquè la major part ja s'està fent. I, jo confio que en els dos anys que ens queden podem continuar fent-ho malgrat que ens haguem de dedicar, -potser un 30% de l'activitat d'algun ministeri, o més-, a contestar, o a insistir, i a defensar-se i a tirar endavant tota l'estratègia dels residus d'una manera paral·lela a la feina legítima que també és la de l'oposició.

Bé, el model que proposen vostès, i en el que vostè ha insistit molt no va tenir el suport dels

electors -no l'ha tingut pel moment- de manera que el que apliquem és el nostre.

I, quant als drets sindicals els desenvolupem, i els desenvoluparem amb el marge que tenim d'una legislatura que ens queda. Cada vegada ha estat així, cada legislatura, senyors consellers i senyors síndics, han fet un programa, han desenvolupat coses, quan han acabat una legislatura han deixat coses fetes. Moltes d'elles, després, ja no se'n parla més... és que no se n'ha de parlar més. Perfecte! Les hem fet i prou! Si en volem parlar nosaltres ja en parlarem en la campanya electoral, és clar, no cal que ho diguem aquí.

Tot el que s'ha fet i després vostès han reconegut, doncs, els hi agraeixo que ho facin tots els partits de l'oposició, però era la nostra obligació de fer-ho, de fer-ho de manera que poguéssim continuar existint sense necessitat de reforma -tot i que totes les lleis són millorables-, i això ho hem estat fent molt i ho continuarem fent malgrat sembli que no fem res. La gent del carrer sap què fem perquè es veu prou, no? Però, en fi, això és l'apreciació de cadascú, no?

Quant a calendari i prioritats, a mi em sembla que podem dir que per a mi, i per a nosaltres són més importants els resultats de les coses que es fan, no solament el calendari i l'estricta compliment al mes o a l'any de l'acabament de cada cosa.

Hi ha coses que m'agradaria que es poguessin fer més de pressa. Insisteixo que tenim molts fronts oberts en moltes coses i les estem tirant endavant i, per tant, al final de la legislatura serà el moment de valorar moltes coses i, llavors, potser vostès tindran més raó o menys raó de dir que no hem fet les coses a l'hora que les havíem de fer.

Quan hem parlat de les pensions, li he de dir que estava parlant i, en el discurs que vostè ha puntualitzat, parlava de la seguretat social -de l'actualització de la Llei de la seguretat social-, només... després, hi ha la Llei d'atenció social, però, vostè sap com jo que la Llei de la seguretat social és, de moment, una caixa de seguretat social en la que la gent rep allò que paga per rebre. Però, es pot millorar molt l'esquema inicial. Aquest esquema porta trenta i tants anys pràcticament igual. Serà ara la primera gran modificació i, lamentablement hem perdut tots molt temps en actualitzar les taules d'esperança de vida que és el que ha posat en entredit per d'aquí deu o dotze anys els fons de vellesa... no en entredit sinó que amb temps

suficient per corregir-ho. El que passa és que s'haurà de corregir més de cop. Ho farem ara, ho farem amb aquesta llei, la presentarem durant aquest any, segur -i ja vaig dir al discurs que esperava acabar-la de tenir llesta a l'estiu- i que es pugui discutir -tant serà que es presenti el 30 de juny com el primer de setembre, vostès ho saben, el període d'esmenes començarà igual, i s'hi podrà treballar, i tampoc es tracta de què al mes d'agost ningú hagi d'estar estudiant lleis. Nosaltres treballar-les les hem de treballar al juliol i a l'agost si fa falta, però que pels parlamentaris les puguin treballar en el temps normal de la seva activitat, i això és el que es pot demanar, ni més, ni menys. Però, s'ha de comptar amb això.

Quan parlem de pensions d'orfanat i de viduitat aniran completades en els casos d'autèntica necessitat, per la Llei d'atenció social, que ja no serà beneficència com ara ho és. Per tant, els casos flagrants que siguin... tenint en compte la situació econòmica de la família, es podran compensar gràcies a la Llei d'atenció social en la qual no he entrat en detall perquè ho farem quan les presentem totes dues. I, les presentarem juntes com vostè sap.

L'últim comentari que voldria fer, en fi...

Ha parlat de: "Les que tenen la panxa ben plena i es fumen... -em sembla que he sentit això- dels que s'envolten, i de l'informe de Càritas". Miri! L'informe de Càritas és cert que es va fer. Sàpigui que Càritas no va demanar en cap moment cap informació del ministeri, sinó que el va fer pel seu compte, i jo no crec que sigui l'informe de Càritas on es digui que la gent va a les escombraries d'Andorra a collir-ne. Això, és el comentari d'una persona... És clar, si hem de fer el comentari d'una persona dient això... parlem-ne! Jo no puc admetre això. No ho accepto perquè no ho he vist enlloc, ni ho he sentit, ni m'ho ha ratificat ningú. Si fos així hauríem d'analitzar quins casos són aquests, i de quina manera es plantegen, però, m'estranya moltíssim que es pugui dir això a Andorra, i, a part d'estranyar-me em preocuparia molt que fos veritat. Això és cert, eh?

A partit d'aquí, jo només voldria acabar agraint-li tant amb el seu discurs com en altres moments que ha fet manifestacions en aquest sentit, que ens ha donat, doncs, un crèdit de confiança per algunes coses que fem bé, però algunes coses que fins i tot vostè pensa que fem bé i que segur que com que la major part dels electors també ho pensen, vostè sap que els electors no s'equivoquen mai, sobretot en un

país com el nostre en el qual els electors estan, segur, més a prop de la política que en cap altre país.

De moment, Sr. síndic, moltes gràcies perquè sobre el Sr. Antoni Martí em puc, pràcticament, abstenir de fer comentaris, i agrair-li els que ha fet, que comparteixo al cent per cent, i quan ha fet referència al millor temps del franquisme només voldria puntualitzar-li una cosa: jo no parlaria mai del millor temps del franquisme perquè no n'hi ha de "millor." S'hauria de dir "el menys dolent", eh? Jo això ho diria així perquè parlar del millor temps vol dir que hi havia alguna cosa de molt bona... no, no hi ha res de bo en una dictadura. "El menys dolent temps del franquisme" encara ho admetria i, em sembla que estariem d'acord en això. Però, és el vici de la manera de parlar que tenim tots plegats, no?

A partir d'aquí, gràcies Sr. síndic, de moment, i esperaré les apreciacions que em facin.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

S'obre, doncs, el torn d'intervencions dels grups parlamentaris.

Pel Grup Mixt?

Sí, el Sr. Patrick García teniu la paraula.

El Sr. Patrick García:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Primer, una petita puntualització. Quan el Sr. Martí ha intervingut anteriorment, ha parlat primer del CDA que havia recolzat la Llei del contracte de treball i, posteriorment, del Grup Mixt. Recordar-li que jo no vaig votar la Llei del contracte de treball. Això és la primera puntualització.

En segon lloc, Sr. Forné... miri! Els idearis s'assemblen tots, però a la pràctica no n'hi ha cap que s'assembli. Li agraeixo molt la seva oferta, de veritat, però defraudaria a molta gent que em rodeja si vingués al Partit Lliberal.

En segon lloc, la decisió del PD no la vaig provocar jo. I en el PD va passar el que va passar, deixem-ho estar on està, i els quatre excompanys que hi ha aquí al costat, i ara es diuen CDA, i jo, el meu nom de partit ja el sabrem quan toqui.

En tercer lloc, de la Llei de finances comunals no ha entès la meua ironia, una vegada més. Jo

ja ho he dit expressament de la Llei de finances comunals presentada per vostè. Ho he dit expressament... ja ho sé que ho estan fent els tres grups parlamentaris, però, és per demostrar una vegada més, de què no feu quasi res.

I, després, agrair-li, perquè primer em contradiu dient-me que no sé on vaig... sí que sé on vaig, i ja veurà vostè les propostes legislatives quan vegin el programa electoral, i crec que parlant de creixement sostenible, i només basant-nos en l'article 31 i 32 de la Constitució ja fariem prou feina tots en respectar-la.

I, després em diu -i es contradiu una vegada més- que tinc un discurs molt vertebrat.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

També pel Grup Mixt té la paraula el Sr. Jordi Mas.

El Sr. Jordi Mas:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Bé, jo també començaré amb unes al·lusions al president del Grup Parlamentari Lliberal, que ha fet un discurs, jo diria... i el meu discurs també havia començat dient que s'ha viscut un període de crispació política, i veig que això continua, i ho he notat una mica en les paraules del president del Grup Parlamentari Lliberal.

Però, no vull parlar de la crispació política. Jo, em vull referir, únicament, a les al·lusions que ha fet el president del Grup Parlamentari Lliberal, sobretot amb dos tipus d'oposicions: una oposició moderada, i una altra potser no tant. Jo el que puc dir des del nostre grup, la nostra oposició sempre ha estat fixada en uns plantejaments clars i realistes i en unes propostes clares i escrites, a més a més. Si no han tingut contingut és perquè l'altra part, i en aquest cas potser, el Grup Parlamentari Lliberal, doncs, no li ha interessat acceptar les nostres propostes, i així han quedat.

De totes maneres, amb una altra al·lusió que ha fet el president, fent referència a la paraula del president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata al que sempre que utilitza perquè és el primer grup de l'oposició, a nosaltres evidentment, això no ens afecta gens ni mica perquè la realitat és la que és, i ja des de l'inici de les eleccions aquí hi havia un grup

parlamentari amb sis consellers i després n'hi havia un amb cinc. Per tant, aquest tema a nosaltres no ens afecta ni més ni menys i cada un sap quin és el tipus de política que ha de defensar.

De l'economia que ha parlat tant ell com el grup... a veure, el problema de l'economia que queda bloquejada, l'ajuda a les petites empreses, o la creació d'empreses petites, nosaltres també hem fet molta incidència en aquest discurs d'avui i sobretot ens hem avançat una mica en aquests aspectes que no hem sentit del Grup Lliberal ni del Govern, és sobretot de la potenciació i del foment de crear empreses pels joves del nostre país i, sobretot, de les ajudes que s'haurien de donar als joves per poder conformar un teixit empresarial important, un teixit laboral important per al futur del nostre país.

Per tant, apostem decididament pel recolzament de les petites empreses, però, també sobretot per l'impuls a través dels joves.

Nosaltres, solucions realistes sempre n'hem aportat i, ja he dit abans que si no han estat acceptades ha estat perquè al davant no han estat volgudes i, per tant, sempre s'ha fet valer la majoria del Grup Parlamentari Lliberal com tota democràcia, però després quan es parla de consens, un consens vol dir que hi ha d'haver una taula conjunta de treball i una decisió de poder tirar endavant propostes conjuntes i realistes de totes les parts, no només d'una part.

Per tant, aquest tema de consens nosaltres l'interpretàvem d'aquesta manera, i l'interpretem així.

El Sr. cap de Govern em parlava de què el programa que nosaltres dèiem que la lectura d'ahir, justament, s'assembla... recull molts dels nostres plantejaments programàtics; efectivament, ell diu que ho podia recollir de forma inversa, evidentment, però si nosaltres ho hem dit és perquè és la primera vegada que ho sentim en aquest Consell. És a dir, que l'any passat no va fer pas cap referència, sinó que només va ser un resum de les actuacions o dels treballs que s'estaven realitzant i dels projectes que s'estaven fent des dels ministeris.

Per tant, entenem que aquest poder recull una mica més la línia política o programàtica de les darreres eleccions i, per tant, nosaltres hem recollit aquest suggeriment que us hem dit perquè ens hem trobat alguns elements que nosaltres havíem defensat.

Hem qualificat de fracàs -i, fracàs important. Ja sé que aquesta paraula, potser, no li ha agradat gaire-, però, pensem que això és un fracàs important, -el de la Unió Europea-, i he intentat explicar-ho per dos motius essencials. A veure! Dos motius essencials que: un era el temps, i l'altre la necessitat de poder encarar un acord, un marc jurídic important pel futur del nostre país. I, és important perquè a l'inici ja vam crear aquella taula de negociació en la qual nosaltres, el nostre grup, va ser l'únic grup que va portar fins a quatre reflexions i quatre notes escrites per poder entaular o, almenys, definir quines són, al nostre entendre, les prioritats i que estaven supeditades a uns treballs posteriors.

Per tant, voluntat de consens i de diàleg -com deia abans el president del Grup Lliberal- nosaltres l'hem mantingut des del primer dia fins al final. Malauradament no va ser possible perquè de cop i volta això es va trencar i va sortir per art de màgia el *non paper* famós, no?

El desenvolupament del títol II, evidentment que hi ha molts països que encara no han acabat. La Constitució és una eina que s'està desenvolupant de mica en mica, però després de nou anys de govern lliberal enteníem que lleis essencials, com poden ser les que havíem comentat, aquestes sí que hi havia el temps suficient per poder-les desenvolupar. La prova és que durant l'any 1993 també hi va haver un desplegament legislatiu prou important, i només va durar un any, i se'n van fer moltes i d'importants.

Pel que fa al turisme, hem fet un incís en l'efecte turístic, en la baixa de les pernoctacions, en la baixa del turisme com una alarma important en un sector de l'economia, per no dir la més important del nostre país. I, per tant, era important fer saltar aquesta alarma per poder analitzar realment quina és la problemàtica.

Evidentment que en el turisme d'hivern estem supeditats a la climatologia, -si hi ha molta neu o menys neu, si hi ha carreteres amb possibilitats de trànsit correcte o amb dificultats-, però, nosaltres encarem una mica més aquest tema en la globalitat de l'economia.

Ja... -en el debat de totalitat del pressupost per aquest any-, ja vam dir que l'economia en el nostre país l'havíem estancada i, per tant, que estàvem en un moment difícil, en un entorn en què s'havien de prendre decisions perquè si ja la notàvem estancada al gener d'aquest any, avui encara es nota més estancada i, per tant, és

urgent i imprescindible prendre decisions a aquest respecte per poder reconduir aquesta situació.

Parlem d'això perquè les causes són moltes i variants. Però, si realment no s'hi posa voluntat per poder analitzar i anar-les a buscar, realment d'aquí a uns anys el que podem tenir és no una economia estancada sinó una economia a la baixa, i llavors això encara és molt més greu.

Pel que fa a la formació professional hem fet molt èmfasi. En la formació professional però sobretot també en escoles especialitzades perquè va en la línia de la defensa que dèiem dels nostres joves andorrans, de poder tenir una formació i una capacitat perfecta per poder, després, desenvolupar tot el teixit empresarial i laboral per a Andorra i augmentar d'aquesta manera la qualitat del nostre país.

Faré un incís en l'aeroport i en el metro aeri. Evidentment que els tractats internacionals s'han de fer entre dos estats però bé, d'això sobta que surtin a la premsa informacions una mica contradictòries com que: per una banda s'avança i per l'altra no s'avança, i algú que sembla que diu que també vol ser-hi i després que no hi ha de ser. Però... bé, únicament és una reflexió al respecte perquè tant l'aeroport com el metro aeri són elements que conformen el transport del nostre país, i aquí hi ha altres elements dels que no se n'ha parlat, d'aquest transport, i que penso que serien importants també d'apuntar com són: les xarxes de carreteres, les noves desviacions, ponts, túnels i plantejaments que s'han de dur a terme per poder garantir la circulació viària no solament dels que ens visiten sinó de nosaltres que la patim cada dia.

Per tant, aquí ja havíem dit altres vegades -i no em repetiré- de què és un tema d'ordre prioritari i a més a més d'incentivació econòmica per poder realitzar unes inversions que són costoses, -ho sabem-, però que són necessàries perquè, com deia abans, l'Administració no pot quedar al darrera de l'evolució que està tenint avui dia el món.

Pel centre de desintoxicació segregat... no hem dit mai que no funcionés. Nosaltres només hem fet referència a la resolució que vam presentar l'any passat que va estar aprovada per unanimitat i que, evidentment, no fixava un plaç de temps, però no fixava un plaç de temps perquè el que demanàvem únicament és que es separés del centre en el que està avui i això,

enteníem que es podia fer molt més ràpidament del que pensa el Govern.

El que tampoc hem vist, i no hem fet cap comentari, en tot cas, i penso que és important, són les campanyes per la droga i sobretot per la prevenció dels nostres joves.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

A continuació, pel Grup Socialdemòcrata, té la paraula el Sr. Jaume Bartumeu.

El Sr. Jaume Bartumeu:

Bé, jo si se'm permet invertir l'ordre d'intervencions començaré en relació al que ens acaba de dir el Sr. cap de Govern.

Bé, jo no tinc la impressió... -i després m'hi referiré en altes qüestions. Crec que, efectivament, nosaltres juguem en aquest debat -i vostè ho havia dit altres vegades... avui no ho ha dit, però ja ho diré jo- nosaltres juguem amb ventatja perquè des d'ahir tenim el seu text escrit i vostè no ho té, i jo no crec haver-me referit... i quan el pugui llegir, -si té el temps de fer-ho- veurà que no m'he referit a cap cataclisme, com deia, no?

La referència constant a la qüestió dels electors, que després també la retrobarem en contestar la intervenció del president del Grup Parlamentari Lliberal... Miri! nosaltres, en repetits debats, en el més important, que és en el debat d'investidura al qual vostè feia referència, vam dir que qui tenia la majoria era el Partit Lliberal i és al que li corresponia la responsabilitat de governar. Avui ha tornat a parlar, d'això nosaltres no discutim.

El que passa és que tanta insistència amb l'elector potser sí que m'obliga -i això val també pel que ha dit abans el president del Grup Parlamentari Lliberal- a recordar que una cosa és la majoria absoluta, altra cosa és la Llei electoral, i l'altra són els vots que hi ha a les urnes. Aleshores, si tant volem parlar d'això, nosaltres ho reconeixem, ho acceptem, ho acatem, i sabem el lloc que ens pertoca, i el que tenim, i el que exercim; però, si hem de recordar-ho tot, recordem que la majoria absoluta s'obté, en la Llei electoral andorrana, a partir del quaranta i escaig per cent dels vots dels electors i, per tant, avui en aquest costat de la Sala hi ha forces polítiques que representen el 55% dels vots dels electors, i punt... i no dic res

més. Però, ja que cada vegada que parlem dels electors potser que ho recordem.

A veure... el forn, insisteixo, vostè no té el text però està al Diari de sessions. Jo no he dit de cap manera que no pensés parlar del forn. Jo només he dit que jo del que no volia parlar, no tenia cap interès en parlar -no per res sinó perquè em semblava que no és aquí que n'hem de parlar- era de la denúncia. I he dit que em veia obligat a parlar de la denúncia perquè vostè ens havia fet greuge d'intentar criminalitzar la vida política. És això el que he dit.

Per tant, jo en cap moment he dit de què no volgués parlar del forn; evidentment que n'hauria parlat.

És una simple precisió.

Hi pot haver tota aquesta estadística de preguntes i repreguntes que vostè ens diu. El que és evident, i no se m'ha contestat en cap de les dos intervencions a les quals ara estic replicant, que del 1998 al 2002 passem quatre anys sota el mateix govern, sota el mateix ministeri i la mateixa ministra, i no es fa res.

És d'això que ens estem queixant en aquest debat.

Europa. A veure, avui no tocava fer la nostra proposta... miri! Això s'havia d'haver concertat abans discutida la nostra proposta... s'havia d'haver concertat amb el president del Grup Parlamentari Lliberal perquè ell, com després li comentaré, ha dedicat una part jo diria importantíssima pel que fa al temps -i segurament també al contingut- de la seva intervenció a posicionar-se en relació al Partit Socialdemòcrata, a les seves propostes, a les seves actuacions reals o presumptes, no?

Jo m'he limitat aquí, en l'exercici del que he intentat explicar abans que és que l'oposició no ens limitem, ni ens hem de limitar, ni se'ns pot limitar al paper de fer setanta-dos repreguntes, sinó que també tenim el dret i l'obligació de plantejar les nostres propostes, explicar per què ens sembla millor un acord d'associació que no un acord de cooperació amb la Unió Europea, i punt.

De la seva contesta que m'ha semblat excel·lent en el to -ja que sempre es parla dels tons dels uns i dels altres, també em permetré aquesta petita llicència de parlar del to de la seva- hi ha una cosa que de ben segur vostè em deurà contestar d'aquí una mica i que no l'he entès bé -espero que així sigui, no?... És clar, vostè diu que jo miro a Andorra -i "jo" vol dir el Partit

Socialdemòcrata, perquè, jo, aquí, si estic dient unes coses les dic perquè el grup parlamentari així m'ho ha demanat i l'executiva del partit així ho ha convalidat, no? Vostè diu que els socialdemòcrates ens mirem Andorra des de Brussel·les... ho ha deixat caure i en contraposició vostès s'ho miren des d'Andorra...

Miri, no fa gaires dies en l'Assemblea Nacional francesa hi va haver un debat, i aquí que sempre parlem de tons i de sortides de to de vegades és bo observar, en parlaments de llarga tradició democràtica, com funciona tot això per veure que aquí ens mantenim en uns tons i en unes mesures absolutament mesurades i moderades.

Però, jo crec que el Sr. Raffarin va tenir, penso jo, una relliscada important quan va acusar als nostres companys socialistes francesos de: "venir a ser una mica, el partit de l'estranger i de no pensar en la pàtria"... i tal.

És clar, jo si sento que el cap de Govern del meu país em diu a mi que fent una proposta d'acostament a les relacions del meu país amb Europa, i jo "m'ho miro des de Brussel·les"... jo he d'interpretar que està dient del meu partit que no és un partit andorrà sinó que és un partit que segueix les consignes de fora.

Com que estic convençut de què vostè em dirà que no l'he entès bé ho deixarem aquí perquè, és clar, si vostè m'hagués dit això jo li hauria de contestar altres coses que, evidentment, de moment no li contestaré per no portar-ho més enllà.

Parlamentaris del Consell d'Europa, Carta Social... També li'n parlaré al Sr. Antoni Martí.

És clar, aquí alguns hi han parlat, d'altres no han parlat amb aquests parlamentaris. És allò de què cadascú parla de la fira segons li va, no?

Vostè hi va parlar a la Casa d'Areny Plandolit i jo vaig sopar, amb la invitació de la Sindicatura, amb aquests parlamentaris, i em va correspondre... vaig seure allà on em van posar, i em van posar al costat d'aquest president de comissió; i, jo no tinc la impressió -que tampoc ho hem dit nosaltres de què Andorra sigui un país del tercer món pel que fa als drets socials- i, per tant, aquest senyor no ens ho va pas dir. Però, l'alemany, -del qual parlava abans-, evidentment, ni el parlo ni l'entenc, però el francès em sembla que sí, i parlàvem en francès amb aquest president, com vostè molt bé ha dit; doncs, em sembla que vaig entendre el que em deia i aquest president, que no és pas de la nostra família política europea sinó de la família demòcrata cristiana em deia que li

semblava que haviem d'anar una mica més de pressa en ratificar. Això és el que jo vaig entendre que em deia.

Llei de la seguretat social... és clar, com que abans la intervenció ja era conscient de què era molt llarga i que desbordava els límits del temps que posa el reglament, se m'han quedat bastants coses al tinter. Una d'elles és la Llei de la seguretat social.

A veure! Nosaltres malament podem parlar d'aquesta llei perquè no la coneixem, perquè no se'ns ha ensenyat, perquè no està a tràmit parlamentari, és evident, però és clar no se'ns ha ensenyat. Que no passa res si no fos que, és clar, que l'anem llegint per capítols a la premsa perquè les filtracions hàbils del Ministeri de la Presidència i "Propaganda", així fa que periòdicament...

(Se sent riure)

... anem llegint als diaris alguns brivalls d'aquesta llei. Quan la tinguem, més enllà dels retalls de premsa, doncs, podrem opinar i discutir-la amb vostè. Però, el que és evident és que jo no li puc rebatre un text de llei que vostè ha fet -ho ha fet amb el seu equip- i que jo no he llegit.

Càritas... desconeixia que no haguessin demanat dades a Govern, i també li he de dir que potser ho havien d'haver fet -i no em vull posar en la seva feina- i després fer el treball. El que jo li he dit no em fa cap il·lusió de dir una cosa com la que he dit de furgar en les escombraries, però, jo l'he contrastat, i a més, això jo no ho he vist, però un company meu que seu en aquesta taula, i que si hem d'anar a portar les coses a l'extrem, doncs, que és persona -abans se'n diria persona jurada- ho ha vist i m'ho ha explicat i ho han preguntat a altres persones que també ho han vist. Jo no he parlat amb tres-centes persones que ho hagin vist això, però estem d'acord vostè i jo que només que haguem vist a dos persones fent això, vol dir que potser n'hi ha vint, per dir alguna cosa, i això ens ha de preocupar, i punt, i això no és culpa del seu govern ni de ningú però, és clar, per a això hauríem de trobar la solució perquè això no passi.

Amb això acabaria i, en relació amb la intervenció del Grup Parlamentari Lliberal... és clar, jo entenc la dificultat que hi ha quan hi ha una estratègia definida de voler fer reiterada insistència en què en aquest costat de la Sala i especialment en aquesta part d'aquí dalt de l'esquerra física i geogràfica, s'hi ha de veure

perquè s'ha dit que hi ha una agressivitat especial, una tensió. Com jo he parlat en la meua intervenció s'ha de dimonitzar i, per tant, si el dimoni és aquí també s'ha d'insistir en això.

És clar, jo sóc conscient que avui el president del Grup Parlamentari Lliberal -i he pensat quan després de deixar els nens a l'escola escoltava les notícies de la ràdio- avui no té bon dia... jo, ho reconec i em sap greu. Creguin que em sap greu que avui vostè, pel que vostè i jo sabem, tingui tan mal dia... em sap greu!

Però, hi ha una contradicció evident en tot el seu discurs: com podem ser tan dolents i tan dimonis si, com li acaba de recordar el cap de Govern contestant al conseller Patrick García, si abans d'entrar en aquest Consell vostè i jo, en els càrrecs que tenim, hem firmat amb el company Jordi Mas una proposició de llei en un tema transcendental -perdó no una, sinó dos- fruit... -i n'he parlat durant el meu discurs, i vostè no n'ha parlat en el seu- fruit de vuit mesos de treball conjunt?

Si tant dimonis som, com ha pogut suportar el president del Grup Parlamentari Lliberal treballar durant vuit mesos amb el company Josep Dallerès i el Jaume Bartumeu en aquesta qüestió?

Jo, sincerament, crec que han de parlar ràpidament a través del Ministeri de la Presidència i "Propaganda" que deia abans i han de refer la seva estratègia.

Avui fem el debat d'orientació política -m'ho recordava el cap de Govern. Té tota la raó, però és que jo he escoltat aquí un discurs que era de l'oposició de l'oposició una altra vegada. I, els agraïm que parlin tant de nosaltres, senyal que tampoc ho deguem fer tan malament això d'exercir l'oposició responsable si s'ha de centrar en un percentatge importantíssim de la intervenció del partit de la majoria en rebatre al primer partit de l'oposició.

Ja he dit abans el que pensava de la majoria relativa, que no és absoluta, i per tant no insistiré.

Si vam marxar un dia de la Sala i, això vol dir que és terrible i que és una mena de desacatament a la Institució... miri! Nosaltres vam marxar de la Sala amb una argumentació prèvia, explicada, raonada i que consta al Diari de sessions.

Nosaltres no som els que ens aixequem constantment de la Sala per sortir a fora quan

estan parlant els parlamentaris que no són de la nostra corda política... això no ho fem nosaltres.

Irresponsabilitat política seria dir, manifestar... -la nostra companya política, cònsol d'Andorra la Vella-, manifestar que tota aquesta qüestió del forn és un atemptat contra els veïns. Miri! Jo crec que la cònsol d'Andorra la Vella ha exercit correctament la missió que li corresponia d'intentar defensar la salut i els interessos dels ciutadans que li toca representar. I, no crec que haguem de fer aquí polèmiques sobre el que fan unes i altres cònsols, no?

Però, jo crec que no se'ns pot dir a nosaltres, al grup parlamentari, que som uns irresponsables polítics perquè hem anat al Tribunal Constitucional... i ens ho ha dit!

La llei ens permet acudir al Tribunal Constitucional. És una llei votada en aquesta Sala, si tenim el criteri equivocat -ho ha dit el Tribunal Constitucional- de què nosaltres veiem indicis d'inconstitucionalitat. Per això hi vam anar. Això és una irresponsabilitat política, no? El que hauria estat una irresponsabilitat política és creure que una llei és inconstitucional i no anar al Tribunal Constitucional.

Quan es va fer efectiva la resolució, -una resolució que vostè va conèixer molt abans que jo-, vostè tenia una pressa terrible a quarts de nou del matí, ja perquè ens notifiquessin la sentència -ho recordo perfectament-, bé, jo la vaig tenir a quarts d'onze. En tot cas, a partir d'aquell moment jo vaig dir que ja no calia parlar més d'això, per part nostra. Vostès en poden parlar evidentment tant com vulguin, perquè nosaltres anem al Constitucional, i el Constitucional ens diu que aquella Llei es constitucional... ja hem acabat la feina.

Visita de parlamentaris del Consell d'Europa? És el que li deia abans al Sr. cap de Govern: ser-hi o no ser-hi. A mi com a president de grup em van convidar i jo vaig anar-hi i vaig poder parlar amb ells. Per tant, jo jugo amb ventatja en relació amb vostè perquè vostè no hi va voler anar.

Aleshores, és clar, a part de llegir els diaris que els hem llegit tots dos, jo he parlat amb ells, i més enllà dels titulars ells no van dir que la seguretat social fos les mil meravelles; van dir que teníem un règim de seguretat social acceptable i que s'havia de millorar. No hem dit mai que tinguem un nivell de seguretat social catastròfic.

Les meves manifestacions a les quals també ha al·ludit indirectament el cap de Govern no eren

en una tertúlia. Jo, ara, fa bastant temps que no hi vaig a les tertúlies; era en una entrevista.

El seu servei d'informació...

(Se sent riure)

... doncs, una vegada més li ha passat malament la fitxa.

Era una entrevista personal que em feien.

En aquesta entrevista jo vaig dir, efectivament, si fa o no fa el que vostè m'ha dit. Jo no crec haver dit això dels millors temps perquè sinó m'hauria equivocat i tindria tota la raó el cap de Govern: no hi ha mai "bons temps" en una dictadura.

El que sí és cert és que quan érem jovenets alguns això del "sin prisa pero sin pausa" doncs, segurament ho va inventar el Sr. Fraga -que en aquells moments era ministre d'aquell règim- i, és clar, ens fa una mica de mal a les oïdes, és tot. Aleshores, és clar, com que reiteradament se'ns diu això de què hem d'anar sense presses però sense pauses, doncs bé, se m'ha de permetre aquesta llicència de poder fer aquesta referència. En cap moment... -i la cinta que vostè deu tenir li permetrà comprovar-ho- en cap moment jo no vaig anar més enllà d'aquesta ironia i, per tant, en cap moment vaig dir que el Partit Lliberal tingués res a veure amb aquell règim. I, a més, vostè ho sap això...

Ara, miri! És que el problema en la qüestió que estàvem parlant no és de pauses, és que estem parats; fa nou anys que governen i estem parats en aquesta qüestió. I, és d'això que ens queixem els socialdemòcrates.

Ajudar a les petites i mitjanes empreses? Ja ens explicaran amb aquestes lleis que han entrat aquest matí o ahir al capvespre del desenvolupament de l'ISI, de com s'ajuda a les petites i mitjanes empreses i al comerç amb aquest embolic legislatiu... ja ho discutirem.

I, acabo dient que la sanitat, doncs, ens sembla una bona sanitat i ho hem dit moltes vegades, però el que no ens sembla tan bé és el problema de la pèrdua de cobertura quan una persona perd la feina. Perquè si una persona perd la feina... -i, ja ho vam discutir aquí i se'ns va dir que al desembre del 2002 hi hauria un text millor que el nostre, i estem al juny del 2003 i encara no el tenim-, i mentre tant les persones que passen més de tres mesos sense feina, es queden sense poder accedir a l'hospital, o hi han d'anar, amb els seus estalvis, -sí és que en tenen.

També és veritat que una persona que estava en aquesta situació va anar a veure al president del Consell d'Administració de la Seguretat Social, el qual no té pas connotació socialdemòcrata, i li va contestar que probablement estava en aquesta situació pel seu mal cap... estem parlant d'un sindicalista... i, això és també l'Andorra que tenim avui.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

A continuació té la paraula, pel Grup Lliberal, el Sr. Antoni Martí.

Teniu la paraula.

El Sr. Antoni Martí:

Gràcies Sr. síndic.

El debat d'orientació política normalment és per fer un debat interessant amb el cap de Govern.

El Sr. Bartumeu fa un debat, que suposo que també podrà ser interessant, amb el president del Grup Parlamentari Lliberal. Això també és una altra curiositat.

Ara bé, anant per ordre, el Sr. García, -que per cert, ho va dir l'última vegada-, que havíem nascut en la mateixa parròquia sembla que no té gaire consideració perquè cada vegada que pot em fica en evidència... però, bé, estic content des del punt de vista que això també han estat aportacions magnífiques en el debat d'orientació política.

En tot cas, vostè, em sembla que sí que té ironia i, si em permet, ara solament el que li falta saber fer és que els demés també puguem riure una mica i aleshores passarà l'ordre del dia també, i llavors també sabrà riure i, a més, això completarà el seu programa humanista.

Dit això, el Sr. Jordi Mas deia... jo no parlava del CDA i no del Grup Mixt... del CDA quan parlava de crispació política. Jo tampoc penso que hagi, avui amb la meva intenció, generat crispació política. I, jo el que sí deia i ho continuo dient però que tampoc té tant mèrit, eh, Sr. Mas? que vostès són una oposició moderada però no té tant mèrit perquè n'hi ha que els hi fan molt fàcil el seu paper. Això és veritat, però vostè no s'ha d'arrepentir!... sembla que li sàpiga greu que jo li digui que una oposició moderada... quan ho dic, ho dic constructivament perquè penso que és així com s'han de fer els debats i vostè, en tot cas, no en

fa mai de qualificatius o desqualificatius, i el que fa -amb la seriositat que vostè té- doncs, defensi les seves idees. Però que sigui una oposició moderada ho dic amb un to constructiu... també dic que, és clar, tampoc els hi costa massa de ser moderats davant dels companys que tenen al costat. I, la voluntat de diàleg... miri, Sr. Mas... jo, la voluntat de diàleg amb vostè, segurament, hem pagat les conseqüències i potser sí que tenim una mica de culpa des del Grup Parlamentari Lliberal perquè vostès han fet... han tingut una actitud amb el tema d'Europa i amb altres temes, molt més moderada; per això dic que és una oposició moderada i potser vostè... és allò de què dos es barallen i el tercer rep, i potser nosaltres aquí hauríem hagut de ser, potser... o aplicar una política diferent perquè vostès ens han donat proves algunes vegades de què estaven disposats al diàleg.

Per tant, aquí acabaria la intervenció amb el Sr. Jordi Mas. Amb el Sr. Jaume Bartumeu serà una mica més llarg.

Allò què diuen de: "El llop amb pell de corder"... jo li he vist el llop al començament, i ara sembla que s'ha posat la pell de corder... i, aleshores, ara dóna la sensació que com que s'ha equivocat vostè, sí, de discurs, ara vol donar la sensació de voler donar aquella imatge amable d'un estadista, d'una persona que pot i que té l'ambició d'arribar a ocupar una cadira que, justament, està a davant meu...

I, miri! Per a això ho té més fàcil del que deia perquè nosaltres no tenim... sí que és veritat que tenim més del 40%... vostès em sembla que tenien el 55 més... vostès en tenen el 57! Però nosaltres en tenim el 43. Per tant, vostès no únicament tenen el 55-57... i, això ho respectem entre tots. I, això ho respectem -i ho he dit en el meu discurs-, el que passa és que vostè només vol sentir el que vol sentir, i li he dit que ha d'estar d'escolta del qui com vostè representa una part molt important -per no dir majoritària, ho dic ara a nivell de vots si sumem totes les tendències incloses en aquests moments la dels humanistes social-liberals del 57%, no?

El to... és que és clar, és molt fàcil tenir un to com el que ha tingut en la seva primera intervenció i dir: bé, el to és correcte i aleshores en aquesta segona intervenció més correcte. Però, és clar, el to i el contingut. I el contingut, Sr. Bartumeu? Perquè és clar, és molt fàcil. Aquesta política de llençar desqualificatius i després donar la sensació que els que han maltractat als demés som nosaltres, que el que

ha generat crispació és el Grup Parlamentari Lliberal... però, és clar, el Grup Parlamentari Lliberal mitjançant el seu president no ha empleat uns qualificatius... és una mica llarga la llista, però està dins del seu discurs que ha durat molt i ha estat molt interessant: Desconsideracions institucionals; fer el ridícul... opinem diferent però fem el ridícul; no assumim les diferències; tenim propostes raquítiques; Sr. cap de Govern, tenim amnèsia -aquesta és molt bona-; fem mala olor... o hi ha mala olor...; governem amb control sensor -que dic passant i això ho lligo amb una altra- amb un control sensor que no va tenir en l'entrevista personal.. que no m'hagués equivocat dient tertúlia... entrevista personal- que va tenir, suposo, amb el control sensor; i més encara tenim una democràcia abreujada, imputada...; a més ens incloguem -allò ho ha dit al cap de Govern- d'època i d'institucions... home, jo sé que encara estem en el 2003, m'entén? I, a més, no tenim empreses amigues; nosaltres el que teníem -al servei del poder-... nosaltres el que teníem -i en el meu discurs hi he fet referència- tenim l'obligació, això sí, de ficar en bones condicions econòmiques totes i cada una de les empreses, i si pot ser les petites i mitjanes empreses perquè els grans blocs empresarials, segurament, tenen molts més avantatges amb una economia tant globalitzada com aquesta. Diu que som adeptes al "joc ras i a la patada al cap" -també ho va dir al cap de Govern. Miri! Aquí ha estat moderat perquè amb el seu pensament fins i tot hauria pogut arribar a dir que: "Som adeptes al joc ras i a la patada a ..." bé, ja m'entén vostè, però aquí ha ficat una mica més de moderació. Diu que: "tenim el cinisme de l'exercici de l'activitat política" -que som una colla de cíncics. A més, és clar, afavorim els benestants...

Bé, miri! ja paro... això és el perquè ens van votar

-per això abans començava la meua intervenció...-, no el 45% del sector, sinó -però també important- el 42% de la gent...

Bé, és molt fàcil, Sr. Bartumeu. Després tindrè un discurs moderat que li agraeixo... tant de bo el pogués tenir més sovint! Però, és molt fàcil tenir aquesta segona intervenció amb moderació quan el portaveu del grup de l'oposició ha empleat tots aquests qualificatius per definir la política del Govern i del grup parlamentari que li dona suport.

Miri! El dret que tenen d'abandonar la Sala, el tenen jo penso, i ja ho van tenir en aquell debat,

que no va ser una gran actitud als meus ulls i als ulls del Grup Parlamentari Lliberal. És veritat, vostè fa referència -i hi ha atacs purament personals- de què jo m'aixeco sovint... bé, aquell dia vaig poder veure-ho en directe perquè estava assegut aquí com vostè, i se'n van anar i segurament se'n van anar a d'altres llocs que potser, quan jo m'aixeco tan sovint, no vaig més lluny d'aquí, a mirar la tele, a veure com s'acaba el debat... per després, evidentment, poder fer les entrevistes pertinents amb el control sensor amb el qual l'altre dia va tenir una entrevista i no una tertúlia...

Dic tot això perquè també em diu que faig de: l'"oposició de l'oposició"... oposició de l'oposició, no, és que vostè, bona part del seu discurs ha estat la majoria de la majoria.

I, em diu: "no volíem parlar del forn"... "no volíem parlar del forn"... "no volíem parlar del forn". I, aleshores em diu que hi ha un percentatge no gaire important per parlar del forn. Vostè no en volia parlar i jo sí que en volia parlar, Sr. Bartumeu, perquè és molt fàcil, això, després de baixar el to -com deia- com ho està baixant i que ho celebro una vegada més, però és molt fàcil de fer que aquest to el faci aquí en la part amable, i sis mesos simplement hagi actuat amb un to, aquest sí, -si em permet i sense faltar-lo-, no de corder sinó de llop.

I, per tant, és clar quan es parla de debat serè, el debat serè... és que em diu: "quan es compara amb altres països els debats van molt més enllà del que passa aquí". És segurament veritat però, en altres països segurament, els que fa molts anys que tenen democràcia estan, segurament -no sé si és bo o és dolent- més acostumats a una certa agressivitat. Aquí a Andorra no hi estàvem tant acostumats. Era, si em permet, una d'aquelles especificitats que tenia Andorra de què es podien dir les coses uns als altres, i tal, però sense anar més lluny, l'especificitat... aquella bona especificitat d'un debat serè aquí l'ha trencat. No n'ha sigut mai en les seves declaracions, ni el cap de Govern, ni el president del grup parlamentari, ni els seus consellers. Aleshores és molt fàcil fer una segona intervenció amb el to que fa quan, després, ha fet la primera intervenció amb tots aquests qualificatius, Sr. Bartumeu.

En fi, ha fet referència a altres coses, diu que: "no tinc un bon dia". Miri! jo ja fa dies que no tinc un bon dia. Això de la política és complicat.

Si vostè fa referència al que passa a Escaldes-Engordany -que no és aquí, però vostè ho insinua, i jo ja li diré a què feia referència jo, perquè a la gent li quedi clar- ja mirarem de solucionar-ho, i mirarem de solucionar-ho perquè... miri! no s'ho agafi malament, serà difícil... serà difícil perquè jo no sóc Moisès i vostè tampoc; i, vostè, Sr. Bartumeu, no és Moisès i no pot fer moure muntanyes... ja ho veurem com ho solucionarem.

Però sí que vostè és un especialista en fer aparèixer i desaparèixer partits. Nosaltres li podem assegurar que a Escaldes-Engordany surten d'aquesta crisi intactes, mal els pesi a molts i a molts dels seus seguidors a Escaldes-Engordany.

De moment no voldria anar més lluny, però simplement dir-li que quan he fet referència al Tribunal Constitucional... evidentment que tenen tot el dret d'anar al Tribunal Constitucional. Com tenen tot el dret, Sr. Bartumeu, d'anar a la Fiscalia. Com tenen tot el dret de fer tot el que fan.

I, jo, l'únic que li dic és que sí, tant de bo! -i torno a la meua primera intervenció-... tant de bo! de la mateixa manera que potser no hem estat el suficientment intel·ligents amb el CDA, faci vostè que no hagi de pagar un tercer, -la culpa de què dos es barallin perquè nosaltres, ganes de barallar-nos no en tenim. Del que tenim ganes és de continuar fent política al servei d'Andorra i per això es tindrà, des del meu punt de vista, el fer propostes i, en tot cas, lluny d'això no penso pas que serveixi al país ni per al seu legítim propòsit d'aspirar al lloc que ocupa el senyor, avui dia, Marc Forné. Em sembla que això no passa per les desqualificacions amb els que sí hem rebut el 42% dels vots dels electors.

Pel moment serà tot.

El Sr. síndic general:

El Govern voldrà tornar a intervenir?

Sí, Sr. cap de Govern teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Sí, gràcies.

Breument, en cada cas.

Per parlar del Sr. Patrick García quan ha dit que els programes electorals s'assemblen tots -em sembla que ho ha dit així... o ha dit que són iguals, fins i tot...

(Se senten veus)

El Sr. síndic general:

Si us plau...

El Sr. cap de Govern:

A veure! Jo, de la mateixa manera que pensen els meus companys lliberals i segurament els socialdemòcrates també, no podem compartir-ho. Sí que les formes s'assemblen molt, i estem parlant del mateix país, d'això no hi ha dubte, no? -com a país. Fer al·lusions és indiferent, però a veure, vostè, ara les seves no les sabem encara, perquè encara no les coneixem a part de l'humanisme progressista i reformador que coincideix amb les nostres, això sí, però és tan genèric que no vol dir res.

A partir d'aquí sí que, ja veurem, en un programa en el que vostè, -en un partit el nom del qual encara no ho sabem, presentarà-, doncs, sabrem si es poden assemblar o no.

El que no m'estranyaria és que hi haguessin similituds curioses perquè així com el Partit Demòcrata que eren vostès quan es van presentar a les eleccions, tenia aquest nom, jo ho recordo. I, el Sr. Jaume Bartumeu que té molta més experiència política que vostè i, fins i tot, que jo -sobretot perquè som una mica més grans- vostè va tenir un partit demòcrata l'any 1981: Partit Demòcrata Andorrà. Me'l vaig trobar l'altre dia en una d'aquelles hemeroteques que guardo a casa i, és veritat. Això li he dit al Sr. Martí, una referència de crear i descrear partits. És veritat, a l'any 1981 va existir un Partit Demòcrata Andorrà que era, del qual era secretari general el Sr. Bartumeu. No crec que en vint anys de diferència arribin les similituds al programa actual del Partit Demòcrata, i ara Centre Demòcrata, o el Sr. García.

És una decisió de caire polític que podríem ser-hi més subjectes a una tertúlia, segurament aquí sí, ara sí que ho dic i no estem de cap manera en una tertúlia.

Ara bé, el que sí que he d'afegir pel Sr. Mas és que... a veure! el programa... el fracàs important del que ha anat insistint... potser hi ha hagut un fracàs -i ho he entès bé aquesta vegada. L'altra no ho havia entès bé. Perdoni!- aquí, al Consell, és a dir, amb el consens entre nosaltres; això m'ho ha aclarit molt bé i li accepto. No hem reeixit al fracàs important. Potser és molt fort. No s'ha acabat això. No s'ha acabat encara.

Estem treballant. El treball de negociació amb Europa el porta el Govern amb aplicació de la Constitució, i intentarem que hi pugui haver consens abans de decidir. Però, és clar, no podem portar a ningú de vostès, com vostès saben molt bé, a la taula de negociació a Brussel·les. Mai ho fa cap govern això. Però, sí que hem d'informar contínuament, i ho hem estat fent. La llista d'informació que s'ha donat la vaig dir ahir i, per tant, hem de continuar donant-la perquè no sigui un fracàs a nivell intern la negociació amb Europa.

Pel que fa a la mobilitat m'ha remarcat que també són importants les carreteres, ponts i túnels... i tan importants que són! És que hi estem treballant, i molt, eh? I això, massa que ho veu la gent perquè ens estem trobant molts obstacles pels carrers per acabar obres. És clar que sí. Ja m'agradaria a mi que es poguessin fer túnels, i obres, i ponts sense molestar. El que ens pot perjudicar més des del punt de vista del treball és que no es va molt de pressa. Però tenim el país que tenim. Tenim un país que sempre hi ha gent, que no hi ha alternatives i que hi ha molt poques desviacions. L'alternativa és precisament el transport segregat: per donar mobilitat segura, en tot moment, i en tota circumstància de temps dintre de parròquies el transport segregat és essencial junt amb la millora de totes les comunicacions per carretera que estem fent i amb la millora de la gestió de les carreteres i dels carrers gràcies a l'Agència de Mobilitat, que ja he dit altres vegades, -i estem d'acord amb vostès-, que pot esdevenir una Direcció General de Trànsit o com es vulgui dir, no? el dia que tingui els mitjans necessaris.

Accepto i reconec que no he interpretat bé quan he dit... no crec haver dit que vostè digués "cataclisme"... ho he dit jo... la paraula "cataclisme" l'he dit jo, i ho he dit perquè del que vostè ha dit semblava que estàvem en un cataclisme. M'ha donat aquesta impressió; no ho he expressat prou bé però vostè ha dit: "el ridícul, és inquietant que la drete doni oxigen al descrèdit del Parlament..." Això sembla configurar un cataclisme parlamentari i, no és així! No ho comparteixo, almenys, no?

I, llavors, ha acabat pràcticament parlant del forn, que no es fa res durant quatre anys... aquí sí que no puc estar gens d'acord amb vostè perquè es va fer el Pla de sanejament d'aigües, el Pla de residus; abans fins i tot que fos ministra la Sra. Olga Adellach, el ministre de la "Propaganda" que diu vostè -que llavors era de Medi Ambient- va fer la selecció del vidre, va

lluitar-ho durament amb els comuns, discutir-ho durament amb els comuns per arribar a què assumissin una mínima part de cost d'aquest tema, i es va fer, i es va fer a temps per millorar fins a cert punt el funcionament del forn antic. Per això jo li he de contradir dient en el que "no es va fer res" sinó que s'ha fet, i s'ha fet molt, i s'ha fet més que mai. I, confirmo el que vaig dir ahir en el discurs d'orientació política: la ministra Olga Adellach ha fet més que cap altre ministre del Govern d'Andorra sobre medi ambient no solament en el forn sinó també en els abocadors incontrolats que hi han hagut durant decennis, i durant lustres; i amb el control de les aigües; i amb les construccions de les depuradores... amb retards i amb augments de costos... ben cert! Podríem analitzar-ho molt detalladament però aniríem molt lluny perquè hi ha molts motius.

Pel que fa a la Presidència i "Propaganda", el Sr. ministre voldria dirigir-se a vostès per aquest tema i li demanaria al Sr. síndic de donar-li la paraula a ell.

El Sr. síndic general:

Sí, Sr. ministre de la Presidència teniu la paraula.

El Sr. Enric Pujal:

Gràcies Sr. síndic.

A veure! Hi havia un exconseller, al cel sigui, que deia que d'un -quan en parlaven bé o malament- que estava bé, que la qüestió és que se'n parlés.

Bé, jo no ho comparteixo... no ho comparteixo en absolut i avui el Sr. Bartumeu ha fet menció... molta menció al portaveu del Govern. El deu preocupar molt el portaveu del Govern perquè ha fet reiterades mencions de les que jo no he fet cas, Sr. síndic... vull dir que benvingudes si les ha fet, és que les pensa.

Però, a veure! M'ha fet, jo diria, dos intervencions que no m'han agradat gens. Primera: les filtracions a la premsa... bé, hi ha filtracions al riu, hi ha filtracions a molts llocs, però... a veure! jo, de filtracions a la premsa no en faig, Sr. Bartumeu. Jo explico a la premsa, quan faig la roda de premsa, el més clar que puc -que de vegades és poc clar, jo ho entenc que vostè ho faria molt millor que jo, -els acords que s'han pres a Govern, senzillament... i, si vostè vol escoltar les rodes de premsa suposo que hi pot tenir accés, i si no ja, li vaig dir un dia que li

podia facilitar una còpia de cada roda de premsa, no hi ha cap problema.

I, el que m'ha sabut més greu, Sr. síndic, és que jo... a veure, el cap de Govern em va donar un ministeri que se'n diu: Ministeri de la Presidència i Turisme... jo mai he sigut Ministeri de la Presidència i de la "Propaganda"... per tant, això ho considero: primer, una desconsideració important, una falta de cortesia parlamentària -perquè jo no he faltat mai a la cortesia parlamentària del Sr. Bartumeu- i, tothom pot interpretar la "Propaganda" com vulgui. Jo l'interpreto en el sentit estricte de la paraula, i vostè sap quin règim feixista, dur i criminal tenia un ministre de la "Propaganda".

Per tant, amb tota la vehemència possible, Sr. Bartumeu, li demanaria que ho retirés.

Moltes gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Doncs, bé, passem a la intervenció dels grups parlamentaris.

Pel Grup Mixt alguna intervenció?

Sí, Sr. Jordi Mas teniu la paraula.

El Sr. Jordi Mas:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Molt breument.

Bé, el fracàs de la Unió Europea -evidentment penso que aquesta vegada m'he explicat potser millor, potser no ho havien entès- el primer fracàs és interior per a nosaltres, és el fracàs de poder trobar quina és la millor proposta que Andorra necessita, i el fracàs posterior és que avui encara no ho sabem perquè, al nostre entendre, l'acord de cooperació no és el que realment ens aportarà una millora substancial per a Andorra.

I, per tant, s'havia de fer encara aquesta analítica per saber realment quines són les vessants importants que necessitem i que podem treure d'Europa.

Pel que fa a la circulació, evidentment que he parlat de ponts, túnels i que hi ha moltes obres. Estan totes començades i no n'hi ha cap d'acabada. Se n'estan fent moltes, i ja fa dies que estan començades -la veritat és aquesta- però, és clar, parlar de transport segregat com una alternativa... jo no tinc la certesa de què sigui avui una alternativa així com així, però

amb els elements d'estudi que hi haurà més endavant -si és que arriben algun dia- podem valorar-ho més bé.

Però, jo li'n proposaria una potser ràpidament i que la podríem assumir: seria una via per serveis públics, pel transport públic que hi ha avui, una via entre Andorra i Escaldes, s'haurien de buscar unes ubicacions i penso que si aquesta fos l'única via que es pogués aportar, el servei públic... o el transport públic, perdó! podria funcionar més acuradament primer al centre i després més enllà.

Jo penso que pot ser-hi i que es pot trobar la fórmula, evidentment, ha d'anar acompanyat dels aparcaments perquè tot s'ha de buscar i analitzar.

Acabaré fent una referència sobre el problema de la manca d'entesa de les oposicions i de la moderació de les oposicions, a què ha fet referència el president del Grup Parlamentari Lliberal de dos que sempre es barallaven i un tercer que rep.

A nosaltres des del Centre Demòcrata Andorrà el que ens preocupa molt és que no és que rebi el Centre Demòcrata Andorrà sinó que rebi el poble andorrà i, per això nosaltres apostem sempre decididament amb la voluntat de pacte per trobar les sortides i solucions pel bé d'Andorra.

Moltes gràcies.

El Sr. síndic general:

Pel Grup Socialdemòcrata té la paraula el Sr. Jaume Bartumeu.

El Sr. Jaume Bartumeu:

Gràcies.

El Sr. Martí... miri! No cal que m'agraeixi res perquè vostè fa el seu paper i nosaltres el nostre i, fins i tot, quasi li diria que ens preocuparia que ens agrais gran cosa, no? perquè voldria dir que ho estem fent molt malament.

Però, no hi ha hagut dos discursos aquí. El problema és que per la meua primera intervenció li ha desmuntat bastant la seva -he tingut la impressió- i, és clar, aleshores ara ha de voler justificar que si la primera era diferent de la segona. Estaven fetes en la mateixa línia, amb el mateix to, i amb el mateix contingut.

Abans li he dit al Sr. cap de Govern que ell no tenia el text al davant i potser no m'havia acabat

d'entendre el que havia dit i que està al Diari de sessions. A vostè li he de dir el mateix.

El del forn ho acabava de dir. A més a més, Sr. Martí, jo he dit que no volia parlar de la denúncia del forn... sí vostè, com si no m'hagués sentit...

Els qualificatius? Vostè sol·licita les intervencions, les tergiversa, les gira i les embolica. El Diari de sessions diu el que diu, i jo he dit el que he dit. Jo no he dit coses que vostè agafa la paraula i les fa dir al revés, però entenc que el debat se n'aniria per uns camins que probablement s'escaparien del que aquí hem vingut a discutir, no?

Propostes... nosaltres aquí hem vingut a discutir propostes. M'estranya que si tan dolenta és la nostra proposta, vostè en lloc de comptar els adjectius qualificatius, no digui: "que els socialdemòcrates sàpiguen que el seu acord d'associació no és bo per això, per això i per això, i que el nostre acord de cooperació és bo per això, per això i per això" -és bo per a Andorra. S'entén, no?... d'això ni en parlem. Es veu que aquí hem de parlar dels adjectius qualificatius. Doncs, crec que fem mala feina si no discutim del que hauríem de discutir.

Això és el que a mi em sembla del que he sentit aquí.

El Sr. cap de Govern... a veure! Jo torno a insistir: he parlat del 1998 al 2002 el Pla de sanejament, si no m'equivoco, és del 1996. El que va fer el Sr. ministre de Turisme i Medi Ambient, Sr. Pujal, també és d'abans del 1998 perquè precisament a partir del 1997-1998 entra de ministra la Sra. Olga Adellach. I, ho torno a dir: els socialdemòcrates el que hem vingut a dir en aquest debat, com en altres qüestions, és que del 1998 al 2002, des del dia en què la ministra de Medi Ambient reconeix aquí que hi ha emanacions a la xemeneia del forn fins el 2002, nosaltres pensem i ho diem, i no se'ns rebut, que no es fa el que s'havia de fer... que no es tanca el forn.

A veure! Dit sigui de passada, no m'ha quedat clar si som el partit de l'estranger o no, perquè m'ha parlat del cataclisme però no he entès que em contestés la qüestió de Brussel·les -potser no me la vol contestar... i, si no me la vol contestar, doncs, també en traurem una conclusió política i no passarà res.

Filtracions... a veure! Deixarem de banda això de què el ministre de Turisme i la Presidència ara es vulgui atribuir la funció de decidir des del

lloc que té en aquesta Sala el que és la cortesia o la descortesia parlamentària. Crec, sincerament, que no li toca a vostè això.

Per tant, doncs, considerar si les meves intervencions són o no corteses no... té la llibertat de dir el que cregui que ha de dir però no és pas vostè el que ha de definir això... penso jo...

Les filtracions... ja he dit -Diari de sessions, cintes magnetofòniques- que el Ministeri de la Presidència

-no he dit el ministre, eh?

Aquí només pot filtrar el que té el paper i és evident que en aquest costat de la Sala ningú el té aquest paper. Per tant, si això s'ha filtrat podem començar amb definicions genèriques, s'haurà filtrat des de l'Edifici Administratiu. A partir d'aquí si el ministeri que té les relacions amb la premsa, doncs, no l'ha filtrat... doncs, potser no l'haurà filtrat ell però, jo en cap moment he dit que l'hagués filtrat el Sr. ministre.

Les seves rodes de premsa que sempre m'han interessat -i ell ho sap- doncs, a nosaltres ens convenen molt perquè tot sovint parla de nosaltres, i com he dit abans, doncs, aplicant aquella frase històrica d'un conseller general d'Encamp que vostè citava, doncs, efectivament si tant se'n parla per alguna cosa serà, no?

Aquí a Andorra sempre s'ha dit el mateix de la publicitat que la propaganda, i no voldria que amb això vostè tingués la més mínima impressió de què retiro res perquè no retiro res del que he dit, eh?! Però, li explico: aquí sempre en diu el mateix de publicitat que de propaganda. Potser a vostè li hauria ofès menys que li hagués parlat de publicitat. Si aquí, més enllà de la cortesia -que insisteixo no té pas vostè el termòmetre per mesurar- doncs, no es pot fer de tant en tant alguna broma -que vostè i jo n'hem fet moltes. Avui també deu tenir mal dia... no sé que passa avui...-, doncs, vostè i jo hem fet sovint moltes bromes i no passava res. Bé, avui s'ha molestat... doncs, miri, em sap molt greu. Com que no he dit res que no pogués dir, ho mantinc i, per tant, no li recordaré coses que a mi, sí, que no em van semblar correctes de fa quatre dies i, per tant, en dos sessions de Consell en la manera en què vostè contestava les intervencions dels grups parlamentaris. Deixem-ho estar...

Gràcies.

El Sr. síndic general:

Pel Grup Lliberal.

Sí, Sr. Antoni Martí teniu la paraula.

El Sr. Antoni Martí:

Sí, moltes gràcies.

Molt ràpidament.

Sentia al portaveu del Grup Parlamentari Socialdemòcrata que deia: "no retiro res, ho mantinc tot"...

Els qualificatius que s'han empleat avui, des del Grup Parlamentari Lliberal, com a conclusió de la intervenció del Grup Parlamentari Socialdemòcrata lamentem profundament que s'hagi arribat a qualificar -amb els termes que deia abans- la gestió del Govern i del Grup Parlamentari Lliberal que li dóna suport perquè, a més, no es parlava d'això, es deia del Partit Lliberal. Feia referència sempre al Partit Lliberal... ho lamentem.

Els agraïments que pugui donar el president del Grup Parlamentari Lliberal, Sr. Bartumeu, no en donaré gaires en tot cas. Aquests que dono són sentits. Si vostè no els vol, doncs, cadascú al seu estil. En tot cas, en el que sí em mantinc és en el que he dit en la meua intervenció: feia referència al Sr. Jordi Mas i al seu partit -als del Grup Parlamentari del CDA; vostè amb la seva cita de què "dos es barallen i el tercer rep i que Andorra no rebi": això penso que diu molt d'un tarannà que és el tarannà que porta vostè que li tira vostè al seu grup parlamentari. Jo penso, Sr. cap de Govern, que tenim d'aprofitar el màxim possible, encara les oportunitats que queden més enllà de l'arc parlamentari simplement de la majoria. Escoltàvem bé a qui representa avui en dia encara avui a Andorra, un debat serè, aquella especificitat que deia abans i totes les nostres divergències, i em sembla que ens hauríem d'acostar políticament -això no vol dir res des d'un punt de vista electoral, ni comunal, ni nacional- simplement amb els grans dossiers amb gent que em sembla que està disposada a escoltar, està disposada a no desqualificar, i el Grup Parlamentari Lliberal, en tot cas, li diu que el Govern ha d'estar disposat a escoltar a uns i a altres -als que ens desqualifiquen- perquè també, és així, també representen una gran part de la ciutadania.

I, ja acabant, simplement donar les gràcies al Sr. cap de Govern pel discurs que ha tingut, fins i tot en els passadissos li diré que, fins i tot gent

que no li dóna suport va valorar ahir que el seu discurs és un discurs estructurat molt millor que els altres anys i, jo feia unes declaracions que: l'experiència és un grau, i l'experiència fa vuit anys que la tenim, i em sembla que aquesta experiència no està pas al servei de fer una política estàtica parada que no estigui davant dels objectius que no estan marcats per la societat andorrana sinó tot el contrari, per enfrontar-los. I tenim dos anys per aconseguir continuar amb el que nosaltres entenem que és un desenvolupament equilibrat, sostenible i just i, en definitiva segurament també hi haurà moments per poder discutir, models segurament diferents als nostres, models per exemple europeus, quan el Partit Socialdemòcrata -i ho dic amb tot el respecte- tingui preparat o no preparat únicament dient que té un acord d'associació sinó que ens digui el contingut perquè aleshores potser sí que podrem veure si el nostre acord de cooperació és tan dolent davant dels grans objectius, si se'ns expliquen, de l'acord d'associació. De la mateixa manera que és veritat que nosaltres despleguem, Sr. Marc Forné, a la nostra manera i ho he dit, l'altre dia ho vam votar amb la Llei del contracte laboral unes reformes del que són avui dia el títol 2 de les garanties sindicals que hauríem de votar, de la Llei de seguretat social -com vam fer amb la Llei del contracte laboral-, també esperarem quines són les propostes d'aquesta oposició que jo penso que no està tan moderada però que penso que retrobarà el camí de la moderació perquè és el camí que esperen els andorrans, i esperem les propostes que tinguin amb la famosa llei que també esperem la Llei marc de relacions laborals, que es veu que també està en curs de realització.

Solament així, Sr. Bartumeu, quan les propostes estan a sobre de la taula ben definides i no amb retòrica simplement de grans projectes intitulats: Acord d'associació o Llei marc de relacions laborals, sinó en el contingut d'aquestes dos reformes aleshores no podem fer-ho i espero... i espero sincerament, des del Grup Parlamentari Lliberal que es pugui fer des de la serenor, una serenor... -i acabaré així- una serenor que el Grup Parlamentari Lliberal lamenta que en aquests últims sis mesos s'hagi perdut, i tot i donant suport, com no pot ser d'altra manera, a la gestió del govern i sobretot a tots aquells ministres que injustament estan acusats de coses simplement per defensar el que són els interessos de la globalitat de la societat andorrana.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

El Govern vol tornar a intervenir? No?

Cap altra intervenció?

Doncs, donaríem per acabat el debat d'avui.

Se suspèn la sessió.

Havia previst, doncs, de reprendre la sessió a les quatre de la tarda, demanant, doncs, que les propostes de resolució es presentessin a les tres i mitja... potser és una mica just vist que el debat s'ha allargat una mica. Si us sembla bé podríem allargar-ho una mitja hora. Us sembla correcte?

Doncs, faríem que el termini màxim per a la presentació de resolucions sigui a les quatre de la tarda, i la sessió es reprendria a les quatre i mitja.

D'acord?

Doncs, se suspèn la sessió.

(Són les 13.40h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 16.37h)

El Sr. síndic general:

Si us plau, senyores i senyors, doncs, es reprèn la sessió.

S'han presentat dos propostes de resolució, totes elles dos, admeses per la Sindicatura, propostes que se'ls hi estan distribuint en aquests moments.

Recordaré, breument, el procediment: primer, es procedirà, doncs, a la defensa de les propostes de resolució segons l'ordre de presentació; una vegada feta l'exposició per part del grup parlamentari que les ha presentat, doncs, se suspendrà la sessió per tal que cada grup pugui analitzar la seva posició respecte a les dos propostes de resolució presentades i al reprendre la sessió els grups indicaran la seva posició al respecte, doncs, a aquestes dos propostes dels altres grups. I, finalment, indicaran a l'hora de la votació el text per part del grup que les ha presentat que es sotmet finalment a votació.

Passem, doncs, a la presentació de la primera Proposta de resolució registrada amb el número 680-A i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Presenta la proposta el Sr. Esteve López.

Teniu la paraula.

El Sr. Esteve López:

Gràcies Sr. síndic.

Aquesta primera Proposta de resolució fa referència a la festa del primer de maig i, més en concret, a la possibilitat de què el màxim nombre de treballadors pugui gaudir d'aquest dia festiu, el mateix dia.

Tot seguit passo a llegir la Proposta de resolució:

"Vistos els decrets pels quals el Govern estableix amb caràcter anual el calendari laboral,

Atès que el primer de maig és una festa d'abast internacional celebrada a tots els països,

Atesa la importància i significació d'aquesta festa com a símbol de la llarga lluita dels treballadors de tots els països per a millorar les seves condicions laborals i socials,

Atès que els sindicats d'Andorra han manifestat públicament la justa reivindicació que el màxim nombre de treballadors, en particular els del sector del comerç, puguin gaudir d'aquest dia festiu en igualtat de condicions que els treballadors d'altres sectors econòmics,

Atès que no és apropiat que els treballadors del sector del comerç, que engloba gran part dels treballadors d'Andorra, hagin de treballar en aquesta data tan assenyalada,

Amb la ferma voluntat d'apropar, cada cop més, la legislació del treball i el desenvolupament de les relacions laborals als estàndards generalment acceptats pels països del nostre entorn,

Amb la finalitat de poder celebrar amb la major participació ciutadana una festivitat que s'integra en el patrimoni històric, social i cultural de les societats modernes,

El Consell General adopta la següent resolució:

S'insta el Govern a què en establir anualment el calendari laboral inclogui el dia 1 de maig festa del treball, com un dia de festa de compliment obligatori, retribuït i no recuperable, i no traslladable a qualsevol altre dia a l'igual que les festes de Cap d'any, Dia de la Constitució, Nostra Sra. de Meritxell i Nadal."

El Sr. síndic general:

Gràcies.

La segona Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 681-A i també ha estat presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar-la el Sr. Francesc Rodríguez.

Teniu la paraula.

El Sr. Francesc Rodríguez:

Gràcies Sr. síndic.

Aquesta és relativa al cens de població.

Ahir el cap de Govern ens va parlar de la població nacional i estrangera; va donar unes xifres aproximades. La Caixa Andorrana de Seguretat Social va treure fa pocs dies també unes altres xifres. Els comuns ens deien aquesta mateixa setmana, doncs, de què volien fer alguna actuació al respecte i hem pensat que valia la pena que tot això es fes de forma ordenada, i per això presentem la Proposta de resolució que ara passo a llegir:

"Vistes les dificultats manifestades pels comuns en la gestió respectiva del cens de població, degut entre altres, a les inexactituds acumulades i difícilment subsanables que apareixen en els mateixos,

Vistes les consideracions fetes pels cònsols aquesta mateixa setmana en el sentit de voler unificar criteris i de disposar d'una coordinació en l'obtenció i el tractament de les dades relatives al cens de població,

Vist que, fins i tot, l'obtenció d'estadístiques fiables es veu dificultada per aquesta indefinició: una prova n'és que avui encara no es coneixen les dades oficials relatives a la població d'Andorra corresponents a l'any passat,

Vist que l'aparició d'altres registres de població com pot ser el registre d'inscripció creat per la Llei d'immigració que afecta els ciutadans estrangers, pot dificultar encara més la gestió del registre del cens,

Vist que per tal d'obtenir i gestionar en les millors circumstàncies totes les dades relatives al cens de població cal regular de forma precisa l'exercici d'aquesta competència atribuïda als comuns,

Vist, d'altra part, que el primer -i fins ara darrer- cens general de la població d'Andorra es va fer a l'any 1989, ara fa catorze anys,

I, vist que l'actualització d'aquest tipus d'estudis té una periodicitat que no sol superar els deu anys,

El Consell General adopta la següent resolució:

S'insta el Govern a què adopti de forma immediata les disposicions necessàries per a l'aprovació de la normativa relativa a la realització i gestió del cens de població.

Així mateix, s'insta el Govern a què adopti també les disposicions necessàries per a realitzar de forma immediata l'actualització del cens general de la població d'Andorra."

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Gràcies.

Bé, doncs, acabada la presentació de les dos propostes de resolució, se suspèn la sessió per una durada d'uns vint minuts aproximadament, abans de sotmetre aquestes propostes a votació.

(Són les 16.45h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 17.30h)

El Sr. síndic general:

Es reprèn, doncs, la sessió.

Demanaria en primer lloc que els grups parlamentaris que ho desitgin, si volen donar la seva opinió sobre les propostes de resolució presentades pel Grup Socialdemòcrata.

Pel Grup Mixt alguna intervenció?

Sí, Sr. Joan Monegal teniu la paraula.

El Sr. Joan Monegal:

Gràcies Sr. síndic.

Molt breument.

Primer, els quatre consellers que representem el Centre Demòcrata Andorrà hem tingut una dificultat perquè enteníem que les dues propostes tenen dificultats de congruència amb el discurs i amb l'objecte del debat que hem tingut aquests dies.

De totes formes, pensem en aquests aspectes formals, analitzant en primer lloc la Proposta de resolució que incideix sobre la festa de compliment obligatori, ens hagués agradat que aquesta qüestió vingués en un debat més global possiblement quan va ser discutida la Llei del contracte del treball i amb una anàlisi més

acurada de les possibles incidències i efectes que pot tenir amb algun sector del nostre teixit social i del comerç.

Estem analitzant, -i hem tingut molt en compte-, en el nostre raonament justament el fet de què sigui de compliment obligatori.

Quant a la qüestió relativa a la Proposta de resolució relativa al cens electoral també, tal com és la proposta formulada d'origen almenys, teníem dificultats amb l'aplicació de la normativa del mandat constitucional com de la Llei de delimitacions de competències per no haver-hi introduït un eventual conflicte de competències amb les competències estrictes o inherents dels comuns.

El Sr. síndic general:

Pel Grup Lliberal?

Sí, Sr. Antoni Martí teniu la paraula.

El Sr. Antoni Martí:

Sí, moltes gràcies Sr. síndic.

La veritat és que poca cosa tinc a llegir, i gairebé sumar-me a les paraules que acaba de tenir el company Joan Monegal, del Grup Mixt.

És veritat de què el primer de maig és una festa que reparteix un simbolisme molt important.

No és menys important, doncs, de dir i afegir-me a les paraules del Sr Joan Monegal de què segurament seria molt fàcil de votar a favor d'això perquè tots tenim l'obligació que el primer de maig, sent Andorra un país turístic com aquest, segurament s'hauria de mirar des d'un punt de vista comparatiu al d'altres països, com es soluciona aquest tema.

I, tot i que s'insta el Govern, em sembla que no hauríem de caure en precipitacions tot i compartir, evidentment, la filosofia general de la resolució del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Per tant, en termes similars, dit en altres paraules, m'afegeixo una mica a l'exposat que ha fet el Sr. Joan Monegal.

Pel que fa referència a la segona proposta de resolució que parla del cens, doncs, és evident també i poca cosa tinc per afegir, potser clarificar simplement de què entenem, i sé que el Sr. Francesc Rodríguez ha tingut converses amb representants del Grup Parlamentari Lliberal per poder-ho solucionar, que la segona part de la seva resolució, si em permet, no

segurament l'article 80 de la Constitució que potser també... però sobretot, tal i com deia el Sr. Monegal aniríem claríssimament en contra de la Llei qualificada de delimitacions de competències, i bàsicament en el seu article IV, en l'apartat segon, on diu: "L'elaboració i actualització", parlàvem del que és competència comunal i publicació del cens electoral i llistes electorals i totes aquelles altres funcions, doncs, són competències comunals i, llavors, la proposta que feien els companys del Partit Socialdemòcrata deia, doncs: "L'actualització del cens general de la població d'Andorra" qual cosa queda ben coberta per la Llei qualificada de delimitació de competències en el seu apartat segon, de l'article IV i, per tant, entenem que així ho han entès els companys, i em sembla que hi ha una transacció en curs que, aquesta, evidentment el Partit Lliberal votarà a favor.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Alguna intervenció per part del Grup Socialdemòcrata?

Sí, Sr. Esteve López teniu la paraula.

El Sr. Esteve López:

Gràcies Sr. síndic.

Únicament és per lamentar les dificultats que manifesten tenir els consellers del Grup Mixt i del Grup Lliberal per aprovar aquesta Proposta de resolució que hem presentat.

Aquí no hi caben mitges tintes. O es creu que el dia primer de maig és un dia que ha de ser festiu amb caràcter general, o es creu que no.

És cert de què pot tenir alguna implicació econòmica, però no és menys cert -i segur que vostès també ho han valorat- que té implicacions socials. Nosaltres pensem en aquestes segones.

Mantenim el text de la resolució que hem presentat.

El Sr. síndic general:

Respecte a l'altra. Sí, Sr. Francesc Rodríguez, pel Grup Socialdemòcrata, teniu la paraula.

El Sr. Francesc Rodríguez:

Bé, compartim el fet de què la segona part de la resolució que es proposa pot ser interpretada de formes diferents.

Saben molt bé que sóc molt escrupolós, normalment, en el text, en el redactat, en cada una de les paraules. Aquí, potser no ho he estat prou quan he posat la paraula "realitzar" i hauria d'haver-hi posat: "perquè es pugui realitzar".

En fi, la nostra intenció, en aquest cas, no era en absolut, crear una polèmica en relació a la realització de l'actualització del cens general de la població d'Andorra. Nosaltres ens referíem aquí a un treball que va molt més enllà del pur registre de la població d'Andorra. És un treball amb connotacions socioeconòmiques evidents, però bé, en pro de què això no es converteixi en polèmica perquè no ho han volgut de cap manera, estarem d'acord en modificar la resolució, la proposta de resolució i en el moment que pertoqui, en tot cas, ja farà lectura de la proposta que es posa a votació... que es posaria a votació del Ple.

Gràcies.

El Sr. síndic general:

D'acord.

Alguna altra intervenció pels altres grups?

Grup Mixt? No?

Grup Lliberal? Sí, Sr. Antoni Martí teniu la paraula.

El Sr. Antoni Martí:

Sí, gràcies Sr. síndic.

Abans de tot, doncs, agrair... com feia les manifestacions anteriorment sobre la possible confrontació, per dir-ho així, una proposta de resolució amb la Llei qualificada de delimitació de competències, o deia verament en positiu. I agraeixo, doncs, que el company Francesc Rodríguez, del Grup Parlamentari Socialdemòcrata hagi acceptat el que entenem que és una bona proposta de resolució i que votarem favorablement i, per la primera em remeto exclusivament a les paraules que anaven en el mateix sentit que em sembla que puc permetre'm de dir del Sr. Monegal i jo mateix.

Gràcies Sr. síndic.

El Sr. síndic general:

Alguna altra intervenció per part del Grup Socialdemòcrata. No?

Doncs, procedirem a la votació.

Començarem per la primera proposta de resolució que és la 680-A, registrada sota aquest número.

L'ha presentat el Sr. Esteve López, doncs, sotmet a votació el mateix text o amb alguna modificació?

El mateix text.

Doncs, es sotmet el text entrat amb el registre número 680-A a votació tal i com ha estat presentat a l'inici.

Sr. secretari general, si us plau.

El Sr. secretari general:

M. I. Sr. Marcel Llovera Massana : No

M. I. Sr. Esteve López Montanya : Sí

M. I. Sr. Antoni Martí Petit : No

M. I. Sr. Jordi Mas Torres : Sí

M. I. Sr. Daniel Mateu Melción : No

M. I. Sr. Joan Monegal Blasi : Sí

M. I. Sr. Josep Àngel Mortés Pons : No

M. I. Sr. Cándid Naudi Mora : No

M. I. Sr. Marc Pintat Forné : No

M. I. Sra. Clara Pintat Rossell : No

M. I. Sr. Emili Prats Grau : No

M. I. Sra. Maria Lluïsa Puig Montes : No

M. I. Sr. Josep Ribera Ambatlle : Sí

M. I. Sr. Antoni Riberaygua Sasplugas : No

M. I. Sr. Francesc Rodríguez Rossa : Sí

M. I. Sr. Roc Rossell Dolcet : No

M. I. Sr. Guillem Valdés Alemany : No

M. I. Sr. Miquel Alís Font : Sí

M. I. Sr. Francesc Areny Casal : No

M. I. Sr. Josep Areny Fité : No

M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany : Sí

M. I. Sra. Olga Benazet Dolsa : No

M. I. Sr. Francesc Casals Pantebre : Sí

M. I. Sr. Jordi Daban Alsina : No

M. I. Sr. Josep Dallerès Codina : Sí

M. I. Sr. Joan Albert Farré Santuré : No

M. I. Sr. Patrick García Ricart : Sí

M. I. Sr. Josep Garrallà Rossell : Sí

El Sr. síndic general:

Sr. secretari voleu procedir al recompte, si us plau?

El Sr. Esteve López:

Sí, Sr. síndic.

Vots a favor, 11; vots en contra, 17.

El Sr. síndic general:

Bé, moltes gràcies.

Doncs, a la vista del resultat queda desestimada aquesta resolució.

Si us plau, passem a la segona proposta que és la registrada amb la número 681-A.

Demanaria, primer, al Sr. Francesc Rodríguez si desitja afegir alguna modificació al text o tal com ho ha anunciat?

El Sr. Francesc Rodríguez:

Sí, la introducció quedaria igual, la resolució que es posa a votació seria la següent:

"S'insta el Govern a què adopti de forma immediata les disposicions necessàries per a l'aprovació de la normativa relativa a la realització i gestió del cens de població.".

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Doncs, procedirem a la votació.

El Sr. secretari general:

M. I. Sr. Esteve López Montanya : Sí

M. I. Sr. Antoni Martí Petit : Sí

M. I. Sr. Jordi Mas Torres : Sí

M. I. Sr. Daniel Mateu Melción : Sí

M. I. Sr. Joan Monegal Blasi : Sí

M. I. Sr. Josep Àngel Mortés Pons : Sí

M. I. Sr. Cándid Naudi Mora : Sí

M. I. Sr. Marc Pintat Forné : Sí

M. I. Sra. Clara Pintat Rossell : Sí

M. I. Sr. Emili Prats Grau : Sí

M. I. Sra. Maria Lluïsa Puig Montes : Sí

M. I. Sr. Josep Ribera Ambatlle : Sí

M. I. Sr. Antoni Riberaygua Sasplugas : Sí

M. I. Sr. Francesc Rodríguez Rossa : Sí

M. I. Sr. Roc Rossell Dolcet : Sí

M. I. Sr. Guillem Valdés Alemany : Sí

M. I. Sr. Miquel Alís Font : Sí

M. I. Sr. Francesc Areny Casal : Sí

M. I. Sr. Josep Areny Fité : Sí

M. I. Sr. Jaume Bartumeu Cassany : Sí

M. I. Sra. Olga Benazet Dolsa : Sí

M. I. Sr. Francesc Casals Pantebre : Sí

M. I. Sr. Jordi Daban Alsina : Sí

M. I. Sr. Josep Dallerès Codina : Sí

M. I. Sr. Joan Albert Farré Santuré : Sí

M. I. Sr. Patrick García Ricart : Sí

M. I. Sr. Josep Garrallà Rossell : Sí

M. I. Sr. Marcel Llovera Massana : Sí

El Sr. síndic general:

Sr. secretari voleu procedir al recompte, si us plau?

El Sr. Esteve López:

Vots a favor, 28.

El Sr. síndic general:

Moltes gràcies.

Bé, doncs, a la vista del resultat queda aprovada la proposta de resolució.

Moltes gràcies.

S'aixeca la sessió.

(Són les 17.45h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 821234